

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 5 kwietnia 2006r.

Nr 91

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁA:

1169 — Nr I/1/2006 Rady Gminy w Rudzie Malenieckiej z dnia 23 lutego 2006r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Ruda Maleniecka” 3973

1169

UCHWAŁA Nr I/1/2006 RADY GMINY W RUDZIE MALENIECKIEJ

z dnia 23 lutego 2006r.

w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Ruda Maleniecka”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym - (tekst jednolity - Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. prawo ochrony środowiska - Dz. U. Nr 62 z 2001r. poz. 627 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program ochrony środowiska dla Gminy Ruda Maleniecka” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Integralną część Programu ochrony środowiska stanowi „Plan gospodarki odpadami dla Gminy Ruda Maleniecka”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy i zobowiązuje się Wójta Gminy do monitorowania i składania Radzie Gminy raportów z realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Ruda Maleniecka”.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Gminy: T. Nalewczyński

Załącznik do uchwały Nr I/1/2006
Rady Gminy w Rudzie Malenieckiej
z dnia 23 lutego 2006r.

Program ochrony środowiska dla Gminy Ruda Maleniecka

Część I

Ochrona środowiska przyrodniczego

Spis treści.

1. Wstęp
2. Charakterystyka gminy Ruda Maleniecka
 - 2.1. Położenie geograficzne
 - 2.2. Ukształtowanie terenu
 - 2.3. Budowa geologiczna
 - 2.4. Gleby
 - 2.5. Szata roślinna
 - 2.6. Wody powierzchniowe
 - 2.7. Wody podziemne
 - 2.8. System wodociągowy
 - 2.9. Odprowadzenie ścieków
 - 2.9.1. Odprowadzenie ścieków komunalnych
 - 2.9.2. Odprowadzanie ścieków deszczowych

- 2.10. Warunki klimatyczne
- 2.11. Powietrze atmosferyczne
- 2.12. Hałas
- 2.13. Gospodarka odpadami
 - 2.13.1. Odpady komunalne
 - 2.13.2. Azbest i wyroby zawierające azbest - charakterystyka i występowanie
- 2.14. Promieniowanie elektromagnetyczne
- 2.15. Poważne awarie
3. Priorytety i cele ekologiczne
4. Strategia działań proekologicznych na lata: 2004 ÷ 2007r
 - 4.1. Środowisko przyrodnicze
 - 4.2. Powietrze atmosferyczne
 - 4.3. Zasoby wodne i gospodarka ściekowa
 - 4.4. Zasoby surowców mineralnych
 - 4.5. Ochrona powierzchni ziemi i gleb
 - 4.6. Hałas
 - 4.7. Promieniowanie elektromagnetyczne
 - 4.8. Poważne awarie drogowe
 - 4.9. Edukacja ekologiczna
5. Strategia działań na lata: 2008-2014
 - 5.1. Środowisko przyrodnicze i ochrona przyrody
 - 5.2. Powietrze atmosferyczne
 - 5.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa
 - 5.4. Zasoby surowców mineralnych
 - 5.5. Ochrona powierzchni ziemi i gleb
 - 5.6. Hałas
 - 5.7. Promieniowanie elektromagnetyczne
 - 5.8. Poważne awarie drogowe
 - 5.9. Edukacja ekologiczna
6. Źródła finansowania
7. Wdrażanie programu
8. Monitorowanie programu
 - 8.1. Środowisko przyrodnicze i ochrona przyrody
 - 8.2. Powietrze atmosferyczne
 - 8.3. Zasoby wodne i gospodarka ściekowa
 - 8.4. Ochrona powierzchni ziemi i gleb
 - 8.5. Hałas
 - 8.6. Promieniowanie elektromagnetyczne
 - 8.7. Poważne awarie drogowe
 - 8.8. Edukacja ekologiczna
9. Streszczenie Programu Ochrony Środowiska dla gminy Ruda Maleniecka
 - 9.1. Środowisko i ochrona przyrody
 - 9.2. Powietrze atmosferyczne
 - 9.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa
 - 9.4. Zasoby surowców mineralnych i ochrona powierzchni ziemi
 - 9.5. Hałas
 - 9.6. Promieniowanie elektromagnetyczne
 - 9.7. Awarie drogowe
 - 9.8. Edukacja ekologiczna
10. Spis literatury i wykorzystanych materiałów

1. Wstęp.

Podstawą formalno-prawną opracowania Programu ochrony środowiska dla gminy Ruda Maleniecka jest umowa zawarta dnia 4 maja 2004r.

Przy opracowywaniu niniejszego programu uwzględniono ustalenia zawarte w niżej wyszczególnionych aktach prawnych i dotychczasowych opracowaniach:

- 1) ustawa z 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, Nr 115, poz. 1229 oraz z 2002r. Nr 74 poz. 676 i Nr 113, poz. 984), jest podstawowym aktem prawnym, obligującym zarząd gminy do sporządzenia programu ochrony środowiska w celu realizacji polityki ekologicznej państwa.
- 2) II Polityka ekologiczna państwa z 2001r. określająca wzmianki niezbędne do realizacji zadań w zakresie ochrony środowiska na obszarze całej Polski.
- 3) Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010 zawierający harmonogram zadań, wskazówki i wytyczne do uwzględnienia problematyki ochrony środowiska w programach sektorowych.
- 4) Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 oraz perspektywę 2007-2010r.
- 5) Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006, określający strategię społeczno-gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej.
- 6) Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej promująca w programach lokalnych ideę ekorozwoju.
- 7) Wytyczne Ministra Środowiska sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym.
- 8) Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego.
- 9) Program ochrony środowiska dla powiatu koneckiego.

Z wyżej przytoczonych aktów prawnych i wytycznych wynika, iż nadrzędna zasada przy opracowywaniu programów na wszystkich szczeblach zarządzania powinna być konstytucyjną zasadą zrównoważonego rozwoju, zalecająca takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki, aby zachować zasoby i dotychczasowe walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe możliwości korzystania z nich, zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym.

Dokumentem nadrzędnym dla programu gminnego jest Program ochrony środowiska dla powiatu koneckiego opracowany w 2003r przez Przedsiębiorstwo Geologiczne w Kielcach. Zakres merytoryczny programu jest określony w dokumencie resortowym Ministra Środowiska pt. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym z 2002r.

Podstawowym źródłem danych dotyczących aktualnego stanu i zagrożeń środowiska przyrodniczego na terenie gminy Ruda Maleniecka były raporty o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim opracowane przez WIOŚ Kielce oraz informacje uzyskane od samorządu lokalnego i organizacji społecznych zainteresowanych stanem i poprawą środowiska na terenie gminy. W niniejszym programie uwzględniono również informacje zawarte w dokumentach programowych opracowanych dla województwa świętokrzyskiego, powiatu koneckiego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka w czerwcu 2002r przez zespół autorski pod kierownictwem mgr Stanisława Masternaka Generalnego projektanta.

2. Charakterystyka Gminy Ruda Maleniecka.

2.1. Położenie geograficzne.

Gmina Ruda Maleniecka leży w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego na terenie powiatu koneckiego.

- od północy graniczy z gminą Żarnów, powiat Opoczno, województwo łódzkie,
- od wschodu z gminą Końskie,
- od zachodu z gminą Falków,
- od południa z gminami: Radoszyce i Stupia Konecka.

Wg J. Kondrackiego - 2000r pod względem morfologicznym charakteryzowany teren położony jest w obrębie następujących jednostek fizyczno-geograficznych:

- Mezoregionu Wzgórza Opoczyńskie wchodzącego w skład makroregionu Wyżyna Przedborska,
- Wzgórza Łopuszańskie zajmujące południowo-zachodni skraj gminy, wchodzą również w skład makroregionu Wyżyna Przedborska,
- Mezoregionu Płaskowyż Suchedniowski wchodzącego w skład makroregionu Wyżyna Kielecka, obejmującego południową część gminy w rejonie wsi: Szkucin, Hucisko i Lipa.

2.2. Ukształtowanie terenu.

W ukształtowaniu terenu poważną funkcję spełniają liczne na obszarze gminy wały wydymowe oraz dolina rzeki Czarnej Malenieckiej (Koneckiej) w obrębie, której powstały stawy hodowlane i zbiorniki wodne. W aktualnej rzeźbie terenu ważną rolę odgrywają zmiany antropogeniczne spowodowane działalnością człowieka, do których zalicza się:

- wyrobiska,
- stawy rybne,
- uregulowane koryto rzeki wraz ze zbiornikami korytowymi przy licznych w tym rejonie budowlach piętrząco upustowych.

Najwyższy punkt na obszarze gminy stanowi wzniesienie Księża Góra - 289.44 m npm najniższy punkt położony jest w dolinie rzeki Czarnej Malenieckiej (Koneckiej) na granicy z gminą Fałków około 199 m npm.

2.3. Budowa geologiczna.

Gmina Ruda Maleniecka położona jest w obrębie północnej osłony mezozoicznej trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich, zbudowanych z osadów triasu i jury przykrytych osadami czwartorzędowymi.

- Litologia

1. Karbon - najstarsze utwory geologiczne reprezentowane są przez szarogłazy przewarstwione mułowcami i ilowcami,
2. Perm - reprezentowany jest przez zlepieńce i dolomity z wkładkami margli i wapieni,
3. Trias - wykształcony przez gruboławicowe piaskowce wiśniowe i białe miejscami przechodzące w zlepieńce przewarstwione mułowcami i ilami odsłonięte są na powierzchni w rejonie Szkucina, Lipy i Wyszyny Machorowskiej,
4. Jura - utwory tego piętra stratygraficznego budują wzgórza południowej części gminy w rejonie wsi: Lipa, Hucisko, Szkucin oraz Wyszyna Machorowska,
5. Czwartorzęd - reprezentowany jest przez osady plejstoceny i holoceny.
6. Plejstocen - osady tego piętra geologicznego na obszarze gminy reprezentowane są przez gliny zwałowe z domieszką głazów pochodzenia północnego w okolicach wsi: Koliszowy, Dęba, Machory, Wyszyna Machorowska, Ruda Maleniecka, Młotkowice oraz Lipa.
7. Holocen - stanowiący najmłodsze piętro geologiczne reprezentowany jest na terenie gminy przez rzeczne osady aluwialne w dolinie rzeki Czarnej Malenieckiej (Koneckiej) oraz jej większych dopływów.

- Kopaliny mineralne

Na terenie gminy surowce mineralne pomimo ich pospolitego występowania nie odgrywają istotnego znaczenia gospodarczego. Wiele z nich wydobywanych jest w sposób niezorganizowany.

Z badań geologicznych, jakie były przeprowadzone w latach 70-tych odpowiednim surowcem dla potrzeb ceramiki budowlanej są czwartorzędowe gliny zwałowe.

Na terenie gminy w sposób zorganizowany w oparciu o koncesję wydaną przez Wojewodę Świętokrzyskiego z dnia 5 maja 1999r. Znak: OSR.V-7512/8/9 ważną do końca grudnia 2004r prowadzona jest eksploatacja ilów w kopalni „Szkucin”, których zasoby wynoszą ~ 373 tys. m³. Po zakończeniu eksploatacji złoża wg decyzji Starostwa Powiatowego w Końskich z dnia 15 września, 2000r Znak: GNI 6018-95/2000 wyrobisko zostanie zrehabilitowane.

Tabela 1. Zbiorcze zestawienie złóż surowców mineralnych na terenie Gminy Ruda Maleniecka

Nr złoże	Nazwa złoże	Rodzaj surowca	Wiek	Rodzaj opracowania geologicznego	Zasoby kategoria i wielkość	Przydatność surowca	Uwagi
1	Koliszowy	Piaski wydymowe	Czwartorzęd	Dokumentacja geologiczna w kat. C ₁	Bilansowe w kat. C ₁ 1346 tys. ton Pozabilansowe w kat. C ₁ 42 tys. ton	W drogownictwie i budownictwie	Złoże niezagospodarowane
2	Dolina Czarnej obszary: a, b, c	Torfy	Czwartorzęd	Program gospodarki torfowej	Zasoby szacunkowe 479 tys. m ³	W rolnictwie i na opał	Eksploatacja nie jest prowadzona
3a	Dęba	Piaski	Czwartorzęd	Sprawozdanie z prac geologiczno-zwiadowczych	Szacunkowe ok. 350 tys. m ³	Dla budownictwa	Złoże nieeksploatowane
3b	Maleniec-Koloniec				Szacunkowe ok. 4300 tys. m ³	Dla budownictwa	
4	Młotkowice obszary: a, b, c, d, e, f, g	Torfy	Czwartorzęd	Program gospodarki torfowej	Zasoby szacunkowe 393 tys. m ³	W rolnictwie i na opał	Eksploatacja nie jest prowadzona
5	Szkucin	Żwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe ok. 174 tys. m ³	Po uszlachetnieniu w budownictwie i drogownictwie	Eksploatacja na potrzeby lokalne
6	Hucisko	Żwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe ok. 98 tys. m ³	Po uszlachetnieniu w budownictwie i drogownictwie	Złoże nieeksploatowane
7	Księża Góra	Żwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe ok. 254 tys. m ³	Po uszlachetnieniu w budownictwie i drogownictwie	Eksploatacja na potrzeby lokalne
8	Rej. Lipy	Żwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe ok. 1347 tys. m ³	Po uszlachetnieniu w budownictwie i drogownictwie	Ze względu na małą miąższość złoże oraz złą jakość obszar ten może być wykorzystany w perspektywie na potrzeby lokalne
9	Ciekiłńsko	Torfy	Czwartorzęd	Program gospodarki torfowej	Zasoby szacunkowe 582 tys. m ³	W rolnictwie i na opał	Nieeksploatowane
10	Łysa Góra	Żwiry	Jura	Orzeczenie geologiczne	Szacunkowe ok. 39 tys. m ³	Po uszlachetnieniu do produkcji betonów	Eksploatacja na potrzeby lokalne
11	Szkucin	Iły	Trias	Uproszczona dokumentacja geologiczna w kat. C ₁	Bilansowe w kat. C ₁ 1113 tys. ton	Do produkcji ceramiki budowlanej	Złoże eksploatowane we wsch. części

2.4. Gleby.

Wg rejonizacji rolniczo glebowej (IUNG) obszar gminy Ruda Maleniecka położony jest w rejonie Konecko-Łopuszniańskim. Typologicznie występują tutaj gleby mało zróżnicowane bielicowe i pseudobielicowe. Zajmują one ponad 50 % użytków rolnych. Niewielką rolę odgrywają na tym terenie rędziny, które wykształciły się z jurajskich osadów węglanowych w obrębie wzniesień w południowej części gminy.

Stosunkowo ważną rolę odgrywają na obszarze gminy gleby pochodzenia organicznego reprezentowane przez torfy i gleby murszowe wytworzone w dolinach rzecznych pod wpływem silnego i długotrwałego uwilgotnienia.

Zróżnicowanie typologiczne oraz zmienne uwilgotnienia pozwoliły wyróżnić na obszarze gminy Ruda Maleniecka 7 kompleksów gleb rolniczej przydatności.

Największą powierzchnię gruntów ornych zajmują grunty słabe kompleksu 6 - żytniego słabego i 7 - żytniego bardzo słabego. Obejmują one gleby V i VI klasy bonitacyjnej preferowane do zalesienia. Główne kompleksy użytków zielonych położone są w dolinach rzek i cieków wodnych. Występują tutaj jedynie kompleksy użytków zielonych średnich (2z) i słabych (3z).

2.5. Szata roślinna.

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski wg Romera gmina Ruda Maleniecka położona jest w Okręgu Koneckim Krainy Świętokrzyskiej. Zróżnicowane warunki florystyczne na tym obszarze zdecydowały o typach wykształconych tu siedlisk roślinnych.

Dominują tutaj na wysoczyznach oligotroficzne siedliska borów sosnowych, a w zagłębieniach terenowych występują łągi, bory wilgotne i bagienne oraz torfowiska. Typ takiej roślinności dominuje w północnej i zachodniej części gminy. Centralna część obszaru gminy to tereny bezleśne zajęte przez uprawy polowe. Południowa część gminy, pagórkowata nawiązuje krajobrazowo i geobotanicznie do centralnej części Gór Świętokrzyskich. Przeważają tutaj siedliska borów: świeżego, wilgotnego, mieszanego, mieszanego świeżego, lasu świeżego i lasu mieszanego. Dominującym drzewostanem jest sosna pospolita, brzoza oraz olcha.

Lasy te oprócz pełnionych funkcji gospodarczych oraz krajobrazowych pełnią również funkcje lasów ochronnych.

Na szczególną uwagę w świecie florystycznym gminy zasługują zbiorowiska: łąkowe, łągowe i biogenne. Te ostatnie na terenie gminy odgrywają bardzo duże znaczenie retencyjne. Bogactwo siedlisk roślinnych stanowi idealne środowisko dla świata roślin i ptaków.

Z powyższych względów niemal cały teren gminy Ruda Maleniecka zakwalifikowany został do Konecko - Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na terenie gminy występuje rezerwat przyrody nieożywionej „Piekiełko Szkuckie” utworzony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 27.06.1995r. Rezerwat zlokalizowany jest w szczytowej partii niewysokiego wzgórza, którego grzbiet zwieńczony jest szeregiem naturalnych skałek, zbudowanych ze zlepieńców. Obszar rezerwatu porośnięty jest drzewostanem mieszanym, w którym przeważającą rolę odgrywa sosna. Występuje tu kilkanaście sztuk sosen oraz 7 dębów w wieku powyżej 150 lat.

2.6. Wody powierzchniowe.

Obszar gminy Ruda Maleniecka położony jest w zlewni rzeki Czarnej Malenieckiej (Koneckiej) - prawostronnego dopływu rzeki Pilicy.

Z analizy wyników badań WIOŚ Kielce w okresie 1999-2003 w punkcie pomiarowo kontrolnym w Maleńcy wynika, że stężenia chlorofilu „a” oraz indeks saprobowości utrzymują II klasę czystości. Na uwagę zasługują również stężenia azotynów, które zachowują I klasę czystości, a wskaźniki BZT₅ i fosfor ogólny kwalifikują wodę do II klasy czystości. Ogólną klasyfikację jakości wód rzeki Czarnej Malenieckiej za rok 2003 przedstawia załącznik graficzny WIOŚ Kielce opublikowany w Ocenie Stanu Czystości Wód Powierzchniowych Województwa Świętokrzyskiego w roku 2004. Na terenie gminy zlokalizowanych jest szereg stawów rybnych i zbiorników retencyjnych. Pełnią one ważną funkcję gospodarczą i rekreacyjną. W stawach rybnych prowadzona jest intensywna produkcja ryb, w zbiornikach i rzekach natomiast prowadzona jest hodowla ekstensywna do celów wędkowania. Ponadto na terenie gminy zainstalowanych jest 5 szt. małych elektrowni wodnych.

Głównym zagrożeniem dla czystości wód w rzece oraz stawach i zbiornikach jest niewłaściwa gospodarka wodno-ściekowa. Mimo rozbudowy sieci wodociągowej i przyłączeniu do niej około 1000 mieszkań, nadal na terenie gminy nie wybudowano nawet 1 km sieci kanalizacyjnej i gminnej oczyszczalni ścieków. Istnieje, co prawda 45 sztuk oczyszczalni przydomowych, ale nadal zdecydowana większość mieszkań podłączonych do sieci wodociągowej magazynuje ścieki w zbiornikach gnilnych skąd okresowo wywożone są do oczyszczalni ścieków w Końskich. Duże znaczenie dla środowiska mają liczne tereny podmokłe i bagienne.

2.7. Wody podziemne.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka wg dokumentacji opracowanej przez dr J. Prażaka dla byłego województwa kieleckiego występują użytkowe poziomy wodonośne, obejmujące północną i środkową część gminy. Tereny te winny być objęte zwykłą ochroną wód podziemnych.

Na obszarze położonym w pobliżu głównych dolin rzecznych wody podziemne występują tuż pod powierzchnią terenu, a ich poziom uzależniony jest od ilości opadów i stanów wód w korytach rzek i cieków. Na obszarach położonych poza dolinami zwierciadło wody występuje na głębokości od 5 do 10 m pod powierzchnią terenu. Wody te są najczęściej silnie zanieczyszczone pod względem chemicznym i bakteriologicznym. Wody podziemne na większych głębokościach, szczególnie występujące pod warstwami izolowanymi osadami nieprzepuszczalnymi pod względem chemicznym i bakteriologicznym nie budzą zastrzeżeń.

Tabela 2. Wykaz studni wierconych w Gminie Ruda Maleniecka.

Nr studni	Użytkownik Rok budowy	Głębokość studni [m]	Ujmowany poziom stratygraficzny	Głębokość do lustra wody [m]		Wydajność [m ³ /ha]	Depresja [m]	Promień leja depresji [m]	Uwagi
				Nawierconego	Ustalony				
1	Ruda Maleniecka Gospodarstwo Rybne	3,2	Czwartorzęd	-	2,0	0,6	0,8	-	Studnia kopana
2	Ruda Maleniecka Stacja Obsługi Transportu Leśnego 1967r	70,0	Jura	48,0	6,0	10,6	20,6	-	-
3	Maleniec Opoczyńskie Zakłady Przemysłu Terenowego 1967r	60,0	Jura	I - 14,0 II - 56,0	I - 14,0 II - 4,0	5,5	39,0	-	Brak lokalizacji na mapie
4	Maleniec Koneckie Zakłady Narzędzi Gospod. 1989r	70,0	Jura	I - 8,0 II - 55,0	I - 8,0 II - 4,5	7,0	6,3	130,0	-
5	Lipa Dom Nauczyciela 1968r	25,0	Jura	14,0	4,2	5,9	6,3	-	-
6	Hucisko Urząd Gminy 1995r	96,0	Trias	I - 0,5 II - 46,5	I - 0,5 II - 12,6	4,2	27,4	80,0	-
7	Wyszyna Fałkowska Wieś 1995r	60,0	Trias	6,5	6,5	20,0	14,0	185,0	-
8	Szkucin Urząd Gminy 1996r	80,0	Trias	I - 9,0 II - 13,0	I - 7,8 II - 7,8	21,5	24,0	258,0	-
9	Dęba Urząd Gminy 1997r	55,0	Jura	I - 2,0 II - 36,0	I - 2,0 II - 12,2	5,4	10,2	95,0	-
10	Wyszyna Fałkowska Urząd gminy 2000r	56,0	Trias	6,6	6,6	65,0	15,0	385,0	-

2.8. System wodociągowy.

Funkcjonujący na terenie gminy system wodociągowy, oparty jest o własne udokumentowane zasoby wód podziemnych. Do końca 2003r zbiorczym zapotrzebowaniem w wodę objętych było ponad 1000 gospodarstw domowych, instytucji i podmiotów gospodarczych.

Przedmiotowy system obejmuje swym zasięgiem 17 spośród 18 sołectw z terenu gminy Ruda Maleniecka. W trakcie realizacji sieci wodociągowej znajduje się ostatnie sołectwo - Koliszowy.

System wodociągowy realizowany jest przez następujące wodociągi grupowe:

1) Wyszyna Falkowska - wodociąg zaopatruje w wodę następujące miejscowości:

- Wyszyna Falkowska,
- Wyszyna Rudzka,
- Ruda Maleniecka,
- Cieklińsko,
- Wyszyna Machorowska,
- Maleniec,
- Tama,
- Machory,
- Kołonic.

Przedmiotowy wodociąg zaopatruje około 480 gospodarstw w wodę z ujęcia w Wyszyńce Falkowskiej składającego się z 2 studni, z których; studnia zasadnicza posiada wydajność $Q_e \sim 65 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 15,0 \text{ m}$, druga zaś o wydajności $\sim 20 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 14 \text{ m}$, stanowi ujęcie awaryjne. Woda z ujęcia pobierana jest przez zespół trzech pomp głębinowych i tłoczona poprzez istniejącą w budynku stacji wodociągowej chlorownię i register rurociągiem tłocznym o średnicy $\Phi = 400 \text{ mm}$ do sieci wodociągowej zewnętrznej, na której zainstalowane są 2 zbiorniki wyrównawcze o pojemności 100 m^3 każdy, do stabilizacji ciśnienia w sieci wodociągowej.

2) Szkucin - wodociąg grupowy obsługuje miejscowości:

- Szkucin,
- Hucisko,
- Lipa,
- Cis,
- Młotkowice.

Wyżej wymieniony wodociąg zaopatruje w wodę 338 gospodarstw z ujęcia wody w Szkucinie o wydajności $Q_e \sim 21,5 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 24 \text{ m}$.

Woda ze studni głębinowej tłoczona jest do kontenerowej stacji uzdatniania wody. Po przejściu procesu uzdatniającego zostaje skierowana do 2 zbiorników wyrównawczych pojemności 75 m^3 każdy. Ze zbiorników za pomocą zestawu hydroforowego woda przesyłana jest do zewnętrznej sieci wodociągowej pracującej w korzystnym układzie pierścieniowo-rozgałęźnym.

Woda z ujęcia, z uwagi na ponadnormatywne stężenia manganu musi być poddawana opisanemu powyżej procesowi uzdatniania.

3) Dęba - wodociąg grupowy w chwili obecnej obsługuje miejscowości:

- Dęba,
- Dęba Kolonia,
- Strzęboszów,
- Koliszowy (w trakcie realizacji).

Wodociąg zasilany z ujęcia w dębie o wydajności studni zasadniczej $Q_e \sim 14,1 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz awaryjnej $Q_e \sim 5,4 \text{ m}^3/\text{h}$, zaopatrywać będzie w wodę docelowo ~ 200 gospodarstw. Woda z przedmiotowego ujęcia z uwagi na ponadnormatywną zawartość manganu i żelaza poddawana jest w stacji kontenerowej procesowi uzdatniania wody.

2.9. Odprowadzenie ścieków.

2.9.1. Odprowadzenie ścieków komunalnych.

W chwili obecnej na terenie gminy Ruda Maleniecka brak jest zorganizowanego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków. Jedynie w miejscowościach Wyszyna Falkowska i Wyszyna Rudzka funkcjonuje 45 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Powstające w obiektach użyteczności publicznej ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych skąd taborem asenizacyjnym transportowane są do oczyszczalni ścieków w Końskich.

2.9.2. Odprowadzanie ścieków deszczowych.

Na terenie gminy brak jest sieci kanalizacji deszczowej. Z terenów zabudowanych ścieki deszczowe spływają powierzchniowo do rowów przydrożnych i melioracyjnych, którymi dopływają do rzek i cieków przepływających przez teren gminy.

2.10. Warunki klimatyczne.

Według podziału Polski na regiony klimatyczne (E. Romer 1949r) obszar gminy Ruda Maleniecka położony jest w pasie klimatu wyżyn środkowo-polskich w dzielnicy klimatyczno-rolniczej: łódzkiej i częstochowsko-kieleckiej, który charakteryzuje się nieco surowszymi warunkami klimatycznymi od klimatu nizin środkowo-polskich i łżejszymi od klimatu górskiego. Wybrane elementy klimatyczne charakteryzują następujące wskaźniki:

- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca lipca + 17,6 °C,
- średnia temperatura najchłodniejszego miesiąca stycznia - 3,8 °C,
- średnia temperatura roczna + 7,3 °C,
- średnia ilość dni w roku z temperaturą powyżej 0 °C - 120,
- średnia ilość dni pochmurnych - 101,1 ÷ 130,8,
- średnia ilość dni pogodnych - 62,3 ÷ 49,6,
- średnia ilość dni burzowych - 14,6,
- średnia ilość dni mglistych - 52,2 ÷ 36,1,
- średnia roczna ilość dni bez przymrozków - 137 ÷ 160.

Pierwsze przymrozki pojawiają się około 25 października, a ostatnie około 25 kwietnia. Pokrywa śnieżna zaczyna się tworzyć około 3 grudnia, a zanika około 18 marca.

Na obszar ten spada średnio ~ 700 mm opadu atmosferycznego w ciągu roku, przy czym maksimum opadowe przypada na miesiąc lipiec, a minimum na miesiąc styczeń. Średnia wilgotność względna powietrza wynosi 81 %.

Okres wegetacyjny trwa średnio ~ 221 dni. Rozpoczyna się około 25 marca a kończy około 31 października.

Rozkład wiatrów wyraźnie wskazuje na przewagę wiatrów zachodnich (16 %), znaczny jest również udział wiatrów północno-zachodnich (9,8 %). Dni bezwietrzne notowane są w 29 % w skali roku.

2.11. Powietrze atmosferyczne.

Gmina Ruda Maleniecka ze względu na swój rolniczo-leśny charakter nie posiada na swoim terenie obiektów szczególnie pogarszających stan czystości powietrza atmosferycznego. Na terenie gminy nie prowadzi się pomiarów zanieczyszczenia powietrza. Najbliższy punkt pomiarowy zanieczyszczenia powietrza monitorowany przez WIOŚ Kielce znajduje się w Końskich.

Z opublikowanych wyników badań wynika, że:

- średnioroczne stężenie SO₂ ~ 4,3 µ/m³,
- średnioroczne stężenie NO₂ ~ 17,4 µ/m³,
- pył zawieszony ~ 14,3 µ/m³,
- opad pyłu ~ 67,4 g/m³/rok.

Jak z powyższego wynika wartości stężeń wyżej wymienionych nie przekraczają dopuszczalnych norm ustanowionych Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 kwietnia 1998 roku w sprawie dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu (Dz. U. Nr 55, poz. 355). Aktualnie głównymi czynnikami wpływającymi na jakość powietrza atmosferycznego są spaliny samochodowe oraz tzw. niska emisja pochodząca ze spalania węgla kamiennego w paleniskach domowych.

2.12. Hałas.

Na stan środowiska istotny wpływ ma również hałas komunikacyjny, szczególnie uciążliwy wzdłuż głównych dróg krajowych nr 42 i 74. Z badań natężenia hałasu WIOŚ Kielce wykonywanych w latach 1996 ÷ 2000 wzdłuż trasy drogi krajowej nr 74 wynika, że w każdym badanym roku poziom dźwięku, zarówno w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni jak i na pierwszej linii zabudowy, przekracza dopuszczalną normę 60 dB. Średni poziom hałasu dla wszystkich pomiarów wykonywanych w latach 1996-2000 w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni wynosi:

- na terenie gminy Ruda Maleniecka powyżej 75,0 dB,
- na pierwszej linii zabudowy ~ 69 dB.

Przedstawione wyniki badań poziomu hałasu na tym odcinku trasy uprawniają do zaliczenia tego terenu do obszarów o szczególnej uciążliwości.

2.13. Gospodarka odpadami.

2.13.1. Odpady komunalne.

Na terenie gminy funkcjonuje gminne składowisko śmieci o powierzchni 0,45 ha w miejscowości Wyszyna Machorowska. Przedmiotowe składowisko zostało zorganizowane w 1989r. Wysypisko obsługuje Zakład Usług Komunalnych przy Urzędzie Gminy w Rudzie Malenieckiej. Ogółem do końca 2003r na składowisku zdeponowano ~ 3990,5 t (~ 6917 m³) odpadów komunalnych.

Czas eksploatacji składowiska zgodnie z decyzją Starosty Powiatu Koneckiego z dnia 14 stycznia 2004r znak: RO.7630-5-2/02/04, ustalono do dnia 31 grudnia 2009r.

Od 1-go lipca 2003r na terenie gminy Ruda Maleniecka prowadzona jest również selektywna zbiórka odpadów przez firmę „Zielony Świat” w Stąporkowie. Do końca 2003r w ramach selektywnej zbiórki odpadów zebrano ogółem - 10,9 t w tym:

- makulatura - 3,9 t
- tworzywa sztuczne - 1,3 t
- szkło - 5,4 t
- metal - 0,3 t

Niestety na terenie gminy mimo podjęcia szeregu racjonalnych inicjatyw w zakresie gospodarowania odpadami obserwuje się również tzw. „dzikie wysypiska odpadów”, które sukcesywnie są likwidowane przez wspomniany już wyżej Zakład Usług Komunalnych.

Niezmiernie ważny problem stanowi zbiórka i utylizacja zwłok zwierzęcych. Padłe zwierzęta domowe są najczęściej grzebane przez ich właścicieli w przypadkowych miejscach.

2.13.2. Azbest i wyroby zawierające azbest - charakterystyka i występowanie

Nazwa „azbest” obejmujące minerały z grupy serpentynów i amfiboli, występujące w formie włóknistych skupień. Minerały te objęto ogólną nazwą „minerałów azbestowych”. Spośród stosowanych wyrobów/materiałów zawierających azbest w handlu najczęściej spotykane są:

- chryzotyl (tzw. „azbest biały”) - należący do grupy serpentynu, najbardziej rozpowszechniony i najczęściej stosowany w produkcji wyrobów azbestowo-cementowych oraz wyrobów tkanych i przędz termooizolacyjnych, tworzy cienkie żyły o giętkich włóknach, odporny na działanie czynników chemicznych, wysokie temperatury i ścieranie oraz źle przewodzący ciepło i elektryczność,
- krokidolit (tzw. „azbest niebieski”) należący do grupy amfiboli, w mniejszym stopniu wykorzystywany, najbardziej szkodliwy, rakotwórczy i mutagenny, najwcześniej, bo w latach 80., wycofany z użytkowania,
- amosyt (tzw. „azbest brązowy”) - należący do grupy amfiboli, nie jest spotykany w wyrobach produkcji polskiej, stosowany w wyrobach Europy zachodniej, często w formie tynków natrysków ogniochronnych, charakteryzuje się szkodliwością pośrednią między krokidolitem a chryzotylem.

Azbest stosowany był wszędzie tam, gdzie potrzebna była podwyższona odporność ogniowa, bądź zabezpieczenie ogniochronne elementów narażonych lub potencjalnie narażonych na wysoką temperaturę i działanie czynników chemicznych.

Wyroby zawierające azbest oraz odpady azbestowe, w zależności od trwałości i ilości zastosowanego spoiwa wiążącego, można podzielić na miękkie i twarde. Wyroby miękkie, o gęstości mniejszej niż 1000 kg/m, charakteryzują się dużą zawartością azbestu, są łamliwe, kruche, łatwo ulegają uszkodzeniom, przez co powodują duże emisje pyłu azbestu. Najczęściej występują w obiektach przemysłowych, takich jak elektrociepłownie i huty, w postaci np.:

- uszczelnień w instalacjach grzewczych (tzw. sznur azbestowy),
- agregatów prądotwórczych z zaznaczonym przewodem spalin izolowanym sznurem azbestowym,
- płyt i uszczelnień kinkiert (typu Gambit, Polonit) na złączach rur, zaworów z gorącą wodą lub parą, różnych wyrobów miękkich w budynkach z lat '60 i '70 (min. płótno azbestowe na uszczelnieniu tłumika drgań w systemie klimatyzacji tektura azbestowa, cienki sznur azbestowy),
- płaszczy azbestowo-gipsowych w izolacji rur w ciepłownictwie,
- płyt i tektur miękkich w izolacjach ognioochronnych.

Ponadto azbestowe wyroby miękkie stosowane były także do wyrobu min. okładzin ognioochronnych konstrukcji budynków oraz jako sufity podwieszane o podwyższonej odporności na ogień, materiał do klap przeciwpożarowych i przeciwdymnych, czy natrysków azbestowych na konstrukcje stalowe, zastosowane jako ognioochronne zabezpieczenie stalowej konstrukcji budynków tzw. konstrukcji niesztynnej (np. budynki

przemysłowe, biurowe czy obiekty indywidualnie projektowane, „nasycone” technologią budowlaną krajów zachodnioeuropejskich z lat '60 i '70.

Spośród wyrobów zawierających azbest najpowszechniej w budownictwie krajowym stosuje się wyroby twarde, czyli o gęstości większej niż 1000 kg/m. Charakteryzują się one:

- sztywnością,
- twardością,
- dużym stopniem zwięzłości,
- dużym udziałem spoiwa
- niską procentową zawartością azbestu (ok. 5 % w płytach płaskich lignocementowych modyfikowanych, 12-13 % w płytach płaskich i falistych azbestowo-cementowych, ok. 20 % w rurach azbestowo-cementowych).

Wyroby twarde oraz ich odpady azbestowe, w przeciwieństwie do miękkich, stanowią mniejsze zagrożenie, gdyż emitują o wiele mniejsze ilości pyłu azbestu. Wśród nich znajdują się min. płyty azbestowo-cementowe faliste, płaskie prasowane, KARO, płyty warstwowe PW3/A i podobne, rury azbestowo-cementowe, złącza, listwy, gąsiorzy wykonane z azbestocementu, płaszcze azbestowo-cementowe.

Szkodliwość azbestu

Emisja pyłu azbestu może powstawać podczas uszkodzeń mechanicznych, np. przy piłowaniu lub szlifowaniu szybkoobrotowymi narzędziami elektrycznymi, nie wyposażonymi w miejscowe odciągi pyłu. Do emisji pyłu dochodzi także w trakcie trwania destrukcji, np. emitują go stare płyty pokryć dachowych azbestowo-cementowych o naruszonej przez czynniki atmosferyczne lub chemiczne powierzchni zewnętrznej. Wówczas zanieczyszczony jest też grunt w bezpośrednim sąsiedztwie rynny odprowadzającej wodę opadową.

Wszystkie rodzaje azbestu umieszczone są na liście czynników rakotwórczych, który stanowi załącznik nr 1 do Rozporządzenia ministra zdrowia i opieki społecznej z 11 września 1996r. w sprawie czynników rakotwórczych w środowisku pracy oraz nadzoru nad stanem zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. Nr 121, Poz. 571). Organizm nie powinien być, zatem ekspozowany na powietrze zanieczyszczone tymi pyłami.

Przyjęto, że szkodliwe dla zdrowia pyły azbestu, mają wydłużony kształt cząstek i mieszczą się w klasie włókien o określonych wymiarach (tzw. włókna respirabilne): długości $L > 5 \mu\text{m}$, średnicy $d < 3 \mu\text{m}$ i stosunku długości do średnicy włókien $L/d \geq 3:1$. Są one nieusuwalne z organizmu, głęboko penetrują aparat oddechowyy i mogą powodować w nim szkody trwałe, w tym: zwłóknienie płuc (pylica azbestowa; azbestozę), choroby nowotworowe jak nowotwory płuc czy oskrzeli, międzybłoniak.

Kształt włóknisty azbestu można uznać za czynnik rakotwórczy pod warunkiem, że włókno jest na tyle trwałe, iż może istnieć w środowisku biologicznym przez długi okres, czego przykładem jest chryzotyl, ulegający tylko częściowemu rozpuszczeniu w płynach fizjologicznych, podczas gdy krokidolit prawie nie ulega zmianom w środowiskach biologicznych. Względnie dużą częstotliwość występowania międzybłoniaków u pracowników narażonych na kontakt z krokidolitem można, zatem tłumaczyć większą trwałością, tych włókien w organizmie.

Schorzenia te występują u osób zawodowo narażonych na duże dawki pyłu azbestowego lub narażonych paraw zawodowo, czyli np. przebywających okresowo w powietrzu silnie zanieczyszczonym pyłami respirabilnymi azbestu.

Poziomy zanieczyszczeń powodujące choroby zawodowe, rzędu kilkaset tysięcy włókien w 1 m³ powietrza, spotykane są w przemyśle i przy pracach z azbestem. Występują np. podczas prac remontowych, usuwania wyrobów zawierających stare izolacje, wymiany elementów urządzeń ciepłowniczych w energetyce. Przy niewłaściwie prowadzonych pracach z wyrobami azbestowymi, ilość włókien respirabilnych azbestu w przestrzeniach zamkniętych obiektów może występować w granicach od kilku do nawet kilkunastu milionów włókien w 1 m³. Obecnie przyjęte najwyższe dopuszczalne stężenia na stanowiskach pracy (NDS) zróżnicowane są w zależności od rodzajów pyłów włóknistych, unaoczniając różnicę w ich szkodliwym działaniu na organizm:

- pyły zawierające azbest i inne materiały włókniste, z wyjątkiem krokidolitu i antygorytu włóknistego;
- pył całkowity - 1 mg/m; włókna respirabilne - 0,2 wł./cm³
- pyły zawierające krokidolit:
- pył całkowity - 0,5 mg/m; włókna respirabilne - 0,2 wł./cm³.

Należy pamiętać, że działanie szkodliwe azbestu zwielokrotnia się wobec jednoczesnego narażenia organizmu na inne substancje rakotwórcze, np. związki z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (szczególnie benzo(a)piren) występujące w dymie tytoniowym.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka największy problem w chwili obecnej stanowią pokrycia dachowe z falistych płyt azbestowo-cementowych.

**Zestawienie budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi
wg stanu na koniec 2003r**

Tabela nr 3.

Miejscowość	Budynki mieszkalne	Stodoły	Obory	Razem
Szkucin	42	46	23	111
Hucisko	21	15	14	50
Lipa	67	48	35	450
Młotkowice	42	52	40	134
Cis	16	23	14	53
Cieklińsko	25	15	9	49
Dęba	53	48	35	136
Dęba Kolonia	24	39	21	84
Strzęboszów	24	15	17	56
Maleniec	71	25	23	119
Machory	20	12	10	42
Tama	15	12	6	33
Koloniec	28	28	24	80
Wyszyna Falkowska	26	19	15	60
Wyszyna Machorowska	20	12	18	50
Wyszyna Rudzka	20	8	6	34
Ruda Maleniecka	57	12	12	81
Koliszowy	90	40	60	190
Razem	661	469	382	1512
Średnia powierzchnia połaci dachowej	100	100	100	
Ogółem powierzchnia	66100	46900	38200	

Bardziej szczegółowe dane o gospodarowaniu odpadami na terenie gminy zawarte są w opracowanym „Planie gospodarki odpadami dla gminy Ruda Maleniecka”.

2.14. Promieniowanie elektromagnetyczne.

Do źródeł elektromagnetycznych mających wpływ na środowisko na terenie gminy Ruda Maleniecka należy:

- linia elektroenergetyczna o napięciu znamionowym ≥ 110 kV, dla których szkodliwy wpływ rozciąga się od 12 do 37 m od osi linii w obydwu kierunkach,
- bazowe stacje telefonii komórkowej.

Istotny wpływ na środowisko mają wszystkie urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci fal radiowych o częstotliwości 0,1 ÷ 300 MHz i mikrofal od 300 do 300000 MHz.

Na terenie gminy zlokalizowana jest w rejonie Rudy Malenieckiej bazowa stacja telefonii komórkowej.

Linie elektroenergetyczne o napięciu ≥ 110 kV na terenie gminy przebiegają w bezpiecznych odległościach od zwartej zabudowy. Z badań przeprowadzonych przez W.S.S.E na terenie województwa świętokrzyskiego nie notuje się przekroczeń natężenia pola elektromagnetycznego w miejscach stałego pobytu ludzi w pobliżu źródeł promieniowania.

2.15. Poważne awarie.

Poważne awarie na terenie gminy Ruda Maleniecka mogące prowadzić do natychmiastowego zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, mogą mieć miejsce w wyniku wypadku drogowego w czasie, gdy uczestniczące w kolizji drogowej pojazdy przewozić będą niebezpieczne substancje. Zgodnie z ustaleniami ustawy - Prawo ochrony środowiska w razie występowania takiej awarii Wojewoda poprzez; Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska podejmuje działania niezbędne do usunięcia awarii i jej negatywnych skutków.

3. Priorytety i cele ekologiczne.

Na podstawie analizy Polityki ekologicznej państwa, projektu „Programu ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego”, „Strategii rozwoju gminy powiatu koneckiego projektu Programu ochrony środowiska powiatu koneckiego”, „Strategii rozwoju gminy Ruda Maleniecka” oraz szans i zagrożeń wynikających z przedstawionej powyżej diagnozy ustalono, że nadrzędnym celem działań ekorozwojowych, które należy realizować w gminie Ruda Maleniecka jest określony w „Strategii rozwoju gminy Ruda Maleniecka” - jako główne zadania ochrona środowiska i racjonalne wykorzystywanie zasobów przyrodniczych”.

Tabela 3. Zestawienie zadań i obszary działań priorytetowych na terenie gminy Ruda Maleniecka.

Główne elementy ochrony środowiska	Podstawowe zadania	Obszary działań priorytetowych
1	2	3
Środowisko przyrodnicze i ochrona przyrody	Utworzenie europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000	Współdziałanie w utworzeniu SOO - Dolina Czarnej Koneckiej
	Renaturyzacja cennych ekosystemów	Racjonalne zagospodarowanie dolin rzecznych, łąk, lasów i terenów bagiennych
	Wdrożenie krajowego programu rolno-środowiskowego	Obszar całej gminy
	Utrzymywanie lasów oraz ich produktywności zgodnie z obowiązującymi standardami w tej dziedzinie	Tereny zalesione
	Kształtowanie krajobrazu harmonijnie skomponowanego z walorami krajobrazowymi gminy	Obszar całej gminy
Ochrona powietrza	Ograniczenie emisji pyłów i gazów	Instalowanie nowoczesnych i modernizacja tradycyjnych, konwencjonalnych instalacji grzewczych
	Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Obszar całej gminy
Zasoby surowców mineralnych	Oszczędna eksploatacja zasobów surowców naturalnych	Tereny udokumentowanych złóż
Zasoby surowców mineralnych	Dostosowanie wydobycia surowców mineralnych do aktualnie obowiązujących przepisów i wymagań ochrony środowiska	Zakłady eksploatacji surowców mineralnych
	Likwidacja nielegalnego wydobycia surowców na potrzeby lokalne	Obszar całej gminy
Gospodarka odpadami	Wdrożenie gminnego systemu gospodarowania odpadami polegającego na: - ograniczeniu ilości wytwarzanych odpadów, - selektywnej zbiórce odpadów, - likwidacji dzikich wysypisk odpadów	Obszar całej gminy
Ochrona gleb i powierzchni ziemi	Zalesianie i zadrzewianie terenów wododziałowych oraz o słabej jakości gleb	Obszar całej gminy
	Zmiana sposobu użytkowania gleb wzdłuż tras największego natężenia ruchu samochodowego	Drogi krajowe nr 74 i 42
	Propagowanie produkcji żywności metodami ekologicznymi	Obszar całej gminy
Ochrona przed hałasem	Ograniczenie uciążliwości hałasu poprzez wykonanie ekranów akustycznych	Główne arterie komunikacyjne, drogi krajowe 74 i 42
	Wymaganie od administratorów dróg permanentnego utrzymywania dobrej nawierzchni dróg	Główne arterie komunikacyjne, drogi krajowe 74 i 42
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Sporządzenie rejestru terenów zagrożonych promieniowaniem elektromagnetycznym	Obszar całej gminy
	Egzekwowanie od właścicieli i użytkowników urządzeń istniejących jak również budowanych w przyszłości raportów oddziaływania na środowisko	Strefy negatywnego oddziaływania
Ochrona przed skutkami poważnych awarii	Zaktualizowanie procedury postępowania w przypadku awarii	Drogi do przewozu materiałów niebezpiecznych
Gospodarka wodno-ściekowa	Dokończenie wodociągownictwa oraz realizacja w trybie pilnym sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków	Obszar całej gminy z wyjątkiem posesji oddalonych od zwartej zabudowy
	Likwidacja zrzutów ścieków do rzek i cieków melioracyjnych „na dziko”	Obszar całej gminy
	Racjonalne składowanie i gospodarowanie obornikiem i gnojowicą	Obszar całej gminy

1	2	3
	Poprawa jakości wód powierzchniowych	Obszar całej gminy
	Ochrona obszarów bagiennych i źródliskowych	Obszar całej gminy
	Zwiększenie stopnia retencji wód powierzchniowych poprzez rozbudowę istniejących i budowę nowych zbiorników retencyjnych stawów i oczek wodnych	Obszar całej gminy
	Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Ruda Maleniecka	Obszar sołectwa Ruda Maleniecka
	Ograniczenie do niezbędnego minimum stosowania nawozów i środków ochrony roślin	Tereny rolnicze
Edukacja ekologiczna	Uczestnictwo władz gminnych w procesie edukacji polegające na współpracy ze szkołami oraz organizacjami proekologicznymi na terenie gminy i powiatu koneckiego	Szkoły i organizacje proekologiczne na terenie gminy i powiatu koneckiego
	Współdziałanie władz gminnych w organizowaniu akcji „Sprzątanie świata”	Obszar całej gminy
	Organizowanie różnych form edukacji ekologicznej z uwzględnieniem potrzeb różnych grup społeczeństwa	Obszar całej gminy
	Propagowanie racjonalnych zachowań uwzględniających wymogi ochrony przyrody i środowiska	Obszar całej gminy

Program edukacji ekologicznej.

Program edukacji ekologicznej zakłada, że:

- uczestnictwo w programie edukacyjnym ma charakter nieobowiązkowy,
- uczestnikami mogą być wszyscy mieszkańcy,
- informacja o programie jest ogólnodostępna,
- pożądane postawy proekologiczne będą nagradzane proporcjonalnie do włożonego wkładu w system segregacji,
- uczestnicy i realizatorzy programu będą stale informowani o przebiegu programu.

Główne cele programów edukacji ekologicznej to:

- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez popularyzację wiedzy o możliwościach zagospodarowania odpadów komunalnych, w szczególności surowców wtórnych i odpadów organicznych,
- wdrażanie nawyków segregacji odpadów na odpady możliwe do wykorzystania - „cenne” i pozostałe odpady,
- rozwijanie umiejętności selektywnego zbierania surowców wtórnych „wtórnych źródła” w gospodarstwach domowych.
- popularyzacja wiedzy o walorach przyrodniczych, kulturowych i historycznych terenów gminy z piętnowaniem postaw „zaśmiecania” otoczenia,
- kształtowanie poglądów i przekonań dotyczących ochrony przyrody i jej zasobów,
- zachęcanie do dbania o ład, porządek i czystość na terenie posesji.

Szeroki odbiór programu zapewni mu poparcie i realizację przez wszystkie szczeble administracji publicznej, szkolnictwo, organizacje pozarządowe itp.

Założone cele informacyjno-edukacyjne mogą być realizowane przez:

- 1) media - plakaty, ogłoszenia i artykuły prasowe, informacyjne przekazywane w czasie festynów i na zebraniach mieszkańców, ulotki i broszury informacyjne dostarczane do każdego gospodarstwa domowego, zeszyty szkolne, kalendarze, możliwość zwiedzania składowiska lub Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, informacja o programie w Internecie, badania ankietowe,
- 2) zachęty ekonomiczne:
 - wprowadzenie nagród za prawidłową segregację surowców wtórnych w gospodarstwach domowych i przekazanie wysegregowanych odpadów (makulatury, opakowań plastikowych typu PET, puszek aluminiowych, opakowań szklanych) w wyznaczone miejsca,
 - przekazanie sadzonek drzew lub krzewów (w pojemnikach) jako nagrody za segregację i oddane w wyznaczone do tego miejsce odpady problemowe i niebezpieczne pochodzenia komunalnego takich jak: baterie, akumulatory, świetlówki, lampy rtęciowe, puszki po farbach i lakierach, opakowania po aerozoluach,
- 3) działania administracyjne polegające na upowszechnieniu edukacji ekologicznej i wzmożonych kontroli posesji przez upoważnione służby, w szczególności w zakresie właściwego gromadzenia odpadów,

4) punkt konsultacyjny, w którym można uzyskać bieżącą informację o wprowadzonych na terenie gminy zasadach programu zbierania surowców wtórnych, jak też edukacji ekologicznej w tym zakresie dostępnej literaturze na temat możliwości zagospodarowania odpadów, informacje o stosowanych rozwiązaniach w innych gminach oraz obowiązujących przepisach prawnych dotyczących odpadów (np. w bibliotece lub przy Urzędzie Gminy).

Podstawowe znaczenie ma edukacja najmłodszych, w tym prowadzenie konkursów ekologicznych wśród dzieci z przedszkoli i młodzieży szkolnej, których celem jest promocja właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, piętnowanie „dzikich wysypisk” oraz popularyzowanie wiedzy o walorach przyrodniczych, kulturowych i historycznych gminy.

Realizacja powyższych celów będzie możliwa przy założeniu, że większość mieszkańców gminy zostanie zainteresowana problemem odpadów. Nie jest to łatwe zadanie mając na uwadze znaczne rozproszenie mieszkańców w obrębie gminy. Łatwiejszy dostęp do informacji o wprowadzonym systemie gospodarowania odpadami mogą mieć dzieci i młodzież ucząca się.

4. Strategia działań proekologicznych na lata: 2004 ÷ 2007r.

4.1. Środowisko przyrodnicze.

2004-2007 - współudział władz gminnych przy tworzeniu europejskiej sieci ekologicznej „NATURA 2000”,

2006-2007 - opracowanie koncepcji zadrzewień i zakrzewień na obszarze gminy,

2004-2007 - współpraca z nadleśnictwami w zakresie zwiększenia zalesień na terenach wododziałowych oraz słabych klas bonitacyjnych.

2006-2007 - zebranie danych oraz opracowanie koncepcji zachowania i renaturyzacja obszarów predysponowanych do retencjonowania wód powierzchniowych w sposób naturalny. Koszt szacunkowy: w ramach działalności gminy.

4.2. Powietrze atmosferyczne.

2004-2007 - Propagowanie zagadnień termorenowacji budynków oraz ekologicznych form ich ogrzewania.
Koszt: W ramach działalności gminy,

2006-2007 - Opracowanie koncepcji zaopatrzenia sołectw w gaz ziemny.

Koszt: szacunkowy ~ 20 000 zł.

4.3. Zasoby wodne i gospodarka ściekowa.

2004 - Rozbudowa wodociągu grupowego „Dęba”,

- Sieć przyłącza dla miejscowości Koliszowy,

- Rozbudowa stacji wodociągowej

Koszt rozbudowy ~ 562 827 zł.

- Rozbudowa ujęcia wodociągowego Wyszyna Fałkowska

Koszt rozbudowy ~ 245 218 zł.

- Opracowanie koncepcji sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków Ruda Maleniecka

Koszt opracowania: 18 300 zł.

2005 - Połączenie sieci wodociągowej Ruda Maleniecka z siecią: Młotkowice, Lipa, Cis, Hucisko, Szkucin, przy jednoczesnej likwidacji ujęcia wody W Szkucinie.

Koszt szacunkowy ~ 350 000 zł.

2005-2007 - Budowa sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków w Rudzie Malenieckiej.

Koszt szacunkowy: 3 mln zł,

2006-2007 - likwidacja niezorganizowanych zrzutów ścieków.

Koszt: W ramach działalności gminy.

2007 - Opracowanie koncepcji retencji wód powierzchniowych.

Koszt szacunkowy ~ 30 000 zł.

4.4. Zasoby surowców mineralnych.

2004-2007 - Likwidacja nielegalnego wydobycia surowców mineralnych,

Koszt: W ramach działalności gminy.

2004-2007 - Dostosowanie wydobycia surowców mineralnych do obowiązujących przepisów i wymagań ochrony środowiska
Koszt: W ramach działalności gminy.

4.5. Ochrona powierzchni ziemi i gleb.

2004-2007 - Ochrona terenów cennych przyrodniczo przed udostępnieniem dla działalności gospodarczej.
Koszt: W ramach działalności gminy.

2005-2006 - Inwentaryzacja terenów poeksploatacyjnych surowców mineralnych wraz z koncepcją ich rekultywacji
Szacunkowy koszt ~ 30 000 zł.

2006-2007 - Rekultywacja wyrobisk.
Szacunkowy koszt ~ 400 000 zł.

4.6. Hałas.

2004-2007 - Na obszarach zagrożonych nadmiernym hałasem (wzdłuż dróg krajowych nr 74 i 42) podejmowanie działań zmierzających do eliminowania uciążliwości hałasu:
- zadrzewianie i zakrzaczenie w/w dróg,
- obligowanie zarządców w/w dróg do permanentnego utrzymywania odpowiedniej jakości nawierzchni
- racjonalizacja dopuszczalnej prędkości pojazdów.
Koszt: W ramach działalności gminy.

4.7. Promieniowanie elektromagnetyczne.

2004 - Sporządzenie rejestru terenów zagrożonych promieniowaniem elektromagnetycznym.
Koszt: W ramach działalności gminy.

2005 - Aktualizacja planów dotyczących istniejących i projektowanych obiektów promieniowania niejonizującego i ustalenie stref negatywnego ich oddziaływania.
Koszt: W ramach działalności gminy.

4.8. Poważne awarie drogowe.

2005 - Aktualizacja procedury postępowania w przypadku awarii drogowej, w celu poprawy koordynacji działań mających za zadanie minimalizację ewentualnych szkód.
Koszt: W ramach działalności gminy.

4.9. Edukacja ekologiczna.

2004-2007 - Podjęcie różnorodnych działań zmierzających do poprawy stanu wiedzy i racjonalnych zachowań mieszkańców gminy w zakresie ochrony środowiska,
- Kontynuacja corocznej akcji „Sprzątanie świata”,
- Organizowanie konkursów wiedzy ekologicznej,
- Współpraca z organizacjami proekologicznymi
Koszt dofinansowania w/w akcji 4x5000 = 20000 zł.

5. Strategia działań na lata: 2008-2014.

5.1. Środowisko przyrodnicze i ochrona przyrody.

2008-2014 - Realizacja koncepcji zadrzewień i zakrzewień
- Pielęgnacja i urządzenie terenów zielonych (parków, zieleńców),
- Współpraca z nadleśnictwem w zakresie zalesiania odpowiednimi odmianami drzew i właściwej pielęgnacji terenów zalesionych,
- Podejmowanie działań w celu objęcia ochroną przez Radę Gminy lub na jej wniosek najcenniejszych obiektów przyrodniczych,

- Współpraca z administracją powiatu koneckiego w zakresie utrzymania infrastruktury turystycznej.

Szacunkowy koszt: ~ 100 tys. zł.

5.2. Powietrze atmosferyczne.

- 2008-2014
- Kontynuacja likwidacji tradycyjnych kotłowni węglowych
 - Propagowanie technologii wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
 - Kontynuacja współpracy z administracją powiatową i wojewódzką w zakresie kontroli podmiotów emitujących zanieczyszczenia do powietrza atmosferycznego.

Szacunkowy koszt: 120 tys. zł.

5.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa.

- 2008-2014
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
 - Wspieranie budowy przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych na których ze względów ekonomicznych nie będzie możliwa budowa sieci kanalizacyjnej,
 - Kontynuacja ochrony zasobów i jakości wód podziemnych,
 - Racjonalna eksploatacja ujęć wód podziemnych,
 - Propagowanie racjonalnego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin,
 - Racjonalne magazynowanie i gospodarowanie obornikiem i gnojowicą.

Szacunkowy koszt: ~ 15 mln. zł.

5.4. Zasoby surowców mineralnych.

- 2008-2014
- Kontynuacja likwidacji nielegalnego wydobywania surowców mineralnych.
 - Dostosowanie wydobycia do obowiązujących przepisów i wymagań ochrony środowiska.

Szacunkowy koszt: W ramach działalności gminy.

5.5. Ochrona powierzchni ziemi i gleb.

- 2008-2014
- Współpraca z JUNG Puławy oraz WIOŚ Kielce zmierzająca do zinwentaryzowania terenów na których konieczne będą zmiany sposobu użytkowania gleb,
 - Ochrona terenów cennych przyrodniczo przed udostępnieniem dla działalności gospodarczej.

Szacunkowy koszt: W ramach działalności gminy.

5.6. Hałas.

- 2008-2014
- Aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów o nadmiernym natężeniu hałasu.

Szacunkowy koszt: ~ 15 tys. zł.

5.7. Promieniowanie elektromagnetyczne.

- 2008-2014
- Aktualizowanie planów dotyczących istniejących i projektowanych obiektów promieniowania niejonizującego i stref ich negatywnego oddziaływania.

Szacunkowy koszt: W ramach działalności gminy.

5.8. Poważne awarie drogowe.

- 2008-2014
- Koordynacja działań w przypadku awarii drogowej w sposób minimalizujący powstanie szkód,

- Współpraca z jednostkami specjalistycznymi uczestniczącymi w usuwaniu skutków awarii.

Szacunkowy koszt: W ramach działalności gminy.

5.9. Edukacja ekologiczna.

- 2008-2014 - i współzawodnictwo w organizowaniu szkoleń wszystkich grup społecznych w celu podniesienia świadomości ekologicznej,
- Utworzenie powszechnego dostępu do informacji dotyczących problematyki ochrony środowiska.

Szacunkowy koszt: ~ 60 tys. zł.

6. Źródła finansowania.

Podstawowymi źródłami finansowania przedsięwzięć proekologicznych są:

- środki własne inwestorów,
 - środki pochodzące z dotacji i programów pomocowych krajowych: NFOŚ i GW, WFOŚ i GW oraz PFOŚ i GW.
- Źródłem finansowania w/w przedsięwzięć mogą być też kredyty z Banku Ochrony Środowiska z dopłatami do oprocentowania przez fundusze ochrony środowiska:
- kredyty komercyjne,
 - kredyty konsorcjonalne,
 - kredyty międzynarodowych instytucji finansowych w tym z:
 - Banku Światowego,
 - Europejskiego Banku odbudowy i rozwoju.

Zadaniem NFOŚ i GW jest wspieranie ponadregionalnych przedsięwzięć racjonalnych dla poprawy jakości środowiska. Zasadniczą rolą WFOŚ i GW jest finansowe wspieranie proekologicznych przedsięwzięć o zasięgu regionalnym. Wyżej wymienione fundusze udzielają pomocy w postaci dotacji i niskoprocentowych pożyczek, które mogą być w niektórych wypadkach umorzone nawet do 50 %.

PFOŚ i GW służą do dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych o lokalnym charakterze. Również na podobnych zasadach udziela dotacji lub pożyczek Fundacja „EKOFUNDUSZ”.

Priorytetowymi kierunkami pomocy finansowej w/w funduszu są:

- ochrona bioróżnorodności,
- gospodarka odpadami,
- rekultywacja gleb zanieczyszczonych,
- ograniczenie emisji gazów szklarniowych,
- eliminacja substancji niszczących warstwę ozonową.

Od 1 maja bieżącego roku możliwe jest korzystanie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Funduszu Spójności.

Ogólne ramy przedsięwzięć finansowanych z funduszy strukturalnych określa Narodowy Plan rozwoju na lata 2004-2006.

Priorytetem strategii Funduszu Spójności jest:

- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- racjonalizację gospodarki odpadami,
- rekultywację obszarów przemysłowych oraz;
- przedsięwzięcia dla leśnictwa i ochrony przyrody.

Podstawowym kryterium otrzymania środków finansowych z tego funduszu jest wartość przedsięwzięcia, która musi przekraczać 10 mln euro oraz jego przygotowanie dokumentacyjne. Wysokość dofinansowania może dochodzić nawet do 85 % całkowitych kosztów przedsięwzięcia. Z Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego wynika, że w najbliższych latach struktura finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska będzie następująca:

- środki własne inwestorów i kredyty bankowe ~ 23 %
- fundusze ochrony środowiska ~ 28 %
- fundusze UE ~ 47 %
- budżet państwa ~ 2 %.

Z powyższego zestawienia wynika, wszelkie przedsięwzięcia gminne winny być planowane ze znacznym wyprzedzeniem.

7. Wdrażanie programu.

Bezpośrednią odpowiedzialność za wdrażanie Programu Ochrony Środowiska ponosi Urząd Gminy. Realizacja szeregu zadań wymaga współdziałania z władzami gmin sąsiednich oraz administracji samorządowej szczebla powiatowego i wojewódzkiego. Uczestnikiem realizacji „Programu Ochrony Środowiska” dla gminy Ruda Maleniecka będzie także administracja specjalnie zajmująca się monitoringiem i kontrolą przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach,
- Regionalny Zarząd Gospodarki w Warszawie,
- Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych w Radomiu i Łodzi.

W realizacji przedsięwzięć dużą rolę mogą odegrać parlamentarzyści i radni samorządu wojewódzkiego pochodzący z terenu powiatu koneckiego. Realizacja wielu zadań wymagać będzie opracowania szczegółowych projektów. Konieczne jest również uzgodnienie przedsięwzięć w okresie I-go kwartału, aby móc najpóźniej w kwietniu złożyć wstępne wnioski o wsparcie finansowe ze środków WFOŚ i GW.

8. Monitorowanie programu.

Jednym z istotnych elementów procesu wdrażania „Programu Ochrony Środowiska” będzie jego monitorowanie, polegające na permanentnej obserwacji, kosztów i ocenie realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Ważny jest w tym procesie dobór odpowiednich wskaźników, charakteryzujących postęp lub opóźnienie w poszczególnych dziedzinach działania.

8.1. Środowisko przyrodnicze i ochrona przyrody.

- Ilość inwestycji proekologicznych na obszarach cennych przyrodniczo.
- Ilość kosztów przeprowadzonych w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody,
- Ilość obiektów poddanych ochronie,
- Wskaźnik lesistości,
- liczba pożarów, zniszczeń i uszkodzeń poszczególnych komponentów środowiska,
- Liczba zmodernizowanych obiektów hydrotechnicznych i melioracyjnych.

8.2. Powietrze atmosferyczne.

- Liczba kotłowni ekologicznych,
- Liczba zmodernizowanych kotłowni,
- Liczba gospodarstw stosujących urządzenia lub systemy energooszczędne,
- Liczba gospodarstw wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych.

8.3. Zasoby wodne i gospodarka ściekowa.

- Jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- Procent zwodociągowania gminy,
- Procent skanalizowania gminy,
- Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- Wskaźniki oczyszczania ścieków,
- Liczba oczyszczalni przydomowych.

8.4. Ochrona powierzchni ziemi i gleb.

- Procent powierzchni użytków rolnych przydatnych do produkcji zdrowej żywności,
- Informacja o jakości gleb,
- Powierzchnia terenu poddana zabiegom agrotechnicznym i procesom rekultywacyjnym.

8.5. Hałas.

- Liczba ludności narażona na uciążliwe oddziaływanie hałasu,
- Tempo redukcji oddziaływania hałasu na mieszkańców gminy.

8.6. Promieniowanie elektromagnetyczne.

- Ilość instalacji emitujących elektromagnetyczne.

8.7. Poważne awarie drogowe.

- Liczba awarii o charakterze środowiskowym.

8.8. Edukacja ekologiczna.

- Liczba i nakład publikacji promujących walory przyrodnicze gminy,
- Długość szlaków turystycznych,
- Ilość zorganizowanych szkoleń i ich uczestników,
- Liczba działań wspólnych z organizacjami ekologicznymi na terenie gminy,
- Liczba gospodarstw eko i agroturystycznych.

9. Streszczenie programu ochrony środowiska dla Gminy Ruda Maleniecka.

Program ochrony środowiska dla gminy Ruda Maleniecka został opracowany zgodnie z obowiązującymi aktualnie przepisami.

Program zawiera szczegółową analizę istniejącego stanu środowiska oraz główne cele krótkoterminowe i długoterminowe niezbędne do zrealizowania dla osiągnięcia zadowalającego stanu środowiska na terenie rozpatrywanej gminy.

9.1. Środowisko i ochrona przyrody.

Na terenie gminy istnieją obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną. Należą do nich:

- Rezerwat przyrody nieożywionej „Piekiełko Szkuckie”,
- Odslonięcia geologiczne w miejscowości Szkucin,
- Dąb szypułkowy w miejscowości Czapla,
- Dąb szypułkowy w miejscowości Lipa.

Niemal cały obszar gminy zakwalifikowany jest do obszaru chronionego krajobrazu.

Dolina rzeki Czarnej Koneckiej (Malenieckiej) stanowi ważny węzeł i korytarz ekologiczny wchodzący w skład Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET - Polska.

W koncepcji europejskiej sieci ekologicznej „NATURA - 2000” planuje się utworzenie Specjalnych Obszarów Chronionych. Należy do nich Dolina Czarnej Koneckiej (Malenieckiej).

9.2. Powietrze atmosferyczne.

Według oceny WIOŚ Kielce na terenie gminy zawartość dopuszczalnych zanieczyszczeń w powietrzu nie przekracza aktualnie dopuszczalnych norm. Zanieczyszczenie powietrza powoduje głównie emisja niska z lokalnych kotłowni i palenisk indywidualnych oraz emisja ze środków komunikacyjnych, głównie wzdłuż tras krajowych 74 i 42. Ochrona jakości powietrza wymaga wymiany tradycyjnych kotłowni węglowych na gazowe oraz rozpowszechnienie ogrzewania domów jednorodzinnych piecami gazowymi lub olejowymi.

9.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa.

Na terenie gminy w chwili obecnej głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę są wody podziemne. Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych są wystarczające dla pokrycia perspektywicznych potrzeb miejscowych użytkowników.

Stopień zwodociągowania gminy ocenia się na około 90 %. Niestety mimo wysokiego poziomu zwodociągowania do chwili obecnej na terenie gminy nie ma ani jednego kilometra sieci kanalizacji jak również zbiorczej oczyszczalni ścieków. Bardzo istotne jest zlikwidowanie również wszystkich źródeł zanieczyszczeń na powierzchni ziemi: dzikich składowisk odpadów, niewłaściwego składowania obornika oraz magazynowania gnojowicy. Szczególnie istotne jest zlikwidowanie w pierwszej kolejności wszystkich źródeł zanieczyszczeń w strefach ochronnych ujęć wody oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych.

9.4. Zasoby surowców mineralnych i ochrona powierzchni ziemi.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka znajdują się złoża kopalin stałych: piaski, żwiry i ropy. Ponieważ złoża tych kopalin położone są na obszarze chronionego krajobrazu ich eksploatacja może być prowadzona jedynie pod warunkiem spełnienia wszystkich warunków wynikających z przepisów ochrony środowiska. Przepisy dotyczące ochrony powierzchni ziemi nakładają obowiązek po zakończeniu eksploatacji złoża zrehabilitowanie terenów pogórnich.

9.5. Hałas.

Nadmierny hałas na terenie gminy występuje wzdłuż dróg krajowych nr 74 i 42 o dużym natężeniu ruchu samochodowego. Ochrona przed uciążliwym hałasem wymaga utrzymywania nawierzchni dróg w dobrym stanie technicznym oraz budowy wzdłuż węzłów komunikacyjnych ekranów akustycznych i ciągów zieleni.

9.6. Promieniowanie elektromagnetyczne.

Emitorami promieniowania elektromagnetycznego są linie, stacje elektroenergetyczne oraz stacje telefonii komórkowej. Istotne jest przy budowie nowych budynków mieszkalnych i gospodarczych zachowanie odpowiednich odległości od emitorów szkodliwego promieniowania.

9.7. Awaryjne drogi.

Awaryjne drogi szczególnie, gdy uczestniczą w nich samochody przewożące niebezpieczne substancje stanowią duże zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Największe potencjalnie zagrożenie na terenie gminy Ruda Maleniecka istnieje w rejonie dróg krajowych nr 74 i 42, o dużym natężeniu ruchu.

Ochrona przed skutkami awarii polega na jak najszybszej ochronie ludzi znajdujących się w zasięgu szkodliwego oddziaływania oraz likwidacji jej skutków. Niezbędna jest w takiej sytuacji wzorowa organizacja i współpraca wszystkich jednostek ratowniczych: Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe, WIOŚ i Policja.

9.8. Edukacja ekologiczna.

Największe efekty w działalności na rzecz ochrony środowiska przynosi edukacja ekologiczna. Aktualnie poziom wiedzy o środowisku i jego ochronie jest dość niski. Niezbędne jest włączenie się całej społeczności do realizacji programu „Edukacja ekologiczna w województwie świętokrzyskim”.

Szczególnie istotna jest współpraca Zarządu Gminy ze szkołami i organizacjami uwzględniającymi w swoich programach działania - działalność proekologiczną.

Działalność taka jest wspierana przez fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

10. Spis literatury i wykorzystanych materiałów.

1. Instytut ochrony środowiska - Dokumenty końcowe Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój”
Rio de Janeiro, 3-14 czerwca 1992r
Szczyt Ziemi Warszawa, 1993r,
2. ks. Julisław Łukomski - Solidarność człowieka z przyrodą
Radomskie Wydawnictwo
Diecezjalne „AVE” 1994,
3. Europejski Instytut
Kształcenia Podyplomowego
Politechnika Świętokrzyska - Planowanie, zarządzanie i ochrona środowiska, Kielce 1998,
4. Ryszard Paczuski - Prawo ochrony środowiska unii europejskiej w zarysie TNO i K
Toruń 1999
5. Stanisław K. Wiąckowski - Globalne zagrożenia środowiska
Irena Wiąckowska Kielce, 1999

6. Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Środowiska
 7. Begemann Schiechl
 8. A. Dyduch - Falniowska i inni
 9. Praca zbiorowa
 10. Praca zbiorowa
 11. Inspekcja Ochrony Środowiska
 12. J. Kondracki
 13. Praca zbiorowa
 14. S. Wiąckowski
 15. S. Kozłowski
 16. Zarząd Woj. Świętokrzyskiego
 17. Praca zbiorowa
 18. Geosfera Towarzystwo
Badania Przemian Środowiska
 19. Zarząd Woj. Świętokrzyskiego
 20. Inspekcja Ochrony Środowiska
WIOŚ Kielce
 21. B. Prażak i inni
 22. Praca zbiorowa
 23. Praca zbiorowa
 24. Inspekcja Ochrony Środowiska
 25. Praca zbiorowa
 26. Praca zbiorowa
 27. Praca zbiorowa
 28. Praca zbiorowa
 29. Praca zbiorowa
- Jak i dlaczego chronić środowisko naturalne, Warszawa, listopad 1999
 - Inżynieria ekologiczna w budownictwie wodnym i ziemnym
Wydawnictwo Arkady - 1991
 - Ostoje przyrody w Polsce
Instytut Ochrony Przyrody w Polsce,
PAN Kraków 1999,
 - Inwentaryzacja przyrodnicza gmin woj. Świętokrzyskiego
Radomsko-Kieleckie Towarzystwo Przyrodnicze, 1999
 - Strategia rozwoju gminy Ruda Maleniecka 1999
 - Podstawowe problemy środowiska w Polsce, Raport wskaźnikowy
Warszawa, listopad 2000,
 - Geografia regionalna Polski
Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2000
 - Przyroda woj. świętokrzyskiego,
Kielce 2000,
 - Przyrodnicze podstawy inżynierii środowiska, Kielce 2000
 - Ekorozwój Wyzwania XXI wieku
Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2000
 - Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego, Kielce 2000
 - Strategia rozwoju powiatu koneckiego ŚBRR 2000
 - Przemiany środowiska naturalnego a ekorozwój,
Kraków 2001
 - Program operacyjny rozwoju regionalnego województwa święto-
krzyskiego 2001-2002, Kielce 2001
 - Strona internetowa: www.kielce.pios.gov.pl
„Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w roku 2002”,
„Wyniki wstępnej oceny jakości powietrza w województwie święto-
krzyskim”,
„Wyniki wstępnej oceny jakości powietrza i klasyfikacji stref
w woj. Świętokrzyskim w roku 2002”,
„Roczny raport z badań monitoringowych jakości zwykłych wód
podziemnych w województwie świętokrzyskim - 2002”.
 - Aktualizacja stanu rozpoznania i zagospodarowania złóż kopalin
z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska w wojewódz-
twie świętokrzyskim
Przedsiębiorstwo Geologiczne w Kielcach 2002,
 - Rocznik statystyczny woj. Świętokrzyskiego
Urząd Statystyczny w Kielcach 2002,
 - Ochrona środowiska
Kolonja Limited 2003,
 - Raport stanu ochrony środowiska w Polsce w latach 1996-2001,
Warszawa 2003,
 - Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego
Biuro Rozwoju Regionalnego 2003,
 - Wyniki oceny jakości powietrza i klasyfikacji stref w wojewódz-
twie świętokrzyskim w roku 2002, WIOŚ Kielce, 2003,
 - Projekt programu ochrony środowiska dla powiatu koneckiego
Przedsiębiorstwo geodezyjne w Kielcach 2003
 - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania prze-
strzennego Gminy Ruda Maleniecka, Kielce 2003,
 - Ocena stanu czystości wód powierzchniowych województwa
świętokrzyskiego w roku 2003
WIOŚ Kielce 2004.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ruda Maleniecka

Część II

Plan Gospodarki Odpadami

Spis treści

1. Wstęp.
2. Charakterystyka obszaru gminy Ruda Maleniecka w nawiązaniu do gospodarki odpadami.
 - 2.1. Położenie geograficzne.
 - 2.2. Sytuacja demograficzna.
 - 2.3. Sytuacja gospodarcza.
 - 2.3.1. Gospodarka rolna.
 - 2.3.2. Gospodarka kopalinami.
 - 2.3.3. Gospodarka leśna.
 - 2.3.4. Gospodarka mieszkaniowa.
 - 2.4. Opis warunków geologicznych pod kątem lokalizacji instalacji związanych z gospodarowaniem odpadami.
 - 2.5. Opis warunków hydrologicznych pod kątem lokalizacji instalacji związanych z gospodarowaniem odpadami.
 - 2.6. Opis warunków hydrogeologicznych pod kątem lokalizacji instalacji do gospodarowania odpadami.
 - 2.7. Opis stanu środowiska przyrodniczego pod kątem lokalizacji instalacji związanych z gospodarowaniem odpadami.
 - 2.8. Charakterystyka obszaru gminy pod kątem możliwości wykorzystania odpadów do celów użytkowania gleb i rekultywacji terenów zdegradowanych.
3. Analiza aktualnego stanu gospodarki odpadami.
 - 3.1. Odpady wytworzone w sektorze komunalnym i usługach.
 - 3.1.1. Odpady komunalne.
 - 3.1.2. Komunalne osady ściekowe.
 - 3.1.3. Odpady ulegające biodegradacji.
 - 3.1.4. Odpady niebezpieczne.
 - 3.1.5. Odpady wielkogabarytowe.
 - 3.2. Odpady wytworzone w sektorze gospodarczym.
 - 3.2.1. Odpady z przemysłu wydobywczego.
 - 3.2.2. Odpady z przemysłu drzewnego.
 - 3.3. Odpady niebezpieczne.
 - 3.3.1. Szczególne rodzaje odpadów niebezpiecznych.
 - 3.3.2. Oleje odpadowe.
 - 3.3.3. Baterie i akumulatory.
 - 3.3.4. Azbest i wyroby zawierające azbest - charakterystyka i występowanie.
 - 3.3.5. Środki ochrony roślin.
 - 3.3.6. Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne.
 - 3.3.7. Wyeksploatowane pojazdy mechaniczne.
 - 3.3.8. Inne odpady niebezpieczne.
 - 3.3.9. Możliwości minimalizacji ilości powstawania odpadów niebezpiecznych.
 - 3.4. Opis stanu realizacji obowiązków przez posiadaczy odpadów.
 - 3.5. Dzikie wysypiska odpadów.
 - 3.6. Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami.
4. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami.
 - 4.1. Odpady wytworzone w sektorze komunalnym i usługach.
 - 4.1.1. Odpady komunalne.
 - 4.2. Komunalne osady ściekowe.
 - 4.3. Odpady ulegające biodegradacji.
 - 4.4. Odpady niebezpieczne wytworzone w sektorze komunalnym.
 - 4.5. Odpady wytworzone w sektorze gospodarczym.
5. Projektowany system gospodarki odpadami.
 - 5.1. Odpady komunalne.
 - 5.1.1. Propozycje zbierania odpadów komunalnych.

- 5.1.2. Transport odpadów.
- 5.1.3. System odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
- 6. Działania zmierzające do poprawy gospodarowania odpadami niebezpieczn.
 - 6.1. Sektor komunalny.
 - 6.2. Sektor gospodarczy.
 - 6.3. Edukacja ekologiczna w gminie Ruda Maleniecka.
- 7. Plan zamknięcia składowiska w Wyszyńce Machorowskiej.
- 8. Źródła finansowania.
- 9. Określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko proponowanych w planie rozwiązań.
- 10. Sposób monitoringu i oceny wdrażania planu.
- 11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.
- 12. Spis literatury i wykorzystanych materiałów.

1. Wstęp.

Plan gospodarki odpadami dla gminy Ruda Maleniecka został opracowany jako obowiązek wprowadzony ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami). Art. 14-16 cytowanej wyżej ustawy wprowadzają obowiązek sporządzenia planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Przedmiotowe plany zgodnie z ideą zawartą w polityce ekologicznej państwa mają umożliwić utworzenie zintegrowanej, racjonalnej sieci instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Przedmiotowy plan pozwoli na ukierunkowanie działań władz gminy i jej mieszkańców do uporządkowania zasad gospodarki odpadami na terenie gminy, zgodnie z wymaganiami niżej wyszczególnionych aktów prawnych i wytycznych:

- Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o wprowadzeniu ustawy - Prawo Ochrony Środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003r. w sprawie sporządzenia planów gospodarki odpadami (Dz. U. nr 66 poz. 620),
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010,
- II Polityka Ekologiczna Państwa wraz z programem wykonawczym na lata 2002-2010,
- Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006, przyjęty przez Radę Ministrów 14 stycznia 2003r. i skorygowany 11 lutego 2003r.,
- Ustawa z dnia 3 października 2003r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 190, poz. 1865),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 października 2003r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów odpadów innych niż niebezpieczne oraz rodzajów instalacji i urządzeń, w których dopuszcza się termiczne przekształcenie (Dz. U. nr 192, poz. 1877),
- Poradnik - powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami - Warszawa 2002,
- Informator - postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- Projekt planu gospodarki odpadami dla powiatu koneckiego - 2003r.

Zadania i zakres odpowiedzialności dotyczący utrzymania czystości i porządku zostały określone w ustawie z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (Dz. U. z 1996r. nr 132, poz. 622, z późn. zm.).

Zgodnie z tą ustawą do obowiązków gmin należy m.in.

- tworzenie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewnienia wykonania tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych,
- zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji składowisk odpadów własnych lub wspólnych z innymi gminami:
 - instalacji i urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
 - stacji zlewnych, w przypadku, gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty,
 - instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub ich części,
 - szaletów publicznych,
- zapobieganiu zanieczyszczaniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez:
 - zbieranie i pozbywanie się błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu urządzeniach,

- organizowanie selektywnej zbiórki, segregacji oraz magazynowania odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych, przydatnych do odzysku oraz współdziałanie z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w zakresie gospodarowania tego rodzaju odpadami,
- zapewnienie zbierania transportu i unieszkodliwiania zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziałania z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie.

Ustawa zobowiązuje także gminy do prowadzenia ewidencji:

- szczelnych zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania i rozbudowy sieci kanalizacyjnej,
- przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontrolowania częstotliwości i sposobów usuwania komunalnych osadów ściekowych.

Prawem gminy jest rozwiązywanie problemów związanych z gospodarowaniem odpadami w trakcie podejmowania decyzji o warunkach zagospodarowania terenu. Umożliwia to gminom podejmowanie racjonalnych decyzji związanych z wytwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów. Cytowaną na wstępie ustawę o odpadach (art. 14 ust. 13) obliuguje wójta gminy by, co dwa lata przygotowywał sprawozdania z realizacji planów gospodarki odpadami.

2. Charakterystyka obszaru Gminy Ruda Maleniecka w nawiązaniu do gospodarki odpadami.

2.1. Położenie geograficzne.

Gmina Ruda Maleniecka leży w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego na terenie powiatu koneckiego.

- od północy graniczy z gminą Żarnów, powiat Opoczno, województwo łódzkie,
- od wschodu z gminą Końskie,
- od zachodu z gminą Falków,
- od południa z gminami: Radoszyce i Słupia Konecka.

Wg J. Kondrackiego-2000r pod względem morfologicznym charakteryzowany teren położony jest w obrębie następujących jednostek fizyczno-geograficznych:

- Mezoregionu Wzgórza Opoczyńskie wchodzącego w skład makroregionu Wyżyna Przedborska,
- Wzgórza Łopuszańskie zajmujące południowo-zachodni skraj gminy, wchodzą również w skład makroregionu Wyżyna Przedborska,
- Mezoregionu Płaskowyż Suchedniowski wchodzącego w skład makroregionu Wyżyna Kielecka, obejmującego południową część gminy w rejonie wsi: Szkucin, Hucisko i Lipa.

2.2. Sytuacja demograficzna.

Gmina Ruda Maleniecka wg danych (GUS 2002) zamieszkuje ogółem: 3446 osób w tym 1668 mężczyzn i 1778 kobiet.

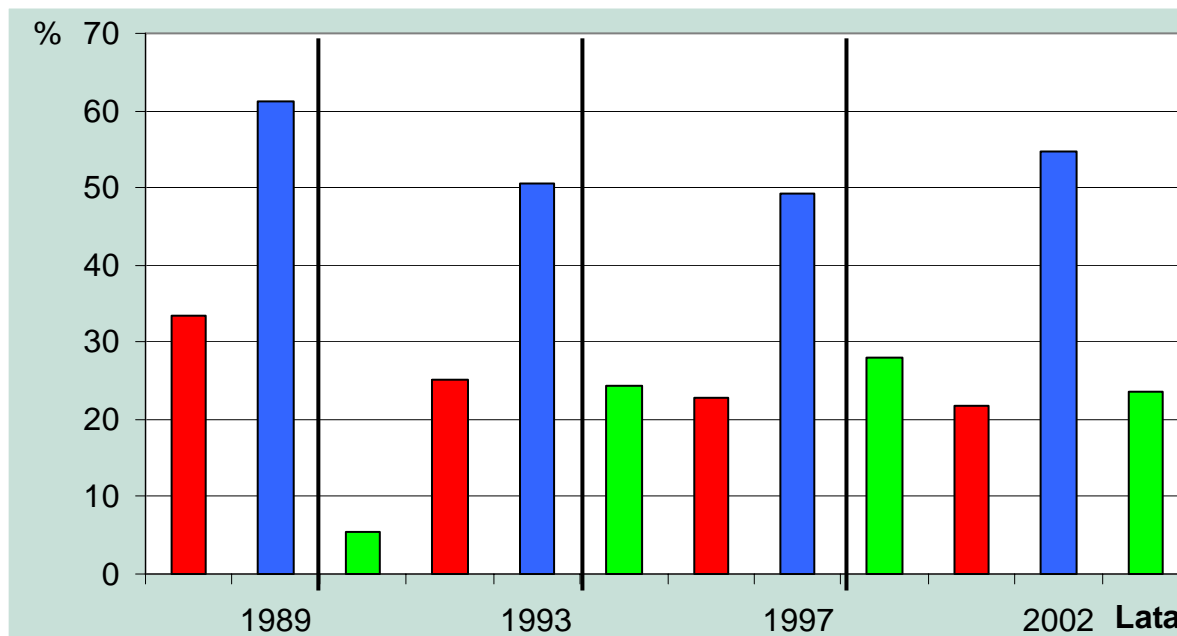
- Z czego - w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) - 752 osoby,
w wieku produkcyjnym - 1880 osób,
(mężczyźni 18-64 lat,
kobiety 18-59 lat)
- w wieku poprodukcyjnym - 814 osób,
(mężczyźni > 65 lat,
kobiety > 60 lat).

Tabela nr 1. Ruch naturalny na 1000 osób.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok			
		1989	1993	1997	2002
1	Urodzenia	14,3	13,1	9,9	7,8
2	Zgony	10,8	13,2	16,1	19,5
3	Przyrost naturalny	3,5	-0,1	-6,2	-11,7
4	Saldo migracji wewnętrznej	-6,6	-0,7	-7,5	5,0

Tabela nr 2. Ludność w wieku w odsetkach.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok			
		1989	1993	1997	2002
1	Przedprodukcyjnym	33,4	25,1	22,8	21,8
2	Produkcyjnym	61,1	50,6	49,3	54,6
3	Poprodukcyjnym	5,5	24,3	27,9	23,6

Ryc. 1. Wykres mobilności społeczeństwa gminy Ruda Maleniecka w latach 1989-2002

W związku ze spadkiem przyrostu naturalnego i odpływu mieszkańców obserwuje się na terenie gminy Ruda Maleniecka malejącą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, jak również produkcyjnym. Świadczy to o starzeniu się społeczeństwa na terenie tej gminy.

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 83 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

Osoby niepełnosprawne - 663 w tym: mężczyźni - 312,
kobiety - 351.

Teren gminy zamieszkuje - 2938 osób powyżej 13 lat z wykształceniem jak niżej:

- wyższe - 115 osób,
- policealne - 59 osób,
- średnie ogólnokształcące - 102 osoby,
- średnie zawodowe - 371 osób,
- zasadnicze zawodowe - 660 osób,
- podstawowe pełne - 1245 osób,
- podstawowe nieukończone - 372 osoby,
- nieustalone - 14 osób.

Tabela nr 3. Ludność według głównego źródła utrzymania, płci oraz grup wieku.

Wyszczególnienie	Ogółem	Utrzymująca się							nie ustalono	
		razem	z pracy				razem	z pozostałych źródeł		
			najmniej	na rachunek własny ^{a)}				z emerytur		z rent
				razem	w tym w swoim gosp. rolnym (działce rolnej)					
Ogółem^{b)}	3446	1573	1132	441	263	1866	775	608	7	
Mężczyźni	1668	820	584	236	139	845	332	256	3	
Kobiety	1778	753	548	205	124	1021	443	352	4	
Posiadający własne źródła utrzymania	2127	777	533	244	165	1350	657	431	-	

Mężczyźni	1066	464	330	134	85	602	276	168	-
Kobiety	1061	313	203	110	80	748	381	263	-
Utrzymywani	1312	796	599	197	98	516	118	177	-
Mężczyźni	599	356	254	102	54	243	56	88	-
Kobiety	713	440	345	95	44	273	62	89	-

a) Łącznie z dochodami z najmu.

b) Łącznie z nieustalonym źródłem utrzymania.

Źródło: GUS - 2002 Narodowy spis powszechny.

Z tabeli nr 3 wynika, że na terenie gminy Ruda Maleniecka na 100 mężczyzn przypada około 107 kobiet, a na 100 osób posiadających własne źródła utrzymania przypada 62 osób utrzymywanych.

Tabela nr 4. Bezrobotni w wieku 15 lat i więcej wg okresy poszukiwania pracy.

Wyszczególnienie	Ogółem	Według okresu poszukiwania pracy			
		do 3 miesięcy włącznie	4-12	13 miesięcy i więcej	nieustalony
Ogółem	412	39	196	162	15
Mężczyźni	236	20	126	83	7
Kobiety	176	19	70	79	8

Źródło GUS 2002.

Na dzień 20.05.2002 roku liczba bezrobotnych w gminie wynosiła 412 osób, z czego aż 162 bezrobotnych pozostaje bez pracy powyżej 1 roku.

Do głównych przyczyn powodujących bezrobocie w gminie należy:

- znaczne zmniejszenie rynku pracy zarówno w Końskich jak też w innych, sąsiadujących z gminą miejscowościach, oraz związany z tym powrót ludności na wieś, w tym tzw. dwuzawodowców,
- trudna sytuacja powodująca zmniejszenie zatrudnienia w zakładach i instytucjach związanych ze wsią i rolnictwem,
- ujawnienie się - w związku z trudną sytuacją w rolnictwie - tzw. bezrobocia ukrytego.

Ludność zamieszkuje w 18 sołectwach, przy czym wsi zamieszkujących przez mniej niż 100 osób jest 4, liczących od 100-300 mieszkańców - 9, powyżej 300 mieszkańców - 5.

Tabela nr 5. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach w latach 1996-2002.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok		
		1996	1999	2002
1	Cis	96	92	90
2	Cieklińsko	124	125	106
3	Dęba	314	308	292
4	Dęba kolonia	102	98	106
5	Hucisko	144	139	131
6	Koliszowy	361	357	333
7	Kołoniec	224	218	209
8	Lipa	385	384	387
9	Machory	129	116	109
10	Maleniec	128	113	102
11	Młotkowice	417	410	379
12	Ruda Maleniecka	647	636	633
13	Strzęboszów	85	87	73
14	Szkucin	235	230	211
15	Tama	28	28	26
16	Wyszyna Falkowska	178	179	184
17	Wyszyna Machorowska	103	100	90
18	Wyszyna Rudzka	120	113	119
19	Razem	3820	3773	3580

Na przestrzeni ostatnich 7 lat zaobserwowano znaczny spadek liczby ludności zamieszkałej na terenie gminy, co spowodowane jest głównie malejącym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji.

Tabela nr 6. Mieszkania zamieszkane wg sposobu ich ogrzewania i okresu budowy budynku.

Wyszczególnienie m - mieszkania p - powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² l - ludność		Ogółem	W tym			
			centralne ogrzewanie		piece	inne
			zbiorowe	indywidualne		
Ogółem	m	1169	-	406	741	22
	p	76201	-	34886	40446	869
w tym mieszkania zamieszkane stale	m	1110	-	405	685	20
	p	73085	-	34830	37447	808
	l	3446	-	1570	1827	49
Mieszkania ^{a)} w budynkach wybudowa- nych w latach:						
przed 1918	m	38	-	5	33	-
	p	2163	-	441	1722	-
1918-1944	m	232	-	19	208	5
	p	11136	-	1079	9873	184
1945-1970	m	453	-	93	349	11
	p	26268	-	6913	18912	443
1971-1978	m	155	-	73	79	3
	p	10649	-	5476	5069	149
1979-1988	m	133	-	89	43	1
	p	11316	-	8242	3048	26
1989-2002	m	150	-	124	25	1
	p	13977	-	12373	1572	32
w tym w latach 2001-2002	m	10	-	8	2	-
	p	1112	-	992	120	-
będących w budowie	m	2	-	1	-	1
	p	235	-	200	-	35
nie ustalono	m	6	-	2	4	-
	p	412	-	162	250	-
w tym mieszkania stanowiące własność osób fizycznych	m	1087	-	371	694	22
	p	71358	-	32148	38341	869

a) Zamieszkane.

Źródło: GUS 2002.

2.3. Sytuacja gospodarcza.

2.3.1. Gospodarka rolna.

Dominującą gałęzią gospodarki na obszarze gminy Ruda Maleniecka jest rolnictwo. Rodzaj i skala produkcji są ściśle powiązane z jakością gleb, tradycją uprawy roślin oraz hodowli poszczególnych gatunków zwierząt. Słaba jakość gleb powoduje, że w strukturze upraw dominują zboża i ziemniaki, których udział w uprawach ogółem wynosi około 70 %.

Na ogólną liczbę 793 gospodarstw 595 zajmuje się uprawą żyta, 472 produkcją ziemniaków, 250 uprawą owsa, 98 uprawą mieszanek zbożowych 120 innymi uprawami. W związku z coraz niższą opłacalnością produkcji i problemami ze zbytem płodów rolnych z roku na rok zmniejsza się ilość gruntów użytkowanych rolniczo. Plony zbóż i ziemniaków należą do bardzo niskich. Przeciętnie na terenie gminy plony podstawowych roślin wynoszą:

- żyto ~ 22 g/ha,
- owies ~ 20 g/ha,
- ziemniaki ~ 200 g/ha.

W produkcji zwierzęcej głównymi kierunkami są chów bydła mlecznego, opasowego i trzody chlewnej. Przeciętnie gospodarstwo w gminie składa się z kilku lub kilkunastu działek. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest brak scalenia gruntów od okresu wojny w większości miejscowości. Scalanie w latach osiemdziesiątych zostało tylko przeprowadzone w Koliszowach, Kolońcu, Wyszyńcu Machorowskiej i Wyszyńcu Fałkowskiej. Wąskie, długie oraz o małej powierzchni działki, znacznie utrudniają gospodarowanie, głównie z powodu niemożności mechanizacji prac. Pomimo takiej sytuacji, rolnicy nie są zainteresowani scalaniem gruntów, co wynika prawdopodobnie z ogólnej sytuacji w rolnictwie, podeszłym wiekiem właścicieli gospodarstw oraz brakiem następców.

Przeciętne gospodarstwo gminne posiada grunty położone w 5,4 działkach o średniej powierzchni działki 1,0 ha i o średniej odległości od siedliska 1,6 km. Pod względem rozłogu ziemi oraz szachownicy pól, gmina Ruda Maleniecka ma gorsze wskaźniki niż średnia w województwie, natomiast pod względem średniej odległości od siedliska (1,6 km) wskaźnik jest niższy niż średnia w województwie (2,0 km).

Liczba działek ogółem w gminie - 13 521.

Obecnie znaczna część rolników nie widzi potrzeby komasacji gruntów, ale ogólna sytuacja w rolnictwie oraz perspektywa integracji polskiego rolnictwa ze strukturami Unii Europejskiej wymusi w przyszłości takie zachowania. Należy się, zatem spodziewać z jednej strony rozdrobnienia ziemi w małych obszarowo, nierentownych tzw. socjalnych gospodarstwach, z drugiej strony powstania dużych obszarowo gospodarstw, mogących konkurować z rolnictwem unijnym.

Tabela nr 7. Liczba gospodarstw zajmujących się poszczególnymi uprawami w gminie Ruda Maleniecka.

Wyszczególnienie	Grupy obszarowe powierzchni upraw w ha				
	Ogółem	Poniżej 1	1 do 2	2 do 5	5 do 10
Pszonica - ilość gosp.	45	45	-	-	-
Powierzchnia	30	30	-	-	-
Żyto - ilość gosp.	595	350	210	35	-
Powierzchnia	412	-	-	-	-
Jęczmień - ilość gosp.	9	9	-	-	-
Powierzchnia	5	5	-	-	-
Owies - ilość gosp.	250	250	-	-	-
Powierzchnia	150	150	-	-	-
Pszonżyto - ilość gosp.	75	75	-	-	-
Powierzchnia	40	40	-	-	-
Miesz. Zboż - ilość gosp.	98	80	18	-	-
Powierzchnia	70	-	-	-	-
Ziemniaki - ilość gosp.	472	460	12	-	-
Powierzchnia	252	-	-	-	-
Okop. Past. - ilość gosp.	25	25	-	-	-
Powierzchnia	10	10	-	-	-
Strączk.past. - ilość gosp.	8	8	-	-	-
Powierzchnia	2	2	-	-	-
Motyłk. Past - ilość gosp.	25	25	-	-	-
Powierzchnia	12	12	-	-	-
Warzywa - ilość gosp.	120	120	-	-	-
Powierzchnia	15	15	-	-	-

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Ruda Maleniecka na lata: 2000-2010.

2.3.2. Gospodarka kopalinami.

Na obszarze gminy występują następujące kopaliny: piaskowce, ily i łupki, gliny, żwiry, piaski i torfy. Obecnie nie prowadzi się eksploatacji w/w kopalin na skalę przemysłową, miejscami głównie żwiry i piaski są wydobywane na skalę lokalną dla własnych potrzeb.

Piaskowce występują w rejonie Maleńca, Szkucina i Lipy, mogą one być wykorzystane do produkcji kamienia łamanego, ale do tej pory nie były one przedmiotem badań geologicznych.

Ily i łupki po przeprowadzonych badaniach geologicznych zostały uznane za pokłady negatywne ze względu na niespełnienie kryteriów bilansowości.

Jako surowiec dla potrzeb ceramiki budowlanej mogą być wykorzystane gliny zwałowe, które w znacznym stopniu pokrywają obszar gminy, przed podjęciem jednak jakichkolwiek decyzji o ich wydobyciu wymagają przeprowadzenia badań geologicznych.

Żwiry występują w okolicach Szkucina, Huciska, i Lipy. Przeprowadzone badania geologiczne udokumentowały szacunkowo zasoby żwiru na terenie gminy w ilości około 1912 tys. ton, z czego w okolicach Lipy aż 1347 tys. ton. Obecnie niektóre z tych złóż są eksploatowane pod potrzeby budowy dróg lokalnych.

Piaski na skalę przemysłową udokumentowano w złożach „Koliszowy” ma około 1346 tys. ton. Są to złoża obecnie nie eksploatowane, ale mogą w przyszłości zostać użyte dla celów drogownictwa i budownictwa. Poza zasobami w Koliszowach piaski występują w rejonie Dęby i Maleńca, gdzie szacuje się ich zasoby na około 4600 tys. ton.

Torfy na obszarze gminy zostały udokumentowane w rejonie Maleńca, Młotkowic i Cieklińska, ale są to bardzo małe zasoby i ze względu na ochronę środowiska nie powinny one być eksploatowane.

Na terenie gminy występuje duża ilość wyrobisk, co świadczy o nielegalnych wydobyciach oraz pozostałościach z lat poprzednich. Dotyczy to głównie wydobycia piasku i żwiru.

W wyniku tego następuje dewastacja przede wszystkim obszarów leśnych. Skala wyrobisk stwarza konieczność rekultywacji i zagospodarowania tych gruntów. Po opracowaniu szczegółowego planu wykorzystania posiadanych kopalni może dojść do ich wydobycia, ale tylko po uprzednim uzyskaniu wymaganych zezwoleń i decyzji.

2.3.3. Gospodarka leśna.

Lasy na terenie gminy zajmują obszar 6414 ha, co stanowi 58,3 % ogólnej powierzchni, jest to bardzo wysoki procent w porównaniu ze średnią krajową, która wynosi 28 %. Struktura własnościowa lasów przedstawia się następująco:

- lasy lasów państwowych - 4234,75 ha,
- lasy gospodarstw indywidualnych - 1454,71 ha,
- lasy zasobów AWRSP - 45,52 ha,
- PFZ - 39,00 ha,
- lasy pozostałych właścicieli - 640,02 ha.

Lasy państwowe stanowią ponad 66 % ogółu powierzchni lasów w gminie i są to wysokiej jakości drzewostany, głównie sosnowe jodłowe i dębowe. Ponadto występują inne gatunki lasotwórcze jak olcha, świerk, jesion, modrzew, buk, grab, klon, jawor. Wśród nich znajdują się również sosnowe i olszowe drzewostany nasienne o najlepszych cechach genetycznych. Lasy ponadto są siedliskiem różnych pożytecznych krzewów i roślin zielonych. Na siedliskach borowych występują borówki, czarna brusznica oraz bagienna. W miesiącach letnich lasy te są podstawą utrzymania wielu mieszkańców, pozyskujących i sprzedających czarną jagodę.

W lasach Ruda Maleniecka występuje wiele gatunków zwierząt łownych oraz gatunków chronionych. Na podstawie przeprowadzonych inwentaryzacji przez koła łowieckie i służby leśne szacuje się, że okolicznych lasach występuje około 28 sztuk jeleni, 143 sarny, 26 sztuk dzików, 73 lisów, 1000 zajęcy, 9 borsuków, 55 bobrów oraz znaczna ilość kuropatw. Poza w/w gatunkami występują również w niewielkich ilościach inne gatunki ptaków: cietrzewie 30 sztuk, bociany czarne 4 sztuki, bociany białe 45 sztuk, sowy 2 sztuki, łabędzie 30 sztuk, jarząbki 30 i jastrzębie 35 sztuk.

2.3.4. Gospodarka mieszkaniowa.

Tabela nr 8. Gospodarstwa domowe i ludność wg liczby osób w gospodarstwie.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe ogółem	Gospodarstwa domowe wg liczby osób					Ludność w gospodarstwach domowych		Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	Przeciętna liczba osób w gospodarstwie wieloosobowym
		1	2	3	4	5 i więcej	razem	5 i więcej osobowych		
Ogółem										
Ogółem	1197	285	309	218	191	194	3446	1125	2,88	3,47
Gosp. rodzinne	899	-	297	217	191	194	3134	1125	3,49	3,49
jednorodzinne	831	-	297	217	182	135	2730	7257	3,29	3,29
dwurodzinne	62	-	-	-	9	53	352	316	5,68	5,68
trzy i więcej	6	-	-	-	-	6	52	52	8,67	8,67
Gosp. nierodzinne	298	285	12	1	-	-	312	-	1,05	2,01
Gospodarstwa domowe bez użytkownika indywidualnego gospodarstwa rolnego (działki rolnej)										
Ogółem	404	127	81	77	62	57	1088	320	2,69	3,47
Gosp. rodzinne	272	-	76	77	62	57	951	320	3,50	3,50
jednorodzinne	268	-	76	77	62	53	928	297	3,46	3,46
dwurodzinne	4	-	-	-	-	4	23	23	5,75	5,75
trzy i więcej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gosp. nierodzinne	132	127	5	-	-	-	137	-	1,04	2,00
Gospodarstwa domowe z użytkownikiem indywidualnego gospodarstwa rolnego (działki rolnej)										
Ogółem	793	158	228	141	129	137	2358	805	2,97	3,46
Gosp. rodzinne	627	-	221	140	129	137	2183	805	3,48	3,41
jednorodzinne	563	-	221	140	120	82	1802	460	3,20	3,20

dwurodzinne	58	-	-	-	9	49	329	293	5,67	5,67
trzy i więcej	6	-	-	-	-	6	52	52	8,67	8,67
Gosp. nierodzinne	166	158	7	1	-	-	175	-	1,05	2,13

Źródło: GUS 2002.

Tabela nr 9. Rodziny w gospodarstwach domowych wg typów rodzin.

Wyszczególnienie	Ogółem	Małżeństwa			Partnerzy			Matki z dziećmi	Ojcowie z dziećmi
		razem	bez dzieci	z dziećmi	razem	bez dzieci	z dziećmi		
Rodziny ogółem	973	768	274	494	-	-	-	180	-
W gospodarstwach domowych									
jednorodzinnych	831	658	224	434	-	-	-	150	-
dwurodzinnych	124	97	46	51	-	-	-	-	-
trzy i więcej rodzinnych	18	13	4	9	-	-	-	-	-

Źródło GUS 2002.

Tabela nr 10. Rodziny z dziećmi w gospodarstwach domowych wg liczby dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu oraz typu rodziny.

Typ rodziny	Ogółem	Rodziny bez dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu	Rodziny z dziećmi do lat 24 pozostających na utrzymaniu
Ogółem	697	220	477
Małżeństwa z dziećmi	494	95	399
Partnerzy z dziećmi	-	-	-
Matki z dziećmi	180	109	71
Ojcowie z dziećmi	-	16	-

Źródło GUS 2002.

2.4. Opis warunków geologicznych pod kątem lokalizacji instalacji związanych z gospodarowaniem odpadami.

Obszar gminy Ruda Maleniecka (wg danych GUS 2002) wynosi ogółem 3851 ha. z czego:

- użytki rolne stanowią 2876 ha - 74,7 %

w tym:

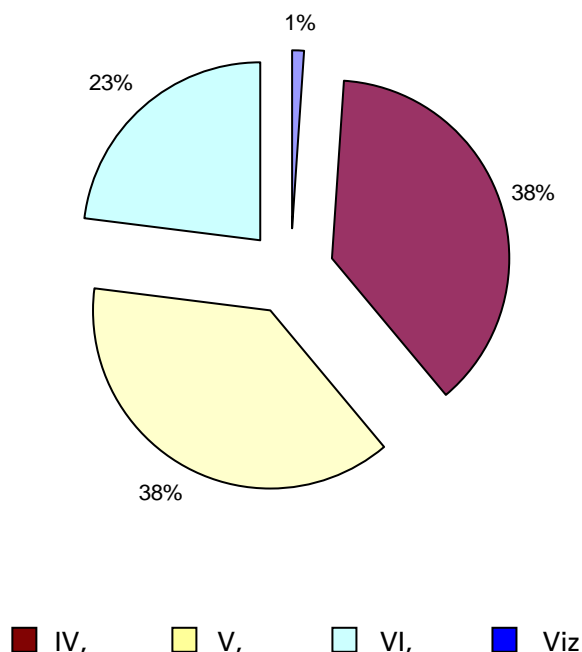
- grunty orne 174,5 ha - 45,3 %
- sady 8 ha - 0,2 %
- łąki 986 ha - 25,6 %
- pastwiska 136 ha - 3,5 %
- lasy i grunty leśne 717 ha - 18,6 %
- pozostałe grunty 258 ha - 6,7 %

Większość gruntów (około 63 %) to grunty o najniższej przydatności rolniczej, charakteryzują się okresowym lub trwałym nadmiernym uwilgotnieniem. Są to grunty zaliczane do kompleksu pastewnego słabego, nadającego się do uprawy żyta, ziemniaków i niektórych roślin pastewnych oraz użytki zielone zaliczane do kompleksu 3Z o najniższej zawartości produkcyjnej.

Około 26 % użytków rolnych należy do kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego, charakteryzujące się nadmiernym okresowym przesuszeniem oraz bardzo niską przydatnością rolniczą.

Gleby o średniej przydatności rolniczej stanowią tylko około 11 % użytków rolnych i są zaliczane do kompleksów żytniego dobrego i bardzo dobrego.

Grunty te skupiają się przede wszystkim w miejscowościach: Dęba, Koliszowy, Szkucin oraz w mniejszym areale w Wyszynie Falkowskiej, Wyszynie Machorowskiej i Hucisku.

Ryc. 2. Struktura użytków rolnych w gminie wg klas bonitacyjnych

Gleby w gminie charakteryzują się niekorzystnymi właściwościami agrochemicznymi pod względem zakwaszenia i zasobności w składniki pokarmowe. Z badań przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Kielcach wynika, że na obszarze gminy Ruda Maleniecka gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych jest ~ 80 % ogólnej powierzchni użytków rolnych.

W dolinie rzeki Czarnej Malenieckiej jak również w dolinie jej dopływów występują gleby pochodzenia organicznego. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane zostało w lokalnej niecce pogłębionej do głębokości ~ 2.0 m pod powierzchnią istniejącego terenu, na działce nr 277 w miejscowości Wyszyna Machorowska.

2.5. Opis warunków hydrologicznych pod kątem lokalizacji instalacji związanych z gospodarowaniem odpadami.

Obszar gminy znajduje się w zlewni rzeki Czarnej Malenieckiej, prawostronnego dopływu rzeki Pilicy. Wody powierzchniowe na terenie gminy wykorzystywane są głównie jako stawy do hodowli ryb i zbiorniki retencyjne. Na terenie gminy znajduje się 5 elektrowni wodnych, z których 3 są własnością gminy. Składowisko odpadów komunalnych w Wyszynie Machorowskiej zlokalizowane jest na terenie nie zalewowym.

2.6. Opis warunków hydrogeologicznych pod kątem lokalizacji instalacji związanych z gospodarowaniem odpadami.

Obszar gminy Ruda Maleniecka położony na obszarze mezoregionu Wzgórza Opoczyńskie, zbudowanego z utworów triasu i jury. Większą część starszego podłoża przykrywają osady plejstoceny i holoceny. Trias reprezentują piaskowce mułowce, piaskowce z przewarstwieniami zlepieńców i ilów. Wyższe ogniwo triasu - wapień muszlowy - wykształcone jest jako łupki, wapień krystaliczne zbite, wapień marglisty i margle.

Jura reprezentowana jest przez piaskowce z przewarstwieniami mułowców i ilowców, łupki, ility i rudy żelaza. Kenozoik reprezentowany jest przez utwory trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Osady czwartorzędowe powstały w wyniku akumulacyjnej działalności lodowodu, wód lodowcowych oraz rzecznych.

Utwory glacialne reprezentowane są przez gliny zwałowe, piaski mułowate, ility, mułki oraz piaszczysto-żwirowe osady fluwioglacialne.

Osady inerglacialne wykształcone są w postaci piasków, żwirów i mułów rzecznych, a w podmokłych dolinach rzek występują osady holoceny, reprezentowane głównie przez piaski rzeczne, piaski humusowe oraz torfy.

Na rozpatrywanym terenie wody podziemne o znaczeniu gospodarczym występują w utworach triasu, jury i czwartorzędu.

Zbiorniki wód podziemnych zasilane są bezpośrednio przez opady atmosferyczne na wychodniach warstw wodonośnych lub pośrednio poprzez nakład utworów wyżej leżących.

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym w utworach czwartorzędowych są związane z piaskami i żwirami w dolinach rzecznych oraz piaszczystymi przewarstwieniami pomiędzy poziomami glin zwałowych. Są to zbiorniki wód o charakterze porowym.

Piętro czwartorzędowe zasilane jest bezpośrednio wodami pochodzącymi z opadów atmosferycznych. Wody występujące w osadach dolin rzecznych i na obszarach do nich przyległych są najczęściej zanieczyszczone.

Wody występujące na większych głębokościach, szczególnie w warstwach izolowanych od góry przez osady półprzepuszczalne i nieprzepuszczalne są znacznie lepszej jakości.

Składowisko komunalne w Wyszynie Machorowskiej zlokalizowane jest na obszarze użytkowanych piętrowodonośnych.

Uszczelnienie dna składowiska mieszkanką żwirowo-glinową grubości ok. 50 cm nie gwarantuje dostatecznej izolacji od przepuszczalnego podłoża.

2.7. Opis stanu środowiska przyrodniczego pod kątem lokalizacji instalacji związanych z gospodarowaniem odpadami.

Zgodnie z obowiązującymi aktualnie przepisami, na terenach objętych ochroną nie powinno się lokalizować nowych instalacji do unieszkodliwiania lub odzyskiwania odpadów.

Niemal cały obszar gminy Ruda Maleniecka położony jest w granicach Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W świetle powyższego na tym terenie brak jest możliwości planowania i budowy jakiegokolwiek składowiska czy instalacji do unieszkodliwiania odpadów.

2.8. Charakterystyka obszaru gminy pod kątem możliwości wykorzystania odpadów do celów użyźniania gleb i rekultywacji terenów zdegradowanych.

Na terenie gminy można wyróżnić następujące rodzaje obszarów, na których mogą być prowadzone prace rekultywacyjne oraz użyźniające jednak do chwili obecnej brak jest oczyszczalni ścieków komunalnych. Niewielkie ilości osadów ściekowych powstają w istniejących 45 oczyszczalniach przyzagrodowych. Osady ściekowe z wyżej wymienionych oczyszczalni wykorzystywane są do użyźniania gleb we własnym zakresie. Na znacznym obszarze gminy istnieją odpowiednie warunki gruntowo-wodne do użyźniania gleb kompostem jak również odpowiednio odwodnionymi osadami ściekowymi. Predysponowane do tego są tereny szkółek leśnych oraz wyrobisk po wydobytych piaskach i żwirach.

3. Analiza aktualnego stanu gospodarki odpadami.

Przez gospodarowanie odpadami, zgodnie z definicją zawartą w ustawie o odpadach, rozumie się; zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami.

W planie gospodarki odpadami dla gminy Ruda Maleniecka gospodarowanie odpadami przedstawiono w podziale na trzy główne rodzaje odpadów:

- odpady wytworzone w sektorze komunalnymi usługach,
- odpady wytworzone w sektorze gospodarczym,
- odpady niebezpieczne,

3.1. Odpady wytworzone w sektorze komunalnym i usługach.

Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. Nr. 62, poz. 628 z późn. zm.) definiuje odpady komunalne jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Z definicji tej wynika, że do tej grupy odpadów należą również odpady powstałe w handlu, usługach, rzemiośle, szkolnictwie.

3.1.1. Odpady komunalne.

W gospodarstwach domowych i obiektach infrastruktury powstają typowe rodzaje odpadów komunalnych takie jak:

- odpady organiczne,
- papier i tektura,
- tworzywa sztuczne,
- materiały tekstylne,
- szkło,
- metale,
- odpady mineralne.

Ponadto, w skład strumienia odpadów komunalnych wchodzi również odpady wielkogabarytowe, odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych, obiekty z pielęgnacji trawników i ogródków przydomowych, odpady z czyszczenia posesji i placów oraz odpady niebezpieczne takie jak bakterie, akumulatory, świetlówki, chemikalia, przeterminowane leki itp. Unieszkodliwianie odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Ruda Maleniecka polega na gromadzeniu ich w 620 pojemnikach o pojemności 110 l. które raz na dwa tygodnie w ustalonych terminach odbierane są przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Rudzie Malenieckiej i wywożone ciągnikiem z przyczepą na gminne składowisko odpadów w miejscowości Wyszyna Machorowska.

Odpady gromadzone są na składowisku odpadów o powierzchni 0,45 ha zlokalizowanym na utworach czwartorzędowych wykształconych w postaci piasków drobnych i średnich oraz pospótek, w odległości około 750 m od najbliższego ujęcia wody dla wodociągu grupowego „Wyszyna Fałkowska”.

Ogółem do końca 2003r. nagromadzono na składowisku 3990,5 t (6917 m³) odpadów komunalnych. W 2003r na składowisko dowieziono 42,5 t odpadów, co w przeliczeniu na 1-go mieszkańca gminy daje zaledwie 11,9 kg/rok. Z przedstawionych powyżej danych wynika, że z około 60 % gospodarstw odpady trafiły na gminne składowisko. Pozostałe odpady zostały zagospodarowane przez mieszkańców gminy we własnym zakresie bądź trafiły na tzw. „dzikie wysypiska odpadów”. Odpady komunalne dostarczane na składowisko są układane warstwami i ubijane. Czas eksploatacji składowiska zgodnie z decyzją Starosty Powiatu Koneckiego z dnia 14 stycznia 2004r znak: RO. 7630-5-2/02/04, ustalono do dnia 31 grudnia 2009r. Na terenie gminy Ruda Maleniecka prowadzona jest również selektywna zbiórka odpadów przez firmę „Zielony Świat” w Stąporkowie. Do końca ubiegłego roku w ramach selektywnej zbiórki odpadów zebrano ogółem - 10,9 t odpadów w tym:

- makulatura - 3,9 t
- tworzywa sztuczne - 1,3 t
- szkło - 5,4 t
- metal - 0,3 t

3.1.2. Komunalne osady ściekowe.

Na terenie gminy do chwili obecnej brak jest sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków. Jedynie na terenie wsi: Wyszyna Fałkowska i Wyszyna Rudzka zainstalowanych jest 45 przydomowych oczyszczalni ścieków. Dla zapewnienia właściwego funkcjonowania oczyszczalni konieczne jest opróżnienie ze znajdującego się w zbiornikach osadu, co najmniej raz na dwa lata. Osady te wykorzystywane są na cele rolnicze bez poddawania ich procesowi termicznego przekształcania ani kompostowania.

3.1.3. Odpady ulegające biodegradacji.

Aktualnie na terenie gminy Ruda Maleniecka brak jest selektywnego zbierania odpadów biodegradowalnych typu: odpady kuchenne pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, odpady zielone itp. Odpady ulegające biodegradacji rzadko są kompostowane i wykorzystywane na miejsce w gospodarstwach i ogrodach przydomowych. Odpady te stanowią około 30 % ogólnej masy wytwarzanych odpadów.

3.1.4. Odpady niebezpieczne.

Wśród odpadów niebezpiecznych na terenie gminy dominują: zużyte baterie i akumulatory ołowiane, lampy fluorescencyjne, przepracowane oleje, przeterminowane leki, chemikalia, wyroby azbestowe oraz

pozostałości po środkach ochrony roślin. Najczęściej odpady te wyrzucane są przez mieszkańców do pojemników na odpady komunalne, skąd są wywożone na składowisko w Wyszynie Machorowskiej.

3.1.5. Odpady wielkogabarytowe.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka nie prowadzi się zorganizowanej zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Powszechnym zjawiskiem jest wystawianie przez mieszkańców zużytych urządzeń i starych mebli przy pojemnikach na odpady, skąd usuwane są na składowisko. Często są również przypadki pozostawiania tego typu odpadów w lasach na tzw. „dzikich wysypiskach”, skąd są sukcesywnie zbierane i wywożone na składowisko w Wyszynie Machorowskiej.

3.2. Odpady wytworzone w sektorze gospodarczym.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka wytwarzane są nieznaczne ilości odpadów:

- z przemysłu wydobywczego,
- z przemysłu drzewnego.

3.2.1. Odpady z przemysłu wydobywczego.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka eksploatowane są złoża gliny:

- Szkucin
- Wyszyna Machorowska

Przy eksploatacji tych surowców powstają nieznaczne ilości odpadów - głównie z nadkładu, które przeznaczają się do rekultywacji wyrobisk.

3.2.2. Odpady z przemysłu drzewnego.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka funkcjonują 4 tartaki:

- 1) „Jarjan”
- 2) „Resiak”
- 3) „Czechowski”
- 4) „Wojdyna”

W skali roku wyżej wymienione tartaki wytwarzają przeciętnie od 600 do 2900 mp trocin. Trociny odbiera firma „Śliwa” z Mielca. Inne odpady powstałe przy przeróbce drewna zagospodarowywane są we własnym zakresie przez ich wytwórców.

3.3. Szczególne rodzaje odpadów niebezpiecznych.

3.3.1. Odpady zawierające PCB.

PCB określa się grupę związków organicznych zawierających polichlorowane bifenylole posiadające znakomite właściwości dielektryczne. Ze względu na swoje właściwości PCB stosowane były jako płyny hydrauliczne, plastyfikatory do tworzyw sztucznych, dodatki do farb i lakierów oraz środki konserwujące i impregnujące w instalacjach grzewczych.

Początek produkcji i stosowania PCB przypada na lata 20-te ubiegłego stulecia. W Polsce produkowano kondensatory i transformatory zawierające oleje z zawartością PCB do 1981 roku.

Polichlorowane bifenylole charakteryzują się bardzo wysoką odpornością chemiczną. W organizmach ludzkich nie ulegają rozkładowi i kumulują się powodując trwałe uszkodzenia systemu nerwowego, wątroby, śledziony i nerek.

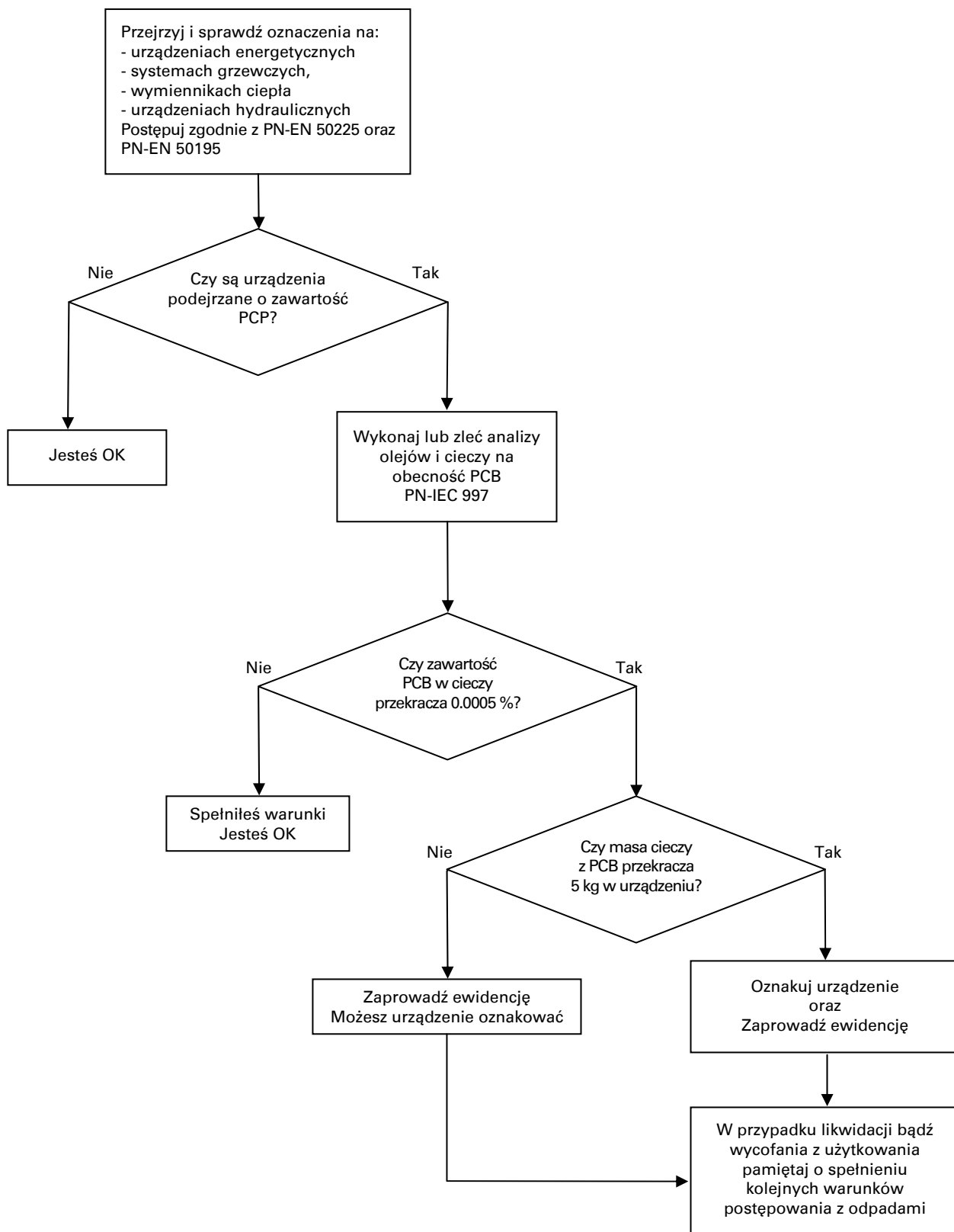
Trudno rozpuszczalne w wodzie PCB stosunkowo dobrze rozpuszczają się w tłuszczach i kumulują w zwierzęcych tkankach tłuszczowych.

PCB są niepalne i nie podtrzymują palenia, ale w wysokich temperaturach ulegają rozkładowi. Załączone poniżej schematy postępowania z odpadami zawierającymi PCB mogą być praktycznymi wskazówkami dla wszystkich „posiadaczy” tych wyjątkowo niebezpiecznych substancji.

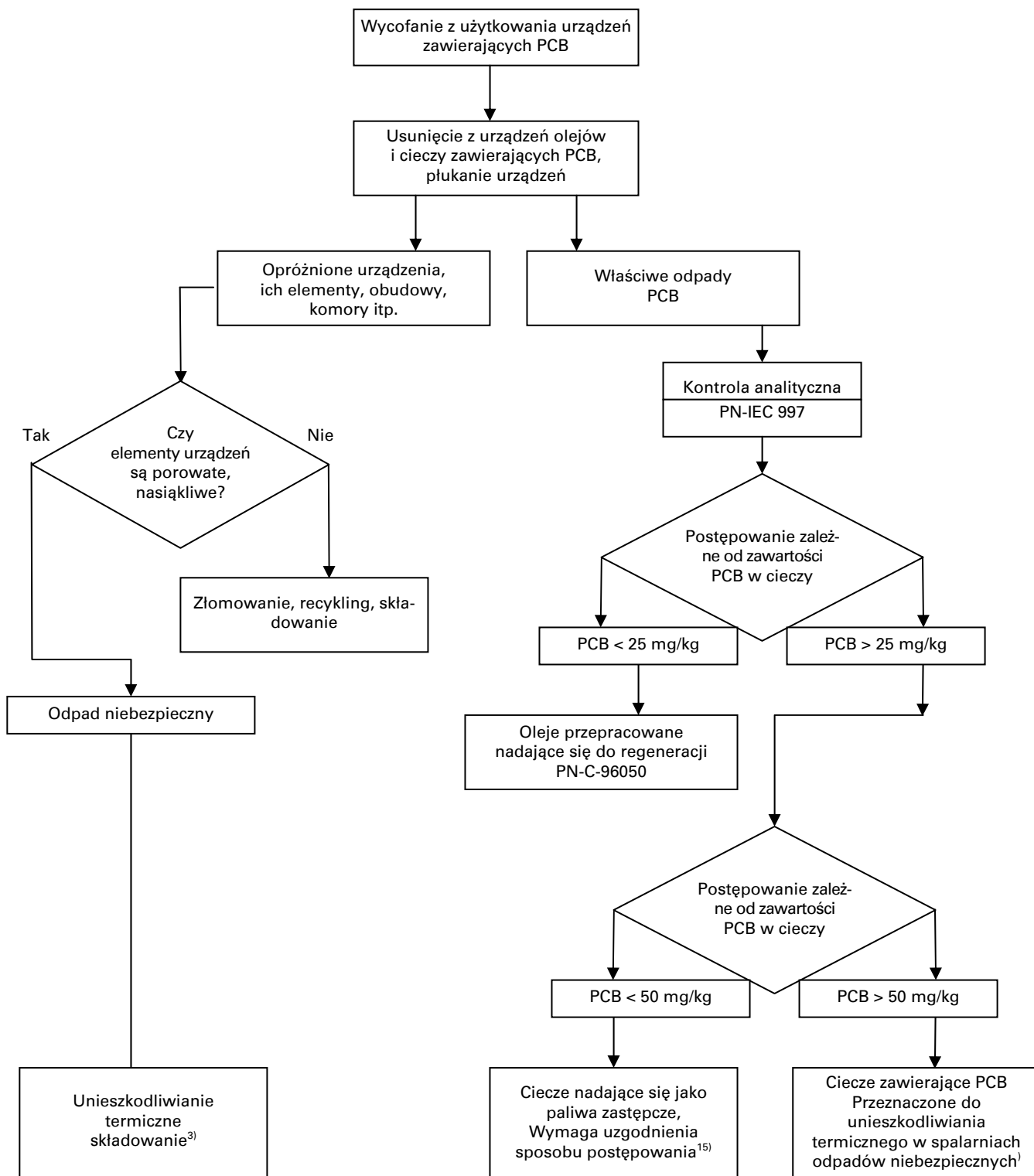
Unieszkodliwienie odpadów zawierających PCB może być przeprowadzone przez firmy posiadające odpowiednie koncesje na wykonywanie takiej działalności.

Przekształcenie termiczne odpadów zawierających PCB przeprowadzane jest w spalarniach odpadów lub w przypadku odpadów ciekłych w obrotowych piecach do produkcji klinkieru i piecach wapiennych posiadających stosowne zezwolenia Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Na terenie gminy nie przeprowadzono szczegółowej inwentaryzacji urządzeń zawierających PCB. Z powyższych względów trudno jest określić ilość urządzeń oraz olejów i płynów do utylizacji.

Ryc. 3. Schemat postępowania zmierzającego do identyfikacji i oznakowania urządzeń mogących zawierać polichlorowane bifenyle.

Ryc. 4. Schemat postępowania z odpadami zawierającymi PCB.

3.3.2. Oleje odpadowe.

Oleje odpadowe to wszelkiego rodzaju przepracowane oleje silnikowe, przekładniowe oraz hydrauliczne. Głównym źródłem powstawania znaczących ilości tych odpadów są stacje obsługi pojazdów i bazy transportowe. Regeneracja olejów polega na usunięciu z nich zanieczyszczeń nierozpuszczalnych w oleju i pozyskaniu z nich surowców petrochemicznych do ponownego wykorzystania. Oleje odpadowe nie podlegające regeneracji ulegają spalaniu.

Zbieraniem i transportem olejów odpadowych zajmują się:

- PPH „Tartak” Fałków,
- RAN - FLEX Sp. z o.o. Kielce,
- „JUKO” Piotrków Trybunalski.

Unieszkodliwianiem odpadów olejowych zajmuje się Rafineria Nafty „JEDLICZE”.

3.3.3. Baterie i akumulatory.

Na polskim rynku istnieją dwa typy akumulatorów i baterii:

- wielkogabarytowe,
- małogabarytowe.

Wśród akumulatorów wielkogabarytowych wyróżnia się:

- akumulatory kwasowo-ołowiowe,
- akumulatory niklowo-kadmowe.

Wśród małogabarytowych wyróżnia się:

- akumulatory niklowo-kadmowe,
- akumulatory wodorkowe,
- akumulatory litowe,

oraz baterie;

- alkaliczne,
- manganowe,
- litowe,
- srebrne.

Wielkogabarytowe akumulatory objęte są szczegółową ewidencją i winny być przekazane specjalistycznym firmom, które zajmują się ich zbieraniem, transportem i utylizacją.

Małogabarytowe akumulatory i baterie niestety do chwili obecnej nie podlegają tak rygorystycznej procedurze, są unieszkodliwiane poprzez składowanie na składowiskach odpadów komunalnych.

3.3.4. Azbest i wyroby zawierające azbest - charakterystyka i występowanie

Nazwa „azbest” obejmujące minerały z grupy serpentynów i amfiboli, występujące w formie włóknistych skupień. Minerały te objęto ogólną nazwą „minerałów azbestowych”. Spośród stosowanych wyrobów/materiałów zawierających azbest w handlu najczęściej spotykane są:

- chryzotyl (tzw. „azbest biały”) - należący do grupy serpentynu, najbardziej rozpowszechniony i najczęściej stosowany w produkcji wyrobów azbestowo-cementowych oraz wyrobów tkanych i przędz termooizolacyjnych, tworzy cienkie żyły o giętkich włóknach, odporny na działanie czynników chemicznych, wysokie temperatury i ścieranie oraz źle przewodzących ciepło i elektryczność,
- krokidolit (tzw. „azbest niebieski”) należący do grupy amfiboli, w mniejszym stopniu wykorzystywany, najbardziej szkodliwy, rakotwórczy i mutageny, najwcześniej, bo w latach 80., wycofany z użytkowania,
- amosyt (tzw. „azbest brązowy”) - należący do grupy amfiboli, nie jest spotykany w wyrobach produkcji polskiej, stosowany w wyrobach Europy zachodniej, często w formie tynków natrysków ogniochronnych, charakteryzuje się szkodliwością pośrednią między krokidolitem a chryzotylem.

Azbest stosowany był wszędzie tam, gdzie potrzebna była podwyższona odporność ogniowa, bądź zabezpieczenie ogniochronne elementów narażonych lub potencjalnie narażonych na wysoką temperaturę i działanie czynników chemicznych.

Wyroby zawierające azbest oraz odpady azbestowe, w zależności od trwałości i ilości zastosowanego spoiwa wiążącego, można podzielić na miękkie i twarde.

Wyroby miękkie, o gęstości mniejszej niż 1000 kg/m, charakteryzują się dużą zawartością azbestu, są łamliwe, kruche, łatwo ulegają uszkodzeniom, przez co powodują duże emisje pyłu azbestu. Najczęściej występują w obiektach przemysłowych, takich jak elektrociepłownie i huty, w postaci np.:

- uszczelnień w instalacjach grzewczych (tzw. sznur azbestowy),
- agregatów prądotwórczych z zaznaczonym przewodem spalin izolowanym sznurem azbestowym,
- płyt i uszczelki kinkieryt (typu Gambit, Polonit) na złączach rur, zaworów z gorącą wodą lub parą, różnych wyrobów miękkich w budynkach z lat '60 i '70 (min. płótno azbestowe na uszczelnieniu tłumika drgań w systemie klimatyzacji tektura azbestowa, cienki sznur azbestowy),
- płaszczy azbestowo-gipsowych w izolacji rur w ciepłownictwie,
- płyt i tektur miękkich w izolacjach ognioochronnych.

Ponadto azbestowe wyroby miękkie stosowane były także do wyrobu min. okładzin ognioochronnych konstrukcji budynków oraz jako sufity podwieszane o podwyższonej odporności na ogień, materiał do klap przeciwpożarowych i przeciwdymnych, czy natrysków azbestowych na konstrukcje stalowe, zastosowane jako ognioochronne zabezpieczenie stalowej konstrukcji budynków tzw. konstrukcji niesztynnej (np. budynki przemysłowe, biurowe czy obiekty indywidualnie projektowane, „nasycone” technologią budowlaną krajów zachodnioeuropejskich z lat '60 i '70.

Spośród wyrobów zawierających azbest najpowszechniej w budownictwie krajowym stosuje się wyroby twarde, czyli o gęstości większej niż 1000 kg/m. Charakteryzują się one:

- sztywnością,
- twardością,
- dużym stopniem zwięzłości,
- dużym udziałem spoiwa
- niską procentową zawartością azbestu (ok. 5 % w płytach płaskich lignocementowych modyfikowanych, 12-13 % w płytach płaskich i falistych azbestowo-cementowych, ok. 20 % w rurach azbestowo-cementowych).

Wyroby twarde oraz ich odpady azbestowe, w przeciwieństwie do miękkich, stanowią mniejsze zagrożenie, gdyż emitują o wiele mniejsze ilości pyłu azbestu. Wśród nich znajdują się min. płyty azbestowo-cementowe faliste, płaskie prasowane, KARO, płyty warstwowe PW3/A i podobne, rury azbestowo-cementowe, złącza, listwy, gąsiorzy wykonane z azbestocementu, płaszcze azbestowo-cementowe.

Szkodliwość azbestu

Emisja pyłu azbestu może powstawać podczas uszkodzeń mechanicznych, np. przy piłowaniu lub szlifowaniu szybkoobrotowymi narzędziami elektrycznymi, nie wyposażonymi w miejscowe odciągi pyłu. Do emisji pyłu dochodzi także w trakcie trwania destrukcji, np. emitują go stare płyty pokryć dachowych azbestowo-cementowych o naruszonej przez czynniki atmosferyczne lub chemiczne powierzchni zewnętrznej. Wówczas zanieczyszczony jest też grunt w bezpośrednim sąsiedztwie rynny odprowadzającej wodę opadową.

Wszystkie rodzaje azbestu umieszczone są na liście czynników rakotwórczych, który stanowi załącznik nr 1 do Rozporządzenia ministra zdrowia i opieki społecznej z 11 września 1996r. w sprawie czynników rakotwórczych w środowisku pracy oraz nadzoru nad stanem zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. Nr 121, Poz. 571). Organizm nie powinien być, zatem ekspozycja na powietrze zanieczyszczone tymi pyłami.

Przyjęto, że szkodliwe dla zdrowia pyły azbestu, mają wydłużony kształt cząstek i mieszczą się w klasie włókien o określonych wymiarach (tzw. włókna respirabilne): długości $L > 5 \mu\text{m}$, średnicy $d < 3 \mu\text{m}$ i stosunku długości do średnicy włókien $L/d \geq 3:1$. Są one nieusuwalne z organizmu, głęboko penetrują aparat oddechowy i mogą powodować w nim szkody trwałe, w tym: zwłóknienie płuc (pylica azbestowa; azbestozę), choroby nowotworowe jak nowotwory płuc czy oskrzeli, międzybłoniak.

Kształt włóknisty azbestu można uznać za czynnik rakotwórczy pod warunkiem, że włókno jest na tyle trwałe, iż może istnieć w środowisku biologicznym przez długi okres, czego przykładem jest chryzotyl, ulegający tylko częściowemu rozpuszczeniu w płynach fizjologicznych, podczas gdy krokidolit prawie nie ulega zmianom w środowiskach biologicznych. Względnie dużą częstotliwość występowania międzybłoniaków u pracowników narażonych na kontakt z krokidolitem można, zatem tłumaczyć większą trwałością, tych włókien w organizmie.

Schorzenia te występują u osób zawodowo narażonych na duże dawki pyłu azbestowego lub narażonych parazawodowo, czyli np. przebywających okresowo w powietrzu silnie zanieczyszczonym pyłami respirabilnymi azbestu.

Poziomy zanieczyszczeń powodujące choroby zawodowe, rzędu kilkaset tysięcy włókien w 1 m^3 powietrza, spotykane są w przemyśle i przy pracach z azbestem. Występują np. podczas prac remontowych, usuwania wyrobów zawierających stare izolacje, wymiany elementów urządzeń ciepłowniczych w energetyce. Przy niewłaściwie prowadzonych pracach z wyrobami azbestowymi, ilość włókien respirabilnych azbestu w przestrzeniach zamkniętych obiektów może występować w granicach od kilku do nawet kilkunastu milionów włókien w 1 m^3 . Obecnie przyjęte najwyższe dopuszczalne stężenia na stanowiskach pracy (NDS)

zróznicowane są w zależności od rodzajów pyłów włóknistych, unaoczniając różnicę w ich szkodliwym działaniu na organizm:

- pyły zawierające azbest i inne materiały włókniste, z wyjątkiem krokidolitu i antygorytu włóknistego;
- pył całkowity - 1 mg/m; włókna respirabilne - 0,2 wł./cm³
- pyły zawierające krokidolit:
- pył całkowity - 0,5 mg/m; włókna respirabilne - 0,2 wł./cm³.

Należy pamiętać, że działanie szkodliwe azbestu wielokrotnie się wobec jednoczesnego narażenia organizmu na inne substancje rakotwórcze, np. związki z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (szczególnie benzo(a)piren) występujące w dymie tytoniowym.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka największy problem w chwili obecnej stanowią pokrycia dachowe z falistych płyt azbestowo-cementowych.

Zestawienie budynków pokrytych płytami azbesto-cementowymi wg stanu na koniec 2003r

Tabela nr 11.

Miejscowość	Budynki mieszkalne	Stodoły	Obory	RAZEM
Szkucin	42	46	23	111
Hucisko	21	15	14	50
Lipa	67	48	35	450
Młotkowice	42	52	40	134
Cis	16	23	14	53
Cieklino	25	15	9	49
Dęba	53	48	35	136
Dęba Kolonia	24	39	21	84
Strzęboszów	24	15	17	56
Maleniec	71	25	23	119
Machory	20	12	10	42
Tama	15	12	6	33
Kołoniec	28	28	24	80
Wyszyna Fałkowska	26	19	15	60
Wyszyna Machorowska	20	12	18	50
Wyszyna Rudzka	20	8	6	34
Ruda Maleniecka	57	12	12	81
Koliszowy	90	40	60	190
Razem	661	469	382	1512
Średnia powierzchnia połaci dachowej	100	100	100	
Ogółem powierzchnia	66100	46900	38200	

Obowiązki właściciela/zarządcy

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876) oraz na podstawie np. 163 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.) wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest dopuszcza się w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032r., przy czym wykorzystując azbest lub wyroby zawierające azbest należy zawsze uwzględniać okres upływu gwarancji producenta wyrobu oraz wyniki przeprowadzonych kontroli i oceny stanu wyrobów.

Właściciel/zarządca lub użytkownik jest zobowiązany do:

- dokonanie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest, poprzez sporządzenie spisu z natury oraz przygotowanie wyniku inwentaryzacji według wzoru zawartego w załącznikach nr 2 i nr 3 do rozporządzenia, w dwóch egzemplarzach.
- przekazanie jednego egzemplarza Informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania lub Informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone właściwemu organowi ochrony środowiska
 - dla osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami jest Wójt Gminy Ruda Maleniecka (Informacje należy przekazywać na adres: Urząd Gminy Ruda Maleniecka
 - dla osób prawnych jest Wojewoda Świętokrzyski, (Informacje należy przekazywać na adres: Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, Wydział Środowiska i Rolnictwa, 25-516 Kielce, Np. IX Wieków Kielce 3, pok. 541, tel. 342-14-42, 342-17-01),

- przechowywanie drugiego egzemplarza wymienionych Informacji... przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia drugiej Informacji...
- corocznej aktualizacji Informacji... w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku,
- sporządzenia corocznie planu kontroli jakości powietrza pod kątem stężenia azbestu dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje, urządzenia lub wyroby zawierające azbest,
- obowiązek oznakowania instalacji, urządzeń lub pomieszczeń zawierających azbest lub wyroby go zawierające, dla właścicieli, zarządców lub użytkowników miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest, zgodnie ze wzorem podanym w załączniku nr 1,
- umieszczenia w widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania oraz oznakowanie, według wzoru określonego w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia,
- umieszczenia oznakowania, w przypadku braku możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest lub wyrobach zawierających azbest, w widocznym miejscu w każdym pomieszczeniu, w którym taka instalacja lub urządzenie się znajduje, dodając ostrzeżenie „Pomieszczenie zawiera azbest”.
- w przypadku ujawnienia widocznych uszkodzeń lub zużycia wyrobu zawierającego azbest usunięcia takiego wyrobu (w przypadku przekroczenia najwyższego dopuszczalnego stężenia pyłów zawierających azbest w środowisku pracy, stwierdzonego w wyniku realizacji planu kontroli, dalsze wykorzystywanie instalacji lub urządzenia jest niedopuszczalne; konieczne jest jego oczyszczenie poprzez usunięcie wyrobów zawierających azbest lub ich wymiana),
- sporządzenia przed każdym oczyszczaniem instalacji lub urządzenia projektu i harmonogramu, z uwzględnieniem wykonania pomiarów stężenia pyłów zawierających azbest w środowisku pracy, przed i po wykonaniu prac.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia na 30 dni przed rozpoczęciem prac, wniosku o pozwolenie na budowę (remont) wraz z określonymi warunkami. Zgłoszenia należy dokonać do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

Ponadto pracodawca robót ma obowiązek przygotowania „Planu pracy” opisującego szczegółowo sposób prowadzenia prac z azbestem:

- ustalenie rodzaju azbestu,
- wybór oraz uzasadnienie techniki prac,
- opracowanie metod ograniczających pylenie i ochronę pracowników, zalecono: minimalizację pylenia,
- kontrolę zagrożeń zdrowotnych,
- kontrola efektywności robót,
- bezpieczne przechowywanie i transport odpadów.

Celem uzyskania zezwolenia na wytwarzanie odpadów przy pracach związanych z usuwaniem azbestu, wymagane jest zatwierdzenie programu gospodarki odpadami. Wytwórca odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne obowiązany jest przedłożyć właściwemu organowi na 2 miesiące przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów niebezpiecznych oraz innych niż niebezpieczne lub zmianą tej działalności wpływającą na rodzaj, ilość wytwarzanych odpadów niebezpiecznych lub sposób gospodarowania nimi, wniosek o zatwierdzenie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi oraz informacje o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami.

Organem właściwym, ze względu na miejsca wytwarzania odpadów oraz rodzaj przedsięwzięcia jest:

- wojewoda - przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wynika z przepisów o ochronie środowiska oraz gdy dotyczy eksploatacji instalacji na terenach zakładów zaliczanych do tych przedsięwzięć,
- starosta - pozostałe przedsięwzięcia.

Kopie wydanej decyzji wojewoda lub starosta przekazuje właściwemu marszałkowi województwa oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi dołączany do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów niebezpiecznych przewidzianych do wytwarzania (w przypadkach, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie mogą powodować odpady niebezpieczne, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów),
- określenie ilości odpadów niebezpiecznych poszczególnych rodzajów, jakie podmiot wytworzy w ciągu roku,
- informacje na temat sposobów zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,

- szczegółowy opis sposobów gospodarowania odpadami, z wyszczególnieniem zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,
- wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.

We wniosku o zatwierdzenie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi wytwórca odpadów określa czas prowadzenia działalności związanej z wytwarzaniem odpadów.

Posiadacz odpadów jest zobowiązany do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji wytwarzanych odpadów, zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych.

Ewidencję taką można prowadzić w systemie informatycznym, umożliwiającym poświadczanie dokumentów ewidencji odpadów za pomocą podpisu elektronicznego. Prowadzi się ją z zastosowaniem następujących dokumentów ewidencji odpadów:

- karty ewidencji odpadu,
- karty przekazania odpadu.

Zgodnie z nowelizacją Ustawy z dnia 19 grudnia 2002r., która weszła w życie 7 lutego 2003r. dopuszczone jest prowadzenie ewidencji odpadów w systemie informatycznym, umożliwiającym poświadczanie dokumentów ewidencji za pomocą podpisu elektronicznego.

Po wykonaniu zadania Wykonawca prac wystawia pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania oraz oczyszczenia terenu z pyłu azbestowego. Materiały i odpady zawierające azbest powinny zostać odpowiednio oznakowane i przewiezione na składowisko odpadów niebezpiecznych.

Dokumenty sporządzone na potrzeby ewidencji należy przechowywać przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym je sporządzono. Posiadacz/wytwórca odpadów jest zobowiązany przedstawić dokumenty ewidencji odpadów na żądanie organów przeprowadzających kontrolę.

Identyfikacja i ocena wyrobów z azbestu

Warunkiem podjęcia działań specjalistycznych w celu zmniejszenia wpływu azbestu na środowisko jest jego inwentaryzacja, identyfikacja i lokalizacja w obiekcie oraz ocena stanu technicznego wyrobu i ryzyka emisji pyłu.

Prawdopodobieństwo występowania azbestu wzrasta w obiektach starszych - budowanych do lat '80., przemysłowych związanych z energetyką, ciepłownictwem, produkcją chemiczną oraz wszędzie tam, gdzie stosowano wysokie temperatury. Podczas inwentaryzacji szczególną uwagę należy zwracać na elementy instalacji wentylacyjnych, urządzeń wodno-kanalizacyjnych i grzewczych, zabezpieczenia ognioochronne konstrukcji stalowych w budynkach o konstrukcji niesztynnej, wyposażenia maszyn wymagających izolacji termicznej, ognioochronnej, elektrycznej.

Pamiętać należy, że obecność materiałów zawierających azbest nie zawsze zaznaczona jest w dokumentacji technicznej. Możliwe też, że podczas wykonywania prac zastosowano materiały zastępcze, czyli materiały zawierające azbest, co nie zostało umieszczone w projekcie technicznym. Dlatego też przed przystąpieniem do prac remontowych, renowacji lub demontażu, jeśli nie ma całkowitej pewności, należy przeprowadzić laboratoryjne badania identyfikacyjne wyrobu, co umożliwi stwierdzenie czy występuje azbest oraz jaki jest jego rodzaj.

Inwentaryzacji i identyfikacji wyrobów azbestowych powinien dokonać właściciel lub zarządca budynku. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998r. w sprawie bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 138, poz. 895) wyroby azbestowe znajdujące się w budynku powinny być ocenione podczas przeglądu technicznego przeprowadzonego zgodnie z wymogami Prawa budowlanego, czyli min. Z udziałem osoby posiadającej uprawnienia budowlane zaznajomionej z zagadnieniami związanymi z problematyką azbestową.

Celem kwalifikacji wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia „stopnia pilności działań naprawczych”, właściciele obiektów posiadających obiekty z wyrobami zawierającymi azbest powinni wykonać „ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów” (według załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z 14.08.1998r. Dz. U. Nr 138, poz. 895) (patrz: Dodatki).

Wyniki przeglądu powinny być udokumentowane i sporządzone w dwóch egzemplarzach według wzorów zawartych w załączniku 2 i załączniku 3 do ww. rozporządzenia, przy czym jeden egzemplarz należy przedłożyć w formie pisemnej wojewodzie, a drugi przechowywać przez okres jednego roku w dokumentacji budynku lub urządzenia do czasu sporządzenia następnej informacji (osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację odpowiednio wójtowi).

W zależności od ilości uzyskanej sumy punktów podczas oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest należy podjąć odpowiednie działania. Jeżeli uzyskana suma punktów będzie:

- powyżej 60 (stopień pilności I) - należy wymienić lub naprawić oceniany wyrób najszybciej, jak to możliwe,
- w granicach 35-55 (stopień pilności II) - ocena techniczna ma być powtórzona w ciągu 1 roku,
- w granicach 25-35 (stopień pilności III) - ocena techniczna ma być powtórzona w ciągu 5 lat.

Działania naprawcze, czyli w przypadku, gdy suma punktów z przeprowadzonej oceny jest powyżej 60, powinny dotyczyć wyrobów miękkich oraz tych wyrobów twardych, które narażone są na uszkodzenia

w trakcie eksploatacji. Zakres działań zależy od opinii specjalistów, uwzględniającej warunki eksploatacji, charakter wyrobu, możliwości narażenia użytkowników.

Rodzaje podejmowanych działań naprawczych.

Tabela nr 12.

Działania	Uwagi
Zabudowa, czyli zamknięcia przestrzeni, w której znajduje się azbest szczelną przegrodą bez naruszania samego azbestu	Może być wykonana za ścianek gipsowych, cegły, blachy, np.
Pokrywanie urządzeń lub instalacji trudno dostępnych lub demontowanych głęboko penetrującymi środkami wiążącymi azbest;	Można tak postępować jedynie z materiałami, których stan techniczny i przyczepność do podłoża nie pogorszy się pod dodatkowym obciążeniem; impregnacja i zabezpieczenie przed wpływami atmosferycznymi (wzmocnienie struktury wyrobów) także elewacje i dachy wykonane z płyt a-c
Usunięcie azbestu, demontaż całości lub części najbardziej zagrażającej	Strefa pracy musi być ściśle oddzielona przy zastosowaniu specjalnych środków ochrony indywidualnej oraz technik minimalizujących pylenie jak podciśnienie wewnątrz stref pracy, gdzie uwalniane są pyły, filtrowanie powietrza wyrzucanego na zewnątrz

Właściciel/zarządca, który zdecydował o podjęciu prac naprawczych powinien je zgłosić właściwemu organowi administracji architektoniczno-budowlanej. Zgłoszenie to powinno być:

- adresowane do wydziału architektury i budownictwa w starostwie powiatowym - jeśli ten zakres zadań starosta powierzył gminie, to ona będzie w tym przypadku organem właściwym do zgłoszenia robot; w sprawach szczególnego znaczenia, jeśli roboty budowlane prowadzone są na terenie np. portów, lotniska lub obiektów służących celom wojskowym, organem właściwym jest urząd wojewódzki,
- zgłoszenie powinno nastąpić 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót (zgodnie z np. 30 ustawy Prawo budowlane).

Organ administracji architektoniczno-budowlanej, zgodnie z zaleceniem Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, może nałożyć w odniesieniu do prac przy naprawie wyrobów zawierających azbest lub mających na celu jego usunięcie z obiektu, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę, stosownie do postanowień Ustawy z 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (DZ. U. Nr 89, poz. 414 z późn. zmianami).

Zasady wykonywania robót i postępowania z odpadami

Za przygotowanie i realizację robót usuwania azbestu, zgodnie ze specjalnymi wymaganiami BHP dla prac z azbestem, odpowiada wykonawca.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 1998r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 45, poz. 280), do obowiązków wykonawcy należy opracowanie planu robót wraz z określeniem:

- rodzaju azbestu w wyrobach i/lub innych materiałach przeznaczonych do usunięcia,
- ocenę ich stanu technicznego wyrobów przeznaczonych do usunięcia,
- szacunkowych ilości odpadów zawierających azbest, jakie zostaną uzyskane w wyniku podjętych prac,
- sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- rodzajów i metod pracy z uwzględnieniem technicznych środków,
- sposobów wyeliminowania lub ograniczenia emisji pyłów azbestu do powietrza,
- niezbędnych środków ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników,
- zasad informowania pracowników narażonych na działanie pyłów azbestu o sposobach postępowania i niezbędnych środkach ochronnych.

Wykonawca robót polegających na usuwaniu azbestu powinien przestrzegać następujących zasad:

- wyroby zawierające azbest przed ich usuwaniem należy nawilżyć wodą i utrzymywać w stanie wilgotnym przez cały czas pracy, z wyjątkiem prac w środowisku wysokich temperatur lub w pobliżu prądu elektrycznego,
- wyroby (płyty, kształtki, rury) należy demontować w całości, starając się uniknąć destrukcji mechanicznej,
- do prac należy używać narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych wyposażonych w miejscowe odciągi pyłów, jak pity, tarcze szlifierskie, wiertarki,
- do czyszczenia miejsca pracy i sprzętu należy stosować odkurzacze wyposażone w filtry o skuteczności pochłaniania pyłów respirabilnych 99,95 %,
- usunięte wyroby azbestowe gęstości większej niż 1000 kg/m³, czyli płyty i części płyt azbestowo-cementowych, należy pakować w folię polietylenową, o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm (nie dopuszczalne jest stosowanie worków papierowych),

- płyty azbestowe, wyroby i odpady wyrobów azbestowych miękkich, czyli o gęstości poniżej 1000 kg/m³, należy przed opakowaniem zestalić przy użyciu cementu lub żywic syntetycznych,
- filtry jednostek utrzymujących podciśnienie w strefie pracy, zużyte filtry do masek przeciwpyłowych, zanieczyszczone azbestem jednorazowe ubrania ochronne zdemontowane folie są i również odpadem niebezpiecznym zawierającym azbest i muszą być, podobnie jak inne odpady z azbestem, hermetyzowane przez umieszczanie w workach polietylenowych,
- odpady zawierające azbest powinny być gromadzone i pakowane w strefie odizolowanej od otoczenia,
- opakowania z odpadami powinny być szczelnie zamknięte (zgrzewam ciągłym lub taśmą klejącą) i oznakowane w sposób trwały, nieulegający zniszczeniu pod wpływem czynników atmosferycznych i mechanicznych,
- należy założyć kartę ewidencji odpadów i dokument obrotu odpadami niebezpiecznymi.

Oznakowanie powinno być umieszczane na opakowaniach lub (w przypadku wyrobów nieopakowanych) na samych wyrobach i spełniać następujące wymagania:

- wysokość znaku powinna wynosić, co najmniej 5 cm, a szerokość co najmniej 3 cm,
- góra część powinna zawierać białą literę „a” na czarnym tle; dolna część powinna zawierać czytelny napis koloru białego lub czarnego na czerwonym tle, o treści „UWAGA! ZAWIERA AZBEST! Wdychanie pyłu azbestu stanowi niebezpieczeństwo dla zdrowia! Postępuj zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy!”,
- jeżeli produkt zawiera krokidolit, wyrazy „ZAWIERA AZBEST!” należy zastąpić wyrazami „ZAWIERA AZBEST - KROKIDOLIT!”,
- jeżeli oznaczenie jest bezpośrednio formie nadruku bezpośrednio na produkcie, wystarczające jest oznaczenie jednokolorowe na kontrastującym kolorze tła,
- oznakowanie odpadów różni się od oznakowania wyrobów dopiskiem „Odpady”.

Oznakowanie opakowań powinno mieć formę etykiety, na trwałe przytwierdzonej do opakowania, lub bezpośredniego nadruku na opakowaniu. Wyroby nieopakowane, zawierające azbest, powinny mieć oznakowanie w formie etykiety, trwale przytwierdzonej do wyrobu, lub bezpośredniego nadruku na wyrobie. Etykiety i napisy na nich zamieszczone oraz nadruki powinny być trwałe (nieulegające zniszczeniu, zwłaszcza pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych).

Wytwarzający odpady, czyli w tym wypadku wykonawca robót z azbestem, może zlecić wykonanie obowiązku usuwania, wykorzystania lub unieszkodliwienia odpadów odbiorcy odpadów, gdyż roboty, podczas których powstają odpady azbestowe powinny być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających zezwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych, wydane przez starostę. Na wykonawcy wytwarzającym odpady niebezpieczne ciąży obowiązek związany z właściwym postępowaniem z odpadami, w tym również z usuwaniem, wykorzystaniem lub unieszkodliwianiem wytworzonych odpadów i prowadzeniem ewidencji odpadów. Obowiązki te wynikają z ustawy z 27 czerwca 1997r. o odpadach (Dz. U. Nr 96, poz. 592 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998r. w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 138, poz. 895). Odbiorca odpadów, zgodnie z Ustawą o odpadach z 2001r. (Dz. U. Nr 62 poz. 628) zintegrowana z ustawą z 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. nr 62, poz. 627) z 2001r., musi jednak posiadać odrębne zezwolenie na transport lub unieszkodliwianie odpadów azbestowych, wydane przez starostę właściwego ze względu na miejsce unieszkodliwienia odpadów lub wojewodę w przypadku inwestycji zaliczanych do szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi. Niedopuszczalne jest podzlecenie usługi usuwania lub unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest podmiotom nieposiadającym stosownego zezwolenia. Posiadacz odpadów, bez względu na to, czy prowadzi instalacje, czy niezobowiązany jest do prowadzenia ewidencji odpadów (karta ewidencji odpadu, dokument obrotu odpadem, karta informacyjna).

Prace zakończeniowe

Po usunięciu wyrobów zawierających azbest niezbędne jest oczyszczenie terenu robót i jego otoczenia. Prace oczyszczające należy wykonywać z maksymalną starannością, stosując metody, które uniemożliwią emisję pyłu azbestu do środowiska. Prace należy, zatem prowadzić na mokro i/lub z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności. Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho, jak również oczyszczanie przy użyciu sprężonego powietrza.

Po upływie 24 godz. od momentu zakończenia ostatecznych prac oczyszczających, przy wilgotności poniżej 80 %, należy wykonać pomiary czystości pomieszczeń metodami poboru agresywnego (wywołanie w pomieszczeniach silnego ruchu powietrza uruchamiającego osiadłe pyły). Pomiary należy prowadzić przy wyłączonym urządzeniu do pozyskiwania podciśnienia.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998r. w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 138, poz-895) wykonawca prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych o łącznej powierzchni usuwanych materiałów powyżej 500 m² zobowiązany jest do udowodnienia prawidłowego wykonania prac i wykazania braku zanieczyszczenia azbestem miejsc wykonywania robót przez przedstawienie wyników pomiarów stężeń pyłów azbestu. Wyniki te powinny być przedstawione właścicielowi lub zarządcy obiektu budowlanego/urządzenia budowlanego, zlecającemu pracę usuwania wyrobów zawierających azbest, oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W przypadku prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest o łącznej powierzchni nieprzekraczającej 500 m² wykonawca prac ma obowiązek złożenia właścicielowi lub zarządcy obiektu budowlanego pisemnego oświadczenia, że prace te zostały wykonane z zachowaniem właściwych przepisów technicznych sanitarnych, a cały teren robót został prawidłowo oczyszczony z azbestu. Wyniki pomiarów, jak i oświadczenie powinny być przechowywane przez właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego przez okres conajmniej 5 lat. Należy pamiętać, że kryterium NDS w środowisku pracy odnosi się tylko do warunków prowadzenia pracy i poprawności wykonania zadania. Ponieważ w polskim prawodawstwie nie określono dopuszczalnego stężenia azbestu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (jak np. budynki mieszkalne, szkoły czy szpitale), sugeruje się, aby wielkość zanieczyszczenia powietrza poniżej 1000 wł./m³ przyjąć za skuteczne oczyszczenie.

Po zakończeniu tych prac wykonawca powinien sporządzić raport końcowy, stwierdzający poprawność wykonania robót i ich zgodność z przepisami prawa.

Transportem, zbieraniem, odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest województwa świętokrzyskiego zajmują się zakłady posiadające odpowiednie pozwolenia m.in.:

Tabela nr 13.

Firma	Rodzaj działalności	Rodzaj odpadu
Przedsiębiorstwo Usługowo-Techniczno-Handlowe „Flex” Sp. z o.o. ul. Głogowa 13 25-346 Kielce	Zbieranie, transport	Odpady i materiały zawierające azbest
Firma Usługowo-Handlowa „MARDI 2” ul. Armii Krajowej 12 28-300 Jędrzejów	Zbieranie, transport	Baterie, akumulatory, oleje, filtry olejowe, chemikalia, leki, elementy zawierające PCB, rtęć, azbest, materiały skażone biologicznie
P.U.H. „SanTa-Eko” s.c. Tadeusz Zych, Izabela Rutkowska Ul. Portowa 24, 27-600 Sandomierz	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „IZOBUD” w Staszowie ul. Kościuszki 74, 28-200 Staszów	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich „FART” Sp. z o.o. ul. Ściegiennego 268 a 25-116 Kielce	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
BIO-MED. Plus ul. Tatrzńska 141. 25-564 Kielce	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
PKP Energetyka Sp. z o.o. ul. Paderewskiego 43/45, 25-502 Kielce	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
PKP Cargo S.A. Zakład Taboru w Skarżysku-Kamiennej ul. Piękna 27, 26-110 Skarżysko K.	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
Przedsiębiorstwo Budowlane BUDOCEX ul. Młoda 25 Kielce	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
Hydrogeotechnika Sp. z o.o. ul. Ściegiennego 262 a 25-116 Kielce	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
MPO Sp. z o.o. ul. Zagnańska 232 a 25-563 Kielce	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
PKP Cargo S.A. Zakład Przewozów Towarowych w Kielcach ul. Paderewskiego 43/45, 25-502 Kielce	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
P.U.T.H. FLEX ul. Głogowa 13 25-346 Kielce	Zbieranie	Odpady zawierające azbest
PRM Promet Górki Szukowskie k/Kielc	Zbieranie	Odpady zawierające azbest

Koszty rozbiórki pokryć wykonanych z materiałów zawierających azbest z budynków będących własnością gminy lub budynków użyteczności publicznej oraz koszty transportu i unieszkodliwiania odpadów powstałych w wyniku wymiany materiałów azbestowych pokryte zostaną w całości z funduszy gminnych.

Koszty rozbiórki pokryć wykonanych z materiałów zawierających azbest na terenach prywatnych posesji oraz koszty transportu odpadów do miejsca ich unieszkodliwiania pokrywają właściciele posesji. Koszty unieszkodliwiania odpadów mogą również być pokryte z funduszy gminnych.

Ogólna ilość odpadów niebezpiecznych powstająca na obszarze gminy Ruda Maleniecka w okresie 2004-2007 jak również w perspektywie 2008-2014 będzie sukcesywnie wzrastać.

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi planowanych poziomów zbierania odpadów niebezpiecznych powstających w sektorze komunalnym, zakłada się wzrost ilości tego rodzaju odpadów około 10 % rocznie. W związku z tym na terenie gminy należy zorganizować Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych, które w dalszej kolejności należy przekazywać specjalistycznym firmom celem ich unieszkodliwienia, bądź utylizacji.

3.3.5. Środki ochrony roślin.

Problematykę środków ochrony roślin należy rozpatrywać w dwu aspektach.

Pierwszy związany jest ze składowaniem przeterminowanych środków ochrony roślin w mogilnikach.

Drugi aspekt obejmuje problematykę produkcji, dystrybucji i stosowania tego rodzaju środków w rolnictwie.

Do najczęściej stosowanych obecnie środków ochrony roślin w rolnictwie na terenie gminy należą środki chwastobójcze, owadobójcze, grzybobójcze i zaprawy nasienne. Średnie zużycie tych środków w roku 2001 wg danych Agencji Rynku Rolnego wynosiło około 0,62 kg na 1 ha gruntów ornych i sadów w przeliczeniu na czysty składnik.

Szacunkowe zapotrzebowanie na środki ochrony roślin w roku 2003 na terenie gminy Ruda Maleniecka wyniosło 2,4 Mg/rok. Z uwagi na dość wysokie w chwili obecnej ceny tych środków tylko nieznaczna ich część ulega przeterminowaniu. Nie ma, więc problemu ze składowaniem środków przeterminowanych. Poważny problem stanowią aktualnie opakowania po tych środkach. Szacunkowa średnia masa opakowania na 1 kg pestycydów wynosi 55,25 g (wg KPGO).

Na terenie gminy Ruda Maleniecka powstało w roku 2003 około 0,20 Mg odpadów opakowaniowych po środkach ochrony roślin. Aktualnie znaczna ich część trafia na składowisko odpadów komunalnych. Sytuacja ta winna ulec diametralnej zmianie z uwagi na wejście w życie ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, która wprowadza obowiązek odbierania za pośrednictwem sprzedawców przez importerów i producentów na własny koszt opakowań i odpadów opakowaniowych po tych środkach.

3.3.6. Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne.

Odpady powstające z urządzeń elektrycznych i elektronicznych na terenie gminy można podzielić na:

- radio-telewizyjne i komputerowe,
- gospodarstwa domowego.

Znaczna część tych odpadów stanowi poważne zagrożenie dla środowiska z powodu zawartości metali ciężkich takich jak: kadm, ołów, rtęć, chrom, związki chlorowcopochodne oraz arsen i azbest.

Na terenie gminy nie prowadzi się zorganizowanej zbiórki odpadów powstałych po zużytych urządzeniach elektrycznych i elektronicznych.

Z całej tej ilości zużyte urządzenia AGD (pralki, lodówki, kuchenki gazowe, zamrażarki, dojarki) stanowią około 75 %, natomiast zużyte urządzenia elektroniczne (sprzęt odtwarzający, telewizory, komputery, aparaty telefoniczne itp.) stanowią pozostałe około 25 %.

3.3.7. Wyeksploatowane pojazdy mechaniczne.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka zarejestrowanych jest łącznie 787 pojazdów mechanicznych w tym:

- ciągniki rolnicze - 218,
- samochody ciężarowe - 9.
- samochody osobowe - 553
- kombajny - 7.

Czas średni eksploatacji pojazdów ocenia się na ~ 15 lat. Wyeksploatowane pojazdy trafiają do składnic złomu, gdzie są demontowane w celu odzysku poszczególnych substancji i materiałów.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka nie ma w chwili obecnej firm posiadających upoważnienia do prowadzenia działalności w zakresie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Najbliższe firmy zajmujące się wyżej wyszczególnioną problematyką to:

- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Końskich S.A,
- Przedsiębiorstwo Przewozu i Obrotu Złomem „HK - Cutrion” Sp. z o.o. w Końskich,
- PHU „KWARTET” Kozów gm. Smyków.

3.3.8. Inne odpady niebezpieczne.

Na terenie gminy wytwarzane są niewielkie ilości przeterminowanych lekarstw, które z reguły składowane są łącznie z odpadami komunalnymi.

Poważny problem stanowią padłe zwierzęta domowe i leśne. Na terenie gminy wyznaczone jest grzebowisko dla padłych zwierząt w miejscowości Lipa. W chwili obecnej negocjowane są warunki przekazywania padłych zwierząt firmom posiadającym zezwolenie na ich utylizację.

3.3.9. Możliwości minimalizacji ilości powstawania odpadów niebezpiecznych.

Minimalizacja ilości odpadów niebezpiecznych jest związana głównie z poprawą gospodarki odpadami oraz wdrożeniem w sektorze przemysłowym technologii „Czystszej Produkcji”. Na terenie gminy nie ma zakładów przemysłowych wytwarzających odpady niebezpieczne. Minimalizacja ilości powstawania odpadów w tej sytuacji może być realizowana tylko poprzez optymalizację praktyk w zakresie dostaw i wprowadzania na rynek produktów spełniających wymagania najlepszych dostępnych proekologicznych technik i technologii.

3.4. Opis stanu realizacji obowiązków przez posiadaczy odpadów.

Ustawa o odpadach nakłada na wytwórców i posiadaczy odpadów posiadania stosownych zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów. Największym problemem dla posiadaczy odpadów na terenie gminy Ruda Maleniecka są odpady szczególnie niebezpieczne, zawierające azbest oraz PCB.

W szczególności odpady zawierające azbest są i w przyszłości również będą poważnym problemem do racjonalnego rozwiązania.

Ich posiadacze to głównie osoby fizyczne, które bardzo często bez zachowania obowiązujących procedur pozbywają się tych odpadów ze swoich zabudowań. Jedynie szczegółowa inwentaryzacja oraz stworzenie możliwości dofinansowania w tej dziedzinie mogą znacznie przyczynić się do poprawy postępowania w tym zakresie.

Inne odpady niebezpieczne mogą być zbierane jedynie w wypadku zorganizowania przez władze gminy; gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych.

3.5. Dzikie wysypiska odpadów.

Najpoważniejszy problem w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy stanowią tzw. „dzikie wysypiska odpadów”.

Powstają one najczęściej w miejscach położonych na peryferiach sołectw w zagłębieniach terenowych, lasach oraz wzdłuż lokalnych i rolniczych dróg. Powstawanie miejsc nielegalnego deponowania odpadów związane jest z istniejącym wśród niektórych mieszkańców niskim poziomem wykształcenia ekologicznego oraz chęcią nieodpłatnego pozbycia się odpadów. Samorząd gminy Ruda Maleniecka zgodnie z nałożonymi na niego obowiązkami wynikającymi z ustawy z dnia 13 września 1996r o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z późniejszymi zmianami regularnie i systematycznie „dzikie wysypiska” likwiduje poprzez Zakład Gospodarki Komunalnej. Wydaje się, że jedynym skutecznym działaniem w tej dziedzinie może być permanentne podnoszenie świadomości społeczeństwa oraz stosowanie i egzekwowanie kar adekwatnych do popełnionych wykroczeń.

3.6. Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami.

Podstawowymi opracowaniami zawierającymi wytyczne z zakresu gospodarki odpadami dla gminy Ruda Maleniecka są:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Ruda Maleniecka - Opracowanie Ekofizjograficzne,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka, Kielce 2003,
- Strategia rozwoju gminy Ruda Maleniecka na lata 2000-2010.

Opracowania wyżej wymienione zawierają ogólne założenia dotyczące racjonalnej gospodarki odpadami, a w szczególności:

- obowiązek zbierania i segregacji odpadów komunalnych w obrębie każdej nieruchomości,
- wywozu odpadów w systemie zorganizowanym przez gminę na składowisko w Wyszynie Machorowskiej,
- obowiązek likwidacji „dzikich wysypisk”.

Dla poprawy istniejącego stanu niezbędne jest wdrożenie projektowanego Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Ruda Maleniecka do realizacji.

4. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami.

Podstawą do sporządzania prognozy jest analiza stanu aktualnego. Wykorzystano dane zebrane przez autora opracowania w trakcie realizacji projektu w 2004r, które zostały zweryfikowane i uzupełnione danymi wskaźnikowymi dostosowanymi do warunków gminy Ruda Maleniecka.

4.1. Odpady wytworzone w sektorze komunalnym i usługach.

4.1.1. Odpady komunalne.

Przewidywane zmiany ilości odpadów komunalnych dla gminy Ruda Maleniecka opracowano na podstawie zebranych danych oraz prognozy zmian wskaźników wytwarzania odpadów, która uwzględniła m.in. zmiany demograficzne, typ zabudowy terenu, rozwój gospodarczy wzorowany na krajach zachodnioeuropejskich sprzyjający wzrostowi zamożności obywateli. W świetle powyższego przewiduje się, że przez najbliższe lata będą dominować postawy konsumpcyjne, a co się z tym wiąże związane ze wzrostem ilości wytwarzanych odpadów i dopiero po tym okresie większe znaczenie będą miały postawy proekologiczne, które przyczynią się do ograniczenia wytwarzania opakowań z tworzyw sztucznych kosztem opakowań szklanych oraz opakowań ulegających biodegradacji.

Prognozę wytwarzania odpadów komunalnych w kolejnych latach 2004-2014 w przedziale na 18 strumieni przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela nr 14. Prognoza wytwarzania odpadów komunalnych w podziale na 18 strumieni w latach 2004÷2014.

Strumienie odpadów	Rok										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	[mg/rok]										
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	96	96	96	96	96	96	96	96	96	96	96
Odpady zielone	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
Papier i tektura (nieopakowaniowe)	35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	35
Opakowania z papieru i tektury	54	54	54	54	54	54	56	56	56	56	56
Opakowania wielomateriałowe	6	6	6	6	6	6	7	7	7	7	7
Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe)	64	64	64	64	64	64	63	63	63	63	63
Opakowania z tworzyw sztucznych	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Tekstylnia	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Szkło nieopakowaniowe	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Opakowania ze szkła	48	48	48	48	48	48	49	49	49	49	49
Metale	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Opakowania z blachy stalowej	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Opakowania z aluminium	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Odpady mineralne	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29
Drobna frakcja popiołowa	87	87	87	87	87	86	84	84	84	84	84
Odpady wielkogabarytowe	37	37	37	37	37	37	36	36	36	36	36
Odpady budowlane	92	92	93	93	94	95	96	96	96	96	96
Odpady niebezpieczne	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Łącznie	632	632	633	633	634	634	635	635	635	635	635

4.2. Komunalne osady ściekowe.

Aktualnie na terenie gminy Ruda Maleniecka, mimo wysokiego stopnia zwodociągowania (~ 90 % gospodarstw) brak jest systemu kanalizacyjnego zakończonych oczyszczalnią ścieków. Jedynie na terenie miejscowości: Wyszyna Fałkowska i Wyszyna Rudzka zainstalowano łącznie 45 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wytwarzane w obiektach usługowych i użyteczności publicznej ścieki okresowo gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych skąd wywożone są do oczyszczalni ścieków w Końskich.

W roku bieżącym opracowana została koncepcja skanalizowania gminy w oparciu, o którą realizowane będą w najbliższych latach systemy kanalizacyjne i oczyszczalnia ścieków.

Dopiero po wybudowaniu gminnej oczyszczalni ścieków znacznie wzrośnie ilość osadów ściekowych. Przy założeniu, że w roku 2007 do sieci kanalizacyjnej przyłączonych zostanie około 600 mieszkańców miejscowości Ruda Maleniecka, a ilość suchej masy osadów przeciętnie na 1-go mieszkańca wyniesie około 0,077 kg/dobę.

$G_{\text{dobę}} = 600 \text{ osób} \times 0,077 \text{ kg/dobę} = 46,2 \text{ kg/dobę}$,

Co oznacza, że w roku 2007 wyprodukowanych zostanie:

$G_{2007} = 46,2 \times 365 = 16863 \text{ kg} \sim 17 \text{ ton}$ suchej masy osadów ściekowych.

Zakładając, że w latach 2008-2014 sukcesywnie rozbudowywana będzie sieć kanalizacyjna przyjmuje się, że w 2014r do sieci kanalizacyjnej przyłączonych zostanie około 2500 mieszkańców. Wówczas w ciągu doby wyprodukowanych zostanie:

$G_{\text{dobę}} = 2500 \text{ osób} \times 0,077 \text{ kg/dobę} = 192,5 \text{ kg/dobę}$,

W ciągu roku ilość wyprodukowanej suchej masy osadów ściekowych wyniesie:

$G_{2010} = 192,5 \times 365 = 70263 \text{ kg} \sim 70 \text{ ton}$.

4.3. Odpady ulegające biodegradacji.

Z uwagi na rolniczy charakter gminy Ruda Maleniecka przeważająca część odpadów, biodegradowalnych powstająca w gospodarstwach jest zagospodarowywana na cele paszowe bądź na pościółkę dla zwierząt. Nie przewiduje się istotnych zmian w sposobie zagospodarowywania tego rodzaju odpadów, tak w okresie najbliższych lat 2004-2007 jak również w dalszej perspektywie.

4.4. Odpady niebezpieczne wytworzone w sektorze komunalnym.

Prognoza masy odpadów niebezpiecznych powstających w sektorze komunalnym na terenie gminy Ruda Maleniecka na najbliższe lata została przeprowadzona na podstawie zebranych danych oraz obliczonych na podstawie wskaźników zamieszczonych w WPGO dla województwa świętokrzyskiego. Przyjęte do wyliczeń dane zebrane w trakcie realizacji niniejszego opracowania zostały zweryfikowane i uzupełnione danymi wskaźnikowymi dostosowanymi do warunków gminy Ruda Maleniecka.

Proporcje pomiędzy poszczególnymi rodzajami odpadów niebezpiecznych zostały dobrane indywidualnie dla gminy w zależności od dominującego charakteru działalności gospodarczej oraz funkcjonującego systemu zbierania odpadów w poszczególnych miejscowościach oraz trendów w stosowaniu nowych materiałów i surowców. Prognoza uwzględnia ponadto zmiany demograficzne, typ zabudowy terenu oraz przewidywane tempo rozwoju infrastruktury komunalnej i gospodarczej. Uzyskane wyniki przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela nr 15. Prognoza wytwarzania odpadów niebezpiecznych w gospodarstwach domowych w latach 2004-2014.

Rodzaj odpadu	Rok										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	ilość wytwarzanych odpadów[mg/rok]										
Baterie i akumulatory	0,33	0,33	0,34	0,34	0,34	0,34	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
Leki cytostatyczne cytostaticzne	0,26	0,27	0,27	0,27	0,27	0,27	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26
Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawier. subst. niebezpieczne	1,13	1,13	1,13	1,13	1,13	1,13	1,13	1,13	1,13	1,13	1,13
Lampy fluoroescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Rozpuszczalniki	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76
Kwasy i alkalia	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17
Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Odczynniki fotograficzne	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Urządzenia zawierające freony	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14
Środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33	0,32	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Drewno zawierające substancje niebezpieczne	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Łącznie	3,40	3,41	3,42	3,42	3,42	3,41	3,40	3,40	3,40	3,40	3,40

4.5. Odpady wytworzone w sektorze gospodarczym.

W sektorze gospodarczym zgodnie z wytycznymi przede wszystkim należy dążyć do:

- minimalizacji wytwarzanych odpadów,
- zwiększenia kontroli nad wytwórcami odpadów prowadzącymi działalność gospodarczą na obszarze gminy.

Przy prognozowaniu przyrostu odpadów przyjęto, że w najbliższym okresie 2004-2007 ilość wytwarzanych odpadów utrzymana będzie na obecnym poziomie.

W perspektywie lat 2008-2014 przewiduje się z uwagi na poprawę technologii produkcji sukcesywny spadek ilości wytwarzanych odpadów.

5. Projektowany system gospodarki odpadami.

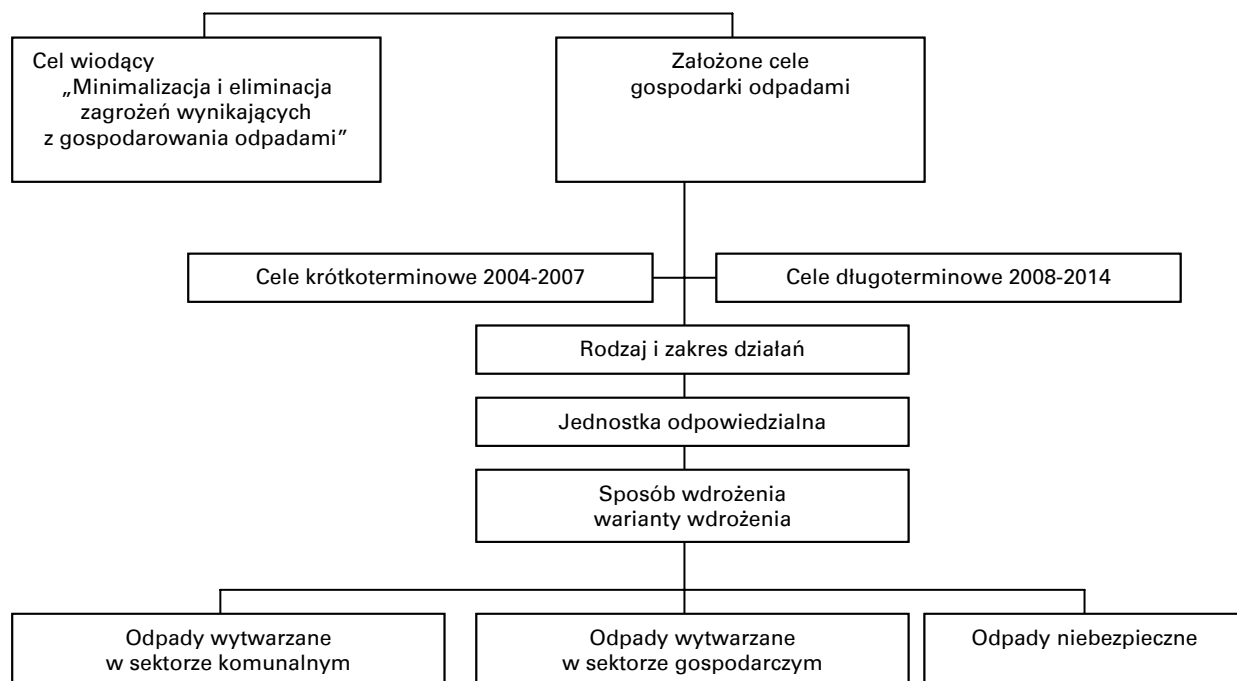
5.1. Odpady komunalne.

Podstawowym celem proponowanego systemu gospodarki odpadami w gminie Ruda Maleniecka jest osiągnięcie odpowiednich standardów, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Koncepcja systemu została opracowana zgodnie z wytycznymi zawartymi w:

- „Krajowym planie gospodarki odpadami”,
- „Wojewódzkim planie gospodarki odpadami dla woj. świętokrzyskiego,
- „Powiatowym planie gospodarki odpadami dla powiatu koneckiego”,
- ustawodawstwie dotyczącym gospodarowania odpadami, w tym w Uchwale w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Ruda Maleniecka,
- opracowaniach dotyczących gospodarowania odpadami w tym: „MPZP gminy Ruda Maleniecka - Opracowanie Ekofizjograficzne”, „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ruda Maleniecka”, „MPZP gminy Ruda Maleniecka wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko do projektu mpzp gminy Ruda Maleniecka”,
- konsultacji z władzami gminy.

Z uwagi na lokalizację gmina będzie realizować strategię wdrażania systemu w ramach północnego rejonu gospodarki odpadami. Należy rozważyć możliwość realizacji założeń przyjętych w systemie gospodarowania odpadami w ramach Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie. System gospodarowania odpadami na terenie gminy Ruda Maleniecka wraz z działaniami zmierzającymi do jego realizacji, jest systemem hierarchicznym i stanowią go:

- założone cele gospodarki odpadami,
- jednostki odpowiedzialne za realizację działań,
- wariantowe sposoby wdrożenia działań dla osiągnięcia odpowiadających im celów odnoszące się kolejno do:
 - odpadów wytwarzanych w sektorze komunalnym,
 - odpadów wytwarzanych w sektorze gospodarczym,
 - odpadów niebezpiecznych.

Schemat systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy Ruda Maleniecka.

Tabela nr 16. System gospodarki odpadami na terenie gminy Ruda Maleniecka.

GPZON - Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych

Złożone cele gospodarki odpadami	Jednostka odpowiedzialna	Sposób wdrożenia
Odpady wytwarzane w sektorze komunalnym		
Cel wiodący		
Minimalizacja i eliminacja zagrożeń wynikających z gospodarowania odpadami wytwarzanymi w sektorze komunalnym.	gmina	Edukacja w zakresie gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem sołectw
Cele krótkookresowe 2004-2007		
1) Podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców	gmina	Opracowanie i wdrożenie programu informacyjno-edukacyjnego dla społeczeństwa i przedsiębiorców: - Zajęcia w szkołach, - Spotkania w sołectwach, - Konkursy, - Udział mediów, - Zachęty ekonomiczne.
2) Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych (100 % mieszkańców).	gmina	- wybór specjalistycznych firm, zajmujących się gospodarowaniem odpadami, - zbieranie odpadów komunalnych od wszystkich wytwórców przez upoważnione firmy na podstawie zawartych indywidualnych umów.
3) Podniesienie skuteczności selektywnego zbierania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.	gmina przedsiębiorcy	a) Opracowanie kalendarza odbioru odpadów od ludności i innych wytwórców; b) Wprowadzenie/rozbudowa wariantowego systemu zbierania odpadów: - system wielopojemnikowy - odpady „łatwo segregowalne”, odpady ulegające biodegradacji, odpady zmieszane oraz metale, odpady wielkogabarytowe, budowlane i remontowe, elektryczne i elektroniczne, mineralne oraz niebezpieczne, - system wielopojemnikowy - po jednym pojemniku na szkło białe i kolorowe, tworzywa sztuczne, makulatura, a dodatkowo worek na pozostałe odpady zmieszane, - system wieszakowo-workowy - po jednym worku na szkło białe i kolorowe, tworzywa sztuczne, makulatura, a dodatkowo worek na pozostałe odpady zmieszane, - kontenery do selektywnego zbierania odpadów w miejscach dużego zagęszczenia ludności, - GPZON w celu zbierania i magazynowania wybranych odpadów niebezpiecznych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z terenu gminy, - rozwój przydomowych kompostowników. c) Promowanie kompostowania na cele nawozowe w przydomowych kompostownikach, d) Udział w budowie kompostowni na terenie COGO
4) Osiągnięcie selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych na poziomie 20 % wytworzonych w roku 2006 oraz selektywnego zbierania odpadów budowlanych na poziomie 15 % wytworzonych w roku 2006.	gmina przedsiębiorcy gmina przedsiębiorcy	a) Opracowanie kalendarza odbioru odpadów, b) Warianty: - wprowadzenie selektywnego zbierania do rozstawionych kontenerów, - okresowe zbieranie odpadów od mieszkańców przez specjalistyczne firmy, - dostarczanie przez mieszkańców odpadów do GPZON
5) Intensyfikacja działań w zakresie zamykania, rekultywacji i likwidacji składowisk odpadów komunalnych; udział w budowie składowiska regionalnego.	gmina	Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych. Likwidacja „dzikich wysypisk”
Cele długookresowe 2008-2014		
1) Doskonalenie wprowadzonego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - weryfikacja firm specjalistycznych odbierających odpady, - ocena skuteczności dotychczasowego systemu zbierania i ewentualna modyfikacja tego systemu - kontynuacja programu informacyjno-edukacyjnego dla społeczeństwa i przedsiębiorców.
2) Osiągnięcie selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych na poziomie 50 % wytworzonych w roku 2014 oraz selektywnego zbierania odpadów budowlanych na poziomie 40 % wytworzonych w 2014 roku.	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - weryfikacja firm specjalistycznych odbierających odpady, - ocena skuteczności dotychczasowego systemu zbierania i ewentualna modyfikacja tego systemu

Odpady opakowaniowe		
Cele krótkookresowe 2004-2007		
1) Osiągnięcie min. poziomów odzysku i recyklingu; docelowo do końca 2007r odzysku w wysokości 50 % odpadów opakowaniowych, recyklingu 25 %.	gmina przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie systemu edukacyjnego polegającego na promowaniu wyrobów z udziałem surowców wtórnych (w szczególności pozyskanych z odpadów opakowaniowych) w celu zwiększenia zapotrzebowania na takie wyroby, - nawiązanie współpracy z organizacjami odzysku, - zorganizowanie zbierania odpadów opakowaniowych dostosowanego do potrzeb odbiorców tych surowców.
Cele długookresowe 2008-2014		
1) Ograniczenie masy odpadów opakowaniowych deponowanych na składowiskach oraz zwiększenie poziomów odzysku i recyklingu.	gmina przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> - kontynuacja systemu edukacyjnego polegającego na promowaniu wyrobów z udziałem surowców wtórnych, - kontynuacja współpracy z organizacjami odzysku, - dostosowanie segregacji do nowoczesnych technik wykorzystania surowców wtórnych i produkcji paliw alternatywnych.
Komunalne osady ściekowe		
1) Zwiększenie stopnia przekształcania komunalnych osadów ściekowych. 2) Maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach z zachowaniem bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego.	gmina przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - wprowadzenie nowych technologii umożliwiających przekształcenie osadów ściekowych dla osiągnięcia ich odpowiednich parametrów dla celów nawozowych, - kompostowanie komunaln. osadów ściekowych: I wariant - wspólnie z odpadami komunaln. ulegającymi biodegradacji; II wariant - oddzielne kompostowanie osadów ściekowych, - poddawanie wytwarzanych komunalnych osadów ściekowych termicznemu przekształcaniu w istniejących instalacjach.
3) Eliminacja niewłaściwych praktyk w postępowaniu z komunalnymi osadami ściekowymi gromadzonymi w przydomowych bezodpływowych zbiornikach.	gmina	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - inwentaryzacja przydomowych bezodpływowych zbiorników, - kontrola częstotliwości opróżniania bezodpływowych zbiorników.
Odpady komunalne ulegające biodegradacji		
Cele krótkookresowe 2004-2007		
1) Ograniczenie ilości unieszkodliwianych poprzez składowanie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.	gmina przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> - akcja informacyjno-edukacyjna mająca na celu popularyzację kompostowania odpadów ulegających biodegradacji w przydomowych kompostownikach jako źródło czystego ekologicznie kompostu (organizowanie systemu edukacyjno-informacyjnego w szkołach, sołectwach i dla przedsiębiorców, udział mediów, zachęty ekonomiczne), - rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji w gospod. nie posiadających przydomowych kompostowników oraz z terenów zielonych (zapewnienie odpowiednich pojemników, kontenerów oraz transportu dla odpadów ulegających biodegradacji), - udział w budowie kompostowni dla gospodarstw domowych nie posiadających możliwości przydomowego kompostowania odpadów - COGO (w miarę potrzeb).
Cele długookresowe 2008-2014		
1) Dążenie do ograniczania ilości trafiających na składowiska odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, aż do osiągnięcia w 2014 poziomie 35 % (wagowo) całkowitej ilości odpadów unieszkodliwianych poprzez składowanie (w stosunku do 1995r)	gmina przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - weryfikacja wybranych firm odbierających odpady w tym odpady ulegające biodegradacji, - udoskonalenie systemu selektywnego zbierania, gromadzenia i transportu odpadów ulegających biodegradacji w ramach Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych poprzez zapewnienie odpowiednich pojemników, kontenerów oraz transportu dla odpadów ulegających biodegradacji, - prowadzenie akcji informacyjnych i szkoleniowych na temat sposobów kompostowania i korzyści ekologicznych wynikających z wykorzystania kompostu do celów nawozowych i rekultywacyjnych
Odpady niebezpieczne wytworzone w sektorze komunalnym		
Cele krótkookresowe 2004-2007		
1) Wydzielenie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych w celu osiągnięcia do roku 2006 zbierania odpadów niebezpiecznych wytworzonych w sektorze komunalnym na poziomie 15 %.	gmina przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> - wybór sposobu zorganizowania Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych, - wskazania dla lokalizacji, a następnie koordynacja działań związanych z tworzeniem Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych, - pozyskanie do współpracy specjalistycznych firm, - prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych.

2) Ograniczenie nieprawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi.	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - kordynacja działań przedsiębiorców i GPZON.
Cele długookresowe 2008-2014		
1) Podnoszenie udziału procentowego zbierania odpadów niebezpiecznych z sektora odpadów komunalnych w sposób zapewniający osiągnięcie do roku 2014 - zbierania odpadów niebezpiecznych wytworzonych w sektorze komunalnym na poziomie 50 %.	gmina przedsiębiorcy	- udoskonalenie i dopasowanie do indywidualnych potrzeb mieszkańców gminy systemu zbierania odpadów, - prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - kordynacja działań przedsiębiorców i GPZON.
Odpady wytwarzane w sektorze gospodarczym		
Cele krótko i długookresowe 2004-2014		
1) Minimalizacja i eliminacja zagrożeń wynikających z gospodarowania odpadami wytwarzanymi w sektorze gospodarczym.	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - prowadzenie ewidencji wytwarzanych odpadów na terenie gminy, - stosowanie niskoodpadowych technologii produkcji oraz zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie stosowanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych, - modernizacja stosowanych technologii wytwarzania produktu dostosowana do zasad „Czystszej Produkcji”, - zawieranie przez wytwórców umów z odbiorcami odpadów posiadającymi stosowne zezwolenia.
Odpady niebezpieczne		
Minimalizacja i eliminacja zagrożeń wynikających z gospodarowania odpadami niebezpiecznymi.	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - zorganizowanie efektywnego systemu selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych.
Oleje odpadowe		
Cele krótkookresowe 2004-2007		
1) Osiągnięcie do 2007r odzysku na poziomie 50 % i recyklingu na poziomie 25 %	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - założenie punktu zbierania olejów odpadowych poprzez wydzielenie filii GPZON, - pozyskanie przedsiębiorców do współpracy.
Cele długookresowe 2008-2014		
1) Zwiększenie poziomów odzysku i recyklingu.	gmina przedsiębiorcy	- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych, - ocena skuteczności zastosowanego systemu i rozbudowa (w miarę potrzeb) sieci punktów zbierania olejów odpadowych do wytwarzanej ilości poprzez wydzielenie dodatkowych filii GPZON (np. przy zakładach mechanicznych).
Baterie i akumulatory		
Cele krótkookresowe 2004-2007		
1) Odzysk z rynku 100 % akumulatorów ołowiowych. 2) Osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu określonych w rozporządzeniach Rady Ministrów z dn. 30 czerwca 2001r w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytecznych (Dz. U. Nr. 69, poz. 719).	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - założenie sieci punktów zbierania baterii i akumulatorów do wytwarzanej ilości poprzez wydzielenie filii GPZON, - pozyskiwanie przedsiębiorców do współpracy.
Cele długookresowe 2008-2014		
1) Zwiększenie poziomów odzysku i recyklingu.	gmina przedsiębiorcy	- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych, - ocena skuteczności zastosowanego systemu i ewentualne dostosowanie do potrzeb gminy.
Odpady zawierające azbest		
Cele krótkookresowe 2004-2007		
1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest i deponowanie ich na składowiskach.	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - pozyskanie środków finansowych na realizację programu usuwania wyrobów zawierających azbest, - wdrożenie programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Ruda Maleniecka.
Cele długookresowe 2008-2014		
2) Dalsze usuwanie wyrobów zawierających azbest i deponowanie ich na składowiskach.	gmina przedsiębiorcy	- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych, - postępowanie zgodnie ze wskazaniem gminnego programu usuwania wyrobów zawierających azbest.
Środki ochrony roślin		
Cele krótkookresowe 2004-2007		
1) Wydzielenie ze strumienia odpadów komunalnych przeterminowanych środków ochrony roślin oraz opakowań po tych środkach.	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - wydzielenie sieci punktów zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po nich do wytwarzanej ilości poprzez wydzielenie filii GPZON.

Cele długookresowe 2008-2014		
1) Całkowita eliminacja ze strumienia odpadów komunalnych i przeterminowanych środków ochrony roślin oraz opakowań po tych środkach.	gmina przedsiębiorcy	- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych, - dostosowanie w miarę potrzeb sieci punktów zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin oraz opakowań po tych środkach do wytwarzanej ilości poprzez wydzielenie kolejnych punktów w ramach GPZON.
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne		
Cele krótkookresowe 2004-2007		
1) Osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu dla urządzeń klimatyzacyjnych, chłodniczych i zamrażających oraz pomp ciepła zawierających substancje zubożające warstwę ozonową, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerw-ca 2001r w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz. U. Nr 69, poz. 719)	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - zorganizowanie w ramach GPZON zbierania zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych w tym urządzeń klimatyzacyjnych, chłodniczych i zamrażających oraz pomp ciepła zawierających substancje zubożające warstwę ozonową.
Cele długookresowe 2008-2014		
1) Zwiększenie poziomów odzysku i recyklingu.	gmina przedsiębiorcy	- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych, - dostosowanie w miarę potrzeb systemu zbierania zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych w tym urządzeń klimatyzacyjnych, chłodniczych i zamrażających oraz pomp ciepła zawierających substancje zubożające warstwę ozonową w ramach GPZON do wytwarzanej ilości.
Wycofane z eksploatacji pojazdy		
Cele krótko i długookresowe 2004-2014		
1) Przekazywanie w całości pojazdów wycofanych z eksploatacji do stacji de-montażu lub punktów zbierania pojazdów.	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - sporządzenie i aktualizacja listy specjalistycznych firm zajmujących się rozbiórką wyeksploatowanych pojazdów, - udostępnienie listy specjalistycznych firm zajmujących się rozbiórką wyeksploatowanych pojazdów mieszkańcom gminy, - przekazywanie wyeksploatowanych pojazdów do stacji demontażu lub punktów zbierania pojazdów, - odzysk surowców i unieszkodliwienie odpadów pochodzących z demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
Odpady medyczne i weterynaryjne		
Cele krótko i długookresowe 2004-2014		
1) Eliminacja nieprawidłowych praktyk w gospodarowaniu odpadami medycznymi, weterynaryjnymi i poubojowymi.	gmina przedsiębiorcy	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - zbieranie odpadów medycznych i przekształcanie termiczne w spalarni odpadów medycznych przystosowanych do termicznego przekształcania odpadów na terenie województwa lub poza jego granicami spełniających wymogi ochrony środowiska (w spalarni Odpadów Medycznych w Końskich), - zbieranie odpadów weterynaryjnych i przekształcanie termiczne w spalarni odpadów medycznych przystosowanych do termicznego przekształcania odpadów na terenie województwa lub poza jego granicami spełniających wymogi ochrony środowiska (w spalarni Odpadów Medycznych w Końskich),
Inne odpady niebezpieczne		
Cele krótko i długookresowe 2004-2014		
1) Stworzenie systemu gospodarowania odpadami pochodzącymi z akcji ratowniczo-gaśniczych, klęsk żywiołowych oraz zdarzeń losowych, do czasu przekazania tych odpadów do miejsc, w których mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwione.	gmina	- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych, - wprowadzenie ewidencji podmiotów odpowiedzialnych za powstanie sytuacji awaryjnej w celu określenia źródła finansowania kosztów unieszkodliwiania odpadów zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”. - wydzielenie punktu magazynowania odpadów w GPZON i przekazywanie do rejonowej stacji unieszkodliwiania.

Proponowane założenia systemu:

1. Inicjowanie i prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej w celu uzyskania akceptacji społecznej dla przyjętego planu gospodarki odpadami.
2. Objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych 100 % mieszkańców gminy.

3. Wdrożenie na obszarze gminy Ruda Maleniecka wielopojemnikowego (wieloworkowego) systemu selektywnego zbierania odpadów, który jest systemem powszechnie uważanym za najbardziej efektywny, a kosztowo porównywalny z dwupojemnikowym (zagospodarowana jest ta sama ilość odpadów).
4. Zbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych powstających na obszarze gminy Ruda Maleniecka odbywać się ma przy udziale wyspecjalizowanych firm wyłonionych na drodze przetargu.
5. System zbierania odpadów powinien być jednolity dla całej gminy, szczególnie dotyczy to pojemników lub worków do zbierania selektywnego.
6. Ponadto zbieraniem należy objąć również odpady:
 - wielkogabarytowe,
 - budowlane i remontowe,
 - elektryczne i elektroniczne,
 - niebezpieczne ze strumienia odpadów komunalnych.

System będzie obejmował również gospodarkę odpadami zawierającymi azbest powstającymi na terenie gminy, a także rozwiązania w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami medycznymi oraz weterynaryjnymi, zużytymi olejami, wyeksploatowanymi pojazdami w tym zużytymi oponami. Do systemu włączone zostaną odpady powstające w obiektach infrastruktury tj. handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, szkolnictwo i inne. Podstawowym założeniem proponowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest wprowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła”.

5.1.1. Propozycje zbierania odpadów komunalnych.

Zbieranie odpadów zmieszanych.

Do czasu wprowadzenia selektywnego zbierania na terenie całej gminy należy zachować dotychczasowy system zbierania odpadów. W związku z tym należy dostosować liczbę pojemników i kontenerów do gromadzenia odpadów komunalnych mieszanych w taki sposób, aby można było zapewnić ich opróżnianie przynajmniej raz na dwa tygodnie. Wszystkie gospodarstwa domowe należy objąć zorganizowanym zbieraniem odpadów do pojemników 110 litrowych (alternatywnie 240 l.), które będą odbierane metodą objazdową oznakowanym pojazdem, według przyjętego harmonogramu. Optymalnym jest, aby jeden pojemnik przypadał na trzech mieszkańców gospodarstwa domowego. Przy takich założeniach dla ludności gminy Ruda Maleniecka należy przewidzieć 1193 pojemniki.

Tabela nr 17. Minimalna ilość pojemników 110 litrowych potrzebna do „obsługi” mieszkańców w poszczególnych sołectwach gminy Ruda Maleniecka.

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Ilość pojemników 110 litrowych
1	Cis	90	31
2	Cieklińsko	106	36
3	Dęba	292	88
4	Dęba kolonia	106	36
5	Hucisko	131	44
6	Koliszowy	333	97
7	Kołoniec	209	69
8	Lipa	387	141
9	Machory	109	37
10	Maleniec	102	35
11	Młotkowice	379	138
12	Ruda Maleniecka	633	214
13	Strzęboszów	73	22
14	Szkucin	211	71
15	Tama	26	7
16	Wyszyna Fałkowska	184	57
17	Wyszyna Machorowska	90	31
18	Wyszyna Rudzka	119	39
19	Razem	3580	1193

Selektywne zbieranie odpadów.

Ustawa o odpadach w art. 10 mówi, że „odpady powinny być zbierane w sposób selektywny”. Ustawa o czystości i porządku w gminach wskazuje, że gminy (art. 3, ust. 2 pkt 6) „organizują selektywną zbiórkę, segregację oraz magazynowanie odpadów komunalnych w tym niebezpiecznych, przydatnych do odzysku

oraz współdziałają z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w zakresie gospodarowaniu tego rodzaju odpadami”.

W zależności od ilości wydzielanych składników może być kilka sposobów wprowadzania selektywnego zbierania w gospodarstwach domowych. Zbieranie odpadów powinno się odbywać:

- do pojemników będących w eksploatacji u wytwórców odpadów (pojemniki indywidualne lub kontenery), z których niesegregowane (mieszane) odpady komunalne będą bezpośrednio odbierane przez wyspecjalizowaną firmę,
- w zestawach pojemników do selektywnego zbierania odpadów,
- w workach plastikowych do selektywnego zbierania odpadów - dotyczy rozproszonej zabudowy.

Odpady gromadzone selektywnie powinny być odbierane metodą objazdową oznakowanym pojazdem, wg przyjętego harmonogramu. Na terenie gminy powinien być zlokalizowany gminny punkt zbierania odpadów niebezpiecznych (GPZON), który w razie konieczności mógłby okresowo magazynować odpady z selektywnego zbierania. Minimalna częstotliwość odbioru zgromadzonych odpadów komunalnych ze względu sanitarnych powinna wynosić 2 tygodnie.

Wariant I

Wariant ten przewiduje wydzielenie następujących rodzajów odpadów podczas selektywnego zbierania „u źródła”:

- odpady „łatwo segregowane” - szkło (białe i kolorowe), papier i tektura, tworzywa sztuczne (opakowaniowe i nieopakowaniowe), tekstylia, puszki,
- pozostałe (zmieszane),

oraz dodatkowo:

- odpady ulegające biodegradacji - z przeznaczeniem na kompostowniki przydomowe,
- metale, odpady wielkogabarytowe, budowlane i poremontowe, elektryczne i elektroniczne, mineralne oraz niebezpieczne powstające w strumieniu odpadów komunalnych.

Odpady wielkogabarytowe, budowlane i poremontowe, elektryczne i elektroniczne, mineralne, niebezpieczne oraz metale powstające w strumieniu odpadów komunalnych należy gromadzić selektywnie na terenie posesji. Należy zapewnić mieszkańcom odbiór tych odpadów przynajmniej raz na kwartał. Odpady te mogą być również przekazywane (wywożone) samodzielnie przez mieszkańców gminy do GPZON.

Pozostałe odpady powinny być zbierane selektywnie w każdym gospodarstwie domowym przy wykorzystaniu zestawu 2 pojemników. Odbiór tych odpadów powinien się odbywać wg z góry określonego harmonogramu, przynajmniej raz na dwa tygodnie. W zabudowie zwartej oraz miejscach największego nasilenia ruchu mieszkańców (szkoły, świetlice, inne wg uznania) proponuje się zastosowanie zestawów pojemników do selektywnego zbierania z wydzieleniem 3 grup odpadów.

System zbierania odpadów ulegających biodegradacji w gminie Ruda Maleniecka powinien być oparty na segregacji „u źródła”. W tym celu wśród mieszkańców gminy należy promować system kompostowania przydomowego. Niezależnie od systemu kompostowania odpadów ulegających biodegradacji w przydomowych kompostowniach., konieczne będzie zorganizowanie zbierania selektywnego tego typu odpadów w gospodarstwach domowych, w których nie będzie prowadzone kompostowanie. Zorganizowanie zbierania odpadów ulegających biodegradacji powinno być ustalone indywidualnie wg potrzeb mieszkańców.

W gospodarstwach domowych, w których zdecydowano się na wywóz odpadów organicznych powinny zostać zakupione odpowiednie pojemniki lub worki polietylenowe PEHD, do których będą zbierane odpady. Odbiór tych odpadów należał będzie do zadań gminy.

Wariant ten może stanowić podstawę do wdrożenia systemu selektywnego zbierania odpadów „u źródła” w gminie Ruda Maleniecka, który z czasem należy zmodyfikować w kierunku wariantu II w zależności od wariantów i wymagań rynkowych gospodarki odpadami.

Wariant II

Wariant ten przewiduje wydzielenie następujących rodzajów odpadów podczas selektywnego zbierania „u źródła”:

- szkło białe i kolorowe,
- tworzywa sztuczne,
- makulatura,
- pozostałe (zmieszane),

oraz dodatkowo:

- odpady ulegające biodegradacji - z przeznaczeniem na kompostowniki przydomowe,
- metale, odpady wielkogabarytowe, budowlane i poremontowe, elektryczne i elektroniczne, mineralne oraz niebezpieczne powstające w strumieniu odpadów komunalnych.

Odpady te powinny być zbierane selektywnie w każdym gospodarstwie domowym przy wykorzystaniu kolorowych worków polietylenowych PEHD o pojemności około 100-120 litrów. W zabudowie zwartej oraz miejscach największego nasilenia ruchu mieszkańców (szkoły, świetlice, inne wg uznania), proponuje się zastosowanie zestawów pojemników do selektywnego zbierania z wydzieleniem podobnych rodzajów odpadów jak w systemie workowym.

Odpady wielkogabarytowe, budowlane i poremontowe, elektryczne i elektroniczne, mineralne, niebezpieczne oraz metale powstające w strumieniu odpadów komunalnych, należy gromadzić selektywnie na terenie posesji. Należy zapewnić mieszkańcom odbiór tych odpadów przynajmniej raz na kwartał. Odpady te mogą być również przekazywane (wywożone) samodzielnie przez mieszkańców gminy do GPZON.

System zbierania odpadów ulegających biodegradacji powinien być również oparty na segregacji „u źródła”. W tym celu wśród mieszkańców terenów o nie zwartej zabudowie należy promować system kompostowania przydomowego. Podobne kompostowniki należy stosować w miejscach o natężonym ruchu turystycznym (np. campingi, pola namiotowe). Zaletą wariantu II jest stworzenie możliwości objęcia każdego gospodarstwa selektywnym, zbieraniem odpadów.

Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON).

Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych w zależności od możliwości finansowych oraz organizacyjnych może zostać zorganizowany poprzez:

- budowę wydzielonego obiektu - Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych,
- zorganizowanie mobilnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych,
- zorganizowanie filii GPZON na zasadzie zbierania wybranych grup odpadów w miejscach sprzedaży produktów, z których te odpady są wytwarzane lub w miejscach o nasilonym ruchu mieszkańców gminy.

W każdym przedstawionym powyżej sposobie zorganizowania GPZON należy przewidzieć również możliwość zbierania odpadów problemowych i zbieranych selektywnie odpadów. GPZON może zostać zorganizowany na jeden z przedstawionych powyżej sposobów lub też może być ich kombinacją.

Wydzielony obiekt - GPZON.

Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych powinien być zorganizowany na terenie należącym do gminy. Proponuje się, zatem zlokalizować GPZON na działce należącej do gminy Ruda Maleniecka po byłej SKR. Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych powinien być ogrodzony, oznakowany i posiadać utwardzoną drogę dojazdową. Część przeznaczona pod gospodarowanie odpadami powinna być wybetonowana i posiadać system ujęcia i odprowadzania wód opadowych. Odpady powinny być zabezpieczone przed działaniem czynników zewnętrznych (deszcz, wiatr), a odpady niebezpieczne powinny być dodatkowo przechowywane w pomieszczeniach zamkniętych. GPZON powinien posiadać odpowiednie zaplecze techniczne, w tym kontenery i pojemniki na poszczególne rodzaje odpadów oraz urządzenie przeładowcze i zaplecze socjalne. Godziny otwarcia Punktu powinny być szczegółowo określone i przestrzegane, a informacja o sposobie i zakresie przyjmowanych odpadów powinna docierać do wszystkich mieszkańców gminy. W GPZON musi być prowadzona szczegółowa ewidencja przyjmowanych odpadów. Miejsce magazynowania odpadów niebezpiecznych powinno być obsługiwane przez przeszkolonego w zakresie postępowania z odpadami niebezpiecznymi pracownika. Pracownik powinien posiadać odzież ochronną dostosowaną do pracy z poszczególnymi rodzajami odpadów niebezpiecznych.

Do Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych powinny być przywożone odpady niebezpieczne pochodzące przede wszystkim od mieszkańców (nieodpłatnie) oraz z sektora małych i średnich przedsiębiorstw (odpłatnie). Na terenie GPZON powinno się przewidzieć miejsce do ustawiania docelowo 18 pojemników na różne grupy odpadów niebezpiecznych.

Tabela nr 18. Zalecane pojemniki i kontenery do zbieranych selektywnych grup odpadów niebezpiecznych wydzielonych z sektora komunalnego i usług zbieranych i magazynowanych w GPZON w gminie Ruda Maleniecka.

Rodzaj odpadu	Typ pojemnika/kontenera	Optymalna pojemność	Częstotliwość wywożenia z GPZON
Przeterminowane leki	Pojemnik zamykany	10 kg	Po zapelnieniu pojemnika
Zużyte baterie i akumulatory małogabarytowe	Pojemnik zamykany	10 kg	Po zapelnieniu pojemnika
Środki ochrony roślin I i II kl. toksyczności oraz opakowania po tych środkach	Beczka zamykana	0,6 m ³	Po zapelnieniu beczki
Opakowania po olejach	Kontener z pokrywą	1 m ³	Po zapelnieniu pojemnika
Zużyte akumulatory	Pojemnik na akumulatory	0,5 m ³	Po zapelnieniu kontenera
Faebry, tłuszcze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze, i żywicę zawieraj. substancje niebezpieczne	Beczka zamykana	0,12 m ³	Po zapelnieniu beczki

Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (światłówki)	Pojemnik na świetlówki	0,12 m ³	Po zapelnieniu pojemnika
Rozpuszczalniki	Beczka zamykana	0,06 m ³	Po zapelnieniu beczki
Kwasy i alkalia	Beczka zamykana	0,12 m ³	Po zapelnieniu beczki
Inne oleje i tłuszcze	Beczka zamykana	0,6 m ³	Po zapelnieniu beczki
Odczynniki fotograficzne	Beczka zamykana	0,06 m ³	Po zapelnieniu beczki
Urządzenia zawierające freony	Kontener bez pokrywy	7 m ³	Po zapelnieniu kontenera
Zużyte urządzenia elektroniczne i elektryczne zawierające niebezpieczne składniki	Pojemnik siatkowy	1,1 m ³	Po zapelnieniu pojemnika
Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	Beczka zamykana	0,12 m ³	Po zapelnieniu beczki
Drewno zawierające substancje niebezpieczne	Kontener z pokrywą	2,5 m ³	Po zapelnieniu kontenera
Odpady powstałe z akcji ratowniczych, zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych	Kontener z pokrywą	2,5 m ³	Po zapelnieniu kontenera
Odpady pochodzące z demontażu wyrobów zawierających azbest	Kontener bez pokrywy	7 m ³	Po zapelnieniu kontenera
Inne odpady niebezpieczne zbierane w sposób mieszany	Kontener z pokrywą	0,6 m ³	Po zapelnieniu kontenera

Częstotliwość wywozu odpadów niebezpiecznych magazynowanych w GPZON w przeważającej większości zależy od ilości zgromadzonych odpadów. Należy jednak zapewnić wywóz odpadów z miejsca magazynowania, co najmniej raz w roku.

Na terenie wydzielonego obiektu GPZON przewiduje się ponadto zbieranie oraz magazynowanie odpadów problemowych oraz zbieranych selektywnie grup odpadów wydzielanych z sektora komunalnego. W tym celu proponuje się dodatkowo wyposażyć GPZON w pojemniki przystosowane do zbierania tego typu odpadów.

Tabela nr 19. Zalecane pojemniki i kontenery do zbierania selektywnego grup odpadów wydzielanych z sektora komunalnego, usług zbieranych i magazynowanych w GPZON w gminie Ruda Maleniecka.

Rodzaj odpadu	Typ pojemnika/kontenera	Optymalna pojemność	Częstotliwość wywożenia z GPZON
Szkoło białe	Pojemnik typu „igloo”	2,5 m ³	Co 2 miesiące
Szkoło kolorowe	Pojemnik typu „igloo”	2,5 m ³	Co 2 miesiące
Tworzywa sztuczne	Kontener z klapą	2,5 m ³	Co 2 miesiące
Tworzywa sztuczne typu PET	Kontener siatkowy	2,5 m ³	Co 1 miesiąc
Makulatura	Kontener z pokrywą	2,2 m ³	Co 1 miesiąc
Złom	Kontener bez pokrywy	7 m ³	Co 2 miesiące
Gruz budowlany	Kontener bez pokrywy	Od 7 do 10 m ³	Po zapelnieniu kontenera
Odpady wielkogabarytowe	Kontener bez pokrywy	7 m ³	Po zapelnieniu kontenera
Odpady ulegające biodegradacji	Kontener z pokrywą	2,5 m ³	Co 2 tygodnie
Elektryczne i elektroniczne	Kontener siatkowy	2,2 m ³	Co 2 miesiące
Zużyte opony	Kontener bez pokrywy	5 m ³	Po zapelnieniu kontenera

Pojemność kontenerów i pojemników została dobrana zgodnie z rozpoznaniem stanu aktualnego wytwarzania i gospodarowania odpadami na terenie gminy, jak również prognoz wytwarzania odpadów w najbliższych latach.

Mobilny GPZON.

Mobilny GPZON działa na zasadzie zbierania odpadów niebezpiecznych i problemowych bezpośrednio od mieszkańców, pojazdem specjalnie oznakowanym. Mieszkańcy gromadzą na terenie własnej posesji odpady, które są od nich odbierane w wyznaczonych terminach. Dla większości odpadów niebezpiecznych i problemowych, powinno się wyznaczyć 2-4 terminy zbierania w roku (optymalnie raz na kwartał) i powiadomić o nich mieszkańców. Część odpadów takich jak gruz budowlany, zwierzęta padłe i ubite z konieczności muszą być odbierane każdorazowo na zgłoszenie osobiste lub telefoniczne.

Mobilny GPZON może funkcjonować jako samodzielny system zbierania odpadów niebezpiecznych i problemowych, szczególnie w pierwszej fazie realizacji planu. W miarę pojawienia się możliwości budowy wydzielonego obiektu GPZON na terenie gminy, system zbierania odpadów bezpośrednio od mieszkańców można ograniczyć do odpadów wielkogabarytowych, gruzu budowlanego oraz zwierząt padłych i ubitych z konieczności.

Filie GPZON.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka zorganizowane jest selektywne zbieranie wybranych grup odpadów niebezpiecznych. Jest ono oparte o sieć punktów, w których ustawione są pojemniki na wybrane odpady.

Zbieranie odpadów na zasadzie funkcjonowania filii GPZON powinno polegać na zorganizowaniu maksymalnie dużej liczby punktów zbierania wybranych grup odpadów w miejscach sprzedaży produktów, w miejscach, w których te odpady są wytwarzane lub w miejscach użyteczności publicznej np.:

- oleje przepracowane oraz zużyte opony - zbieranie na stacji benzynowej lub w zakładach mechaniki pojazdowej,
- leki - zbieranie w aptece i ośrodku zdrowia,
- baterie i małe akumulatory - zbierane w szkołach i urzędzie gminy,
- opakowania po środkach ochrony roślin - zbieranie w punktach sprzedaży środków ochrony roślin,
- odpady medyczne i weterynaryjne - zbieranie na terenie ośrodka zdrowia,
- przeterminowane środki chemiczne - zbieranie niewykorzystanych i przeterminowanych farb, rozpuszczalników i środków chemicznych na terenie obiektów zajmujących się sprzedażą takich środków.

Należy, zatem wykorzystać istniejący na terenie gminy Ruda Maleniecka system zbierania odpadów niebezpiecznych z możliwością rozbudowy w miarę potrzeb. W związku z tym, proponuje się:

- dla przepracowanych olejów - wykorzystanie stacji benzynowej (lub GPZON) i wyposażenie jej w odpowiednie zbiorniki o pojemności od 600 do 1400 litrów, umożliwiające selektywne i efektywne zbieranie olejów przepracowanych. W miarę potrzeb należy rozważyć możliwość wyposażenia w podobne zbiorniki zakładów mechaniki pojazdów,
- dla leków - doposażenie gminnego ośrodka zdrowia w zamykane pojemniki na przeterminowane lub niepotrzebne leki oraz zniszczone termometry rtęciowe umożliwiające mieszkańcom pozbycie się tych odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska,
- dla baterii - wyposażenie szkół, przedszkoli, Urzędu gminy w zamykane pojemniki przeznaczone do zbierania baterii i małych akumulatorów. Należy wykorzystać istniejący na terenie gminy Ruda Maleniecka system zbierania, odbioru i transportu tych odpadów.

Pozostałe rodzaje odpadów niebezpiecznych powstających w sektorze komunalnym takie jak:

- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (w tym zawierające freon),
- przeterminowane środki chemiczne powstające w gospodarstwach domowych (przeterminowane i niewykorzystane farby, rozpuszczalniki, odczynniki chemiczne oraz opakowania po tych produktach),
- przeterminowane środki ochrony roślin oraz opakowania po tych produktach,
- pozostałe odpady niebezpieczne w tym odpady powstałe z akcji ratowniczych, zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych,

powinny być zbierane w jednym z przyjętych do realizacji wariantów GPZON.

Baterie i małe akumulatory.

Zaleca się kontynuowanie selektywnego zbierania baterii i małych akumulatorów w szkołach i urzędzie gminy do specjalnie przystosowanych pojemników.

Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (w tym odpady niebezpieczne).

Zbieranie zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych może być realizowane akcyjnie razem z odpadami wielkogabarytowymi. W takim systemie zbierania mieszkańcy powinni być odpowiednio wcześniej poinformowani o miejscu zbiórki i czasie trwania akcji. Innym wariantem zbierania tego typu odpadów może być całoroczne udostępnienie w GPZON specjalnych kontenerów przeznaczonych do zbierania odpadów niebezpiecznych, do których mieszkańcy dostarczaliby odpady własnym transportem.

Przeterminowane środki ochrony roślin i opakowania po tych środkach (odpady niebezpieczne).

Zbieranie nieprzydatnych lub przeterminowanych środków ochrony roślin oraz opakowań po nich powinno być prowadzone w ramach GPZON. Zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2001r o opakowaniach i odpadach opakowaniowych „Użytkownik substancji chemicznych (...) jest zobowiązany zwrócić opakowanie po tych substancjach producentowi, sprzedawcy lub importerowi.” Co za tym idzie obowiązek odbioru i unieszkodliwiania takich opakowań spada na jednostki wprowadzające je do obrotu (sprzedawców). Zapis ten dotyczy również opakowań po środkach ochrony roślin. Tak, więc opakowania tego typu indywidualni odbiorcy (głównie rolnicy) powinni zwracać do punktów, w których zostały zakupione. Odmowa odbioru opakowań przez sprzedawców substancji chemicznych grozi karą grzywny. Tej samej karze podlega użytkownik substancji nie zwracający opakowania.

Do zbierania środków ochrony roślin oraz opakowań po nich należy zastosować odpowiednio zabezpieczone pojemniki ustawione w punktach sprzedaży tych środków, a także dodatkowo przy GPZON zwłaszcza w okresach intensywnych prac polowych (okresie wiosennym oraz jesiennym).

Oleje przepracowane.

Oleje przepracowane powinny być zbierane na stacjach benzynowych (lub GPZON) do odpowiednich zbiorników umożliwiających ich selektywne i efektywne zbieranie. W miarę potrzeb należy rozważyć możliwość wyposażenia w podobne zbiorniki zakłady mechaniki pojazdów.

Odpady medyczne i weterynaryjne (odpady niebezpieczne).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami każdy podmiot gospodarczy, który wytwarza odpady niebezpieczne (w tym medyczne i weterynaryjne), niezależnie od ilości zobowiązany jest uzyskać stosowne pozwolenia lub decyzje w odpowiednim do miejsca wytwarzania starostwie (art. 17 Ustawy o odpadach). Kontrola tego typu zakładu jest obowiązkiem WIOŚ i starostwa. Zgodnie z zapisem w art. 18 wymienionej ustawy, wniosek o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów powinien zawierać m.in. „szczegółowy opis sposobów zagospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów”. Zbieranie odpadów medycznych prowadzone jest przez koncesjonowane firmy. Odpady te powinny być następnie przekształcane termicznie w zakładach termicznego przekształcania odpadów medycznych. Ze względów ekonomicznych odpady medyczne powstające w gminie mogą być unieszkodliwiane w instalacjach przystosowanych do termicznego przekształcania odpadów na terenie województwa lub poza jego granicami spełniającymi wymogi ochrony środowiska.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 października 2003r. w sprawie warunków weterynaryjnych mających zastosowanie do niejadalnych produktów zwierzęcych oraz materiałów niskiego, wysokiego i szczególnego ryzyka (Dz. U. Nr 180, poz. 1767) materiały szczególnego, wysokiego i niskiego ryzyka:

- odpady szczególnego ryzyka:
 - 1) niezwłocznie zbiera się, przewozi i znakuje,
 - 2) spala się w zakładzie termicznego przekształcania albo,
 - 3) przetwarza się w zakładzie przetwarzającym kategorii 1 przy użyciu:
 - a) jednej z metod przetwarzania lub
 - b) metody 1, wskazanej przez powiatowego lekarza weterynarii - określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia w rozdziale 3; wytworzony materiał oznacza się zapachowo, jeżeli jest to technicznie możliwe, a następnie spala w zakładzie termicznego przekształcania lub współpalarni lub,
 - 4) przetwarza w zakładzie przetwarzającym kategorii 1, przy użyciu metody 1 w załączniku nr 5 do rozporządzenia w rozdziale 3; wytworzony materiał oznacza się zapachowo, jeżeli jest to technicznie możliwe, a następnie zakopuje na grzebowisku zatwierdzonym zgodnie z przepisami o utrzymaniu czystości i porządku w gminie.
- odpady wysokiego ryzyka:
 - 1) niezwłocznie zbiera się, przewozi i znakuje,
 - 2) spala się w zakładzie termicznego przekształcania albo,
 - 3) przetwarza się w zakładzie przetwarzającym kategorii 2 przy użyciu:
 - a) jednej z metod przetwarzania lub
 - b) metody 1, wskazanej przez powiatowego lekarza weterynarii - określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia w rozdziale 3; wytworzony materiał oznacza się zapachowo, jeżeli jest to technicznie możliwe, a następnie spala w zakładzie termicznego przekształcania lub współpalarni; w przypadku wytapianych tłuszczów przetwarza na tłuszczopochodne polepszacze gleby lub do zastosowania technicznego, innego niż użycie do produkcji kosmetyków, produktów leczniczych i wyrobów medycznych, albo
 - 4) przetwarza w zakładzie przetwarzającym kategorii 2, przy użyciu metody 1 w załączniku nr 5 do rozporządzenia w rozdziale 3; wytworzony materiał oznacza się zapachowo, jeżeli jest to technicznie możliwe, a następnie:
 - a) wykorzystuje jako polepszacz gleby w przypadku powstałych materiałów białkowych
 - b) przetwarza w zakładzie wytwarzającym biogaz lub kompost
 - c) zakopuje na grzebowisku zgodnie z przepisami o utrzymaniu czystości i porządku w gminie
 - d) przechowuje w silosach lub przetwarza na kompost w przypadku materiału pochodzącego z ryb.
- odpady niskiego ryzyka:
 - 1) niezwłocznie zbiera się, przewozi i znakuje,
 - 2) spala się w zakładzie termicznego przekształcania,
 - 3) przetwarza się w zakładzie przetwarzającym kategorii przy użyciu jednej z metod przetwarzania, wytworzony materiał oznacza się zapachowo, jeżeli jest to technicznie możliwe, a następnie spala w zakładzie termicznego przekształcania lub współpalarni lub zakopuje się na grzebowisku,

- 4) przetwarza w zakładzie przetwarzającym kategorii 3,
- 5) przetwarza w zakładzie technicznym,
- 6) wykorzystuje jako surowiec w zakładzie produkującym karmy dla zwierząt domowych.

Zwierzęta padłe i ubite z konieczności.

Warunki grzebania materiału szczególnego i wysokiego ryzyka określa ustawa z dnia 24 kwietnia 1997r o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz Inspekcji Weterynaryjnej. W myśl art. 9 wymienionej Ustawy:

„5. Materiał szczególnego ryzyka spala się lub grzebie po uprzednim przetworzeniu.

6. W wyjątkowych przypadkach materiał wysokiego i szczególnego ryzyka może zostać przekazany na grzebowisko lub zostać spalony bez przetworzenia, po uzyskaniu decyzji powiatowego lekarza weterynarii wyrażającej na to zgodę.”

Przepisy wymienionej Ustawy w art. 9 ust. 8 wskazują, że „Tworzenie i utrzymanie grzebowisk oraz miejsc spalania zwłok zwierzęcych i ich części określają przepisy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie. Koszty budowy grzebowisk i przygotowania miejsc spalania zwłok zwierzęcych i ich części są refundowane gminie ze środków budżetu państwa”.

Ustawa z dnia 13 września 1996r o utrzymaniu czystości i porządku w gminie w art. 7 ust. 1 pkt 4 wskazuje, że na „prowadzenie schronisk dla bezdomnych, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części wymagane jest uzyskanie zezwolenia”. Zezwolenie takie „udziela w drodze decyzji wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce świadczenia usług”(art. 7, ust. 6 w/w Ustawy).

Na podstawie Ustawy z dnia 16 października 1991r grzebowiska zwierząt podlegają przepisom na zasadach przyjętych dla terenów zielonych.

Zadania z zakresu unieszkodliwienia niejadalnych produktów zwierzęcych oraz padłych zwierząt realizowane są przez upoważnione firmy. Do zadań gminy należeć powinna organizacja i obsługa odpowiednio wyposażonego punktu przechowywania padłych zwierząt wyposażonych w chłodnie lub bezpośrednio przekazywanie martwych zwierząt do zakładów unieszkodliwiania.

Istnieje, zatem konieczność podpisania umów przez gminę z wyspecjalizowanym zakładem posiadającym stosowne decyzje na odbiór, transport i unieszkodliwienie tego typu odpadów. Odbiór odpadów powinien odbywać się na zasadzie zgłoszenia osobiście lub „na telefon”.

Odpady zawierające azbest (odpady niebezpieczne).

Wytyczne dotyczące zbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest zostały przedstawione w rozdziale 3.3.4. dotyczącym programu unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.

Odpady powstałe w wyniku wypadków i zdarzeń losowych oraz klęsk żywiołowych (w tym odpady niebezpieczne).

Usuwanie odpadów powstających w wyniku akcji ratowniczych z miejsca zdarzenia zajmują się wyspecjalizowane jednostki ratownicze (straż pożarna, jednostki ratownictwa chemicznego). Koszty zbierania i unieszkodliwiania ponosi sprawca zdarzenia, a w przypadku jego braku koszty powinien ponieść właściciel terenu, na którym zaistniało zdarzenie. W myśl ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. Dział IV - Ochrona powierzchni ziemi art. 102.:

- „1. Władający powierzchnią ziemi, na której występuje zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu jest obowiązany z zastrzeżeniem ust. 2-5, do przeprowadzenia ich rekultywacji.
2. Jeżeli władający powierzchnią ziemi wykáže, iż zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, dokonane po dniu objęcia przez niego władania spowodował inny wskazany podmiot, to obowiązek rekultywacji spoczywa na tym podmiocie.
3. Jeżeli zanieczyszczenie ziemi lub gleby albo niekorzystne przekształcenie terenu odbyło się za zgodą lub wiedzą władającego powierzchnią ziemi jest on obowiązany do ich rekultywacji solidarnie ze sprawcą.
4. Starosta dokonuje rekultywacji, jeżeli:
 - a) podmiot, który spowodował zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu nie dysponuje prawami do powierzchni ziemi, pozwalającymi na jej przeprowadzenie,
 - b) nie można wszcząć postępowania egzekucyjnego dotyczącego obowiązku rekultywacji albo egzekucja okazała się bezskuteczna
 - c) zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu nastąpiło w wyniku klęski żywiołowej.

5. Starosta dokonuje rekultywacji także wówczas, gdy z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku konieczne jest natychmiastowe jej dokonanie.
6. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, koszty rekultywacji ponosi podmiot, który spowodował zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu.
7. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, koszty rekultywacji ponosi władający powierzchnią ziemi
8. Obowiązek podniesienia kosztów rekultywacji, ich wysokość oraz sposób uiszczania określa w drodze decyzji starosta.

Odpady wielkogabarytowe.

Odpady wielkogabarytowe ze względu na swoje wymiary nie pozwalają na umieszczanie ich w tradycyjnych pojemnikach na odpady komunalne. W związku z tym należy przewidzieć odmienny system zbierania tego typu odpadów. Proponuje się, aby zbieranie odpadów wielkogabarytowych prowadzone było w sposób następujący:

- poprzez akcje - okresowy odbiór bezpośrednio od mieszkańców. Akcje takie najlepiej przeprowadzać raz na kwartał poprzedzając je informacjami dla mieszkańców dotyczącymi formy, miejsca i terminu zbierania tego rodzaju odpadów,
- poprzez odbiór odpadów po zgłoszeniu telefonicznym mieszkańiec pokrywa koszty transportu,
- w GPZON do przygotowanych w tym celu kontenerów udostępnionym mieszkańcom przez cały rok (mieszkaniec musi sam dostarczyć odpad).

Gruz budowlany.

Odpady powstające podczas budowy i remontów, w tym gruz budowlany powinny być usuwane na zlecenie i koszt wytwarzającego na zasadzie podstawienia przez przedsiębiorstwo wywozowe pojemnika np. KP - 7 lub innego, po zgłoszeniu telefonicznym. Proponowane rozwiązanie jest w zgodzie z jedną z głównych zasad gospodarki odpadami - „zanieczyszczający płaci”.

Mniejsze ilości tych odpadów mogą być dostarczane przez mieszkańców do kontenerów udostępnionych przez cały rok w GPZON.

Wyeksploatowane pojazdy.

System recyklingu pojazdów powinien działać w oparciu o istniejące w sąsiedztwie gminy stacje demontażu, posiadające nadane przez Wojewodę Świętokrzyskiego uprawnienia do wydawania zaświadczeń o złomowaniu pojazdu w celu wyrejestrowania z ewidencji pojazdów.

Zużyte opony.

Zbieranie zużytych opon powinno odbywać się na zasadzie dostarczania odpadu do GPZON, gdzie będą one magazynowane, a następnie odbierane przez odbiorcę własnym transportem, bądź odwożone do odbiorcy (np. cementowni). Alternatywnym rozwiązaniem jest dostarczenie zużytych opon do stacji demontażu pojazdów lub do zakładów wulkanizacyjnych działających na terenie gminy Ruda Maleniecka lub na terenach sąsiednich.

Odpady ulegające biodegradacji.

Odpady ulegające biodegradacji wytwarzane w gospodarstwach indywidualnych powinny być kompostowane w przydomowych kompostownikach. Ponadto w GPZON należy przewidzieć kontener typu KP - 7, o pojemności 1 m³, na odpady ulegające biodegradacji wytwarzane w gospodarstwach nieposiadających własnych kompostowników przydomowych.

Komunalne osady ściekowe.

Osady ściekowe, które powstaną w planowanej do realizacji oczyszczalni ścieków powinny być zbierane selektywnie z podziałem na dwie grupy odpadów:

- skratki i piaskowniki,
- ustabilizowane osady ściekowe.

Skratki i piaskowniki mogą być gromadzone w kontenerach typu KP - 7, na terenie oczyszczalni. Pozostała część osadów ściekowych powinna być gromadzona na poletkach osadowych, gdzie następuje ich stabilizacja. Ustabilizowane osady ściekowe mogą być magazynowane w kontenerach KP - 7 lub silosach.

Po uruchomieniu oczyszczalni ścieków w Rudzie Malenieckiej zgodnie z założeniami projektowymi i prognozami w początkowym okresie tj. w latach 2006-2014 zebrania i zagospodarowania będą wymagały jedynie skratki.

Inne obiekty infrastruktury.

Gospodarowanie odpadami komunalnymi powinno również dotyczyć obiektów infrastruktury przestrzennej, w tym cmentarzy, ogródków działkowych, parków.

Na terenach tych powstają głównie odpady „zielone” oraz w mniejszym stopniu pozostałe odpady zmieszane.

Odpady „zielone”.

Ulegające biodegradacji odpady „zielone” (odpady z pielęgnacji zieleni, ze sprzątania cmentarzy), powinny być poddawane obróbce biotechnologicznej, a następnie wykorzystywane do wzbogacania kompostu powstałego ze strumienia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. W celu optymalnego gromadzenia odpadów „zielonych” należy wykorzystać pojemniki typu KP - 7 (lub mniejsze), które powinny być ustawione w miejscach stałego wytwarzania tych odpadów (np. cmentarze ogródki działkowe) natomiast okresowo rozstawiane przy zbiorczych punktach gromadzenia odpadów, szczególnie w okresach porządków wiosennych i jesiennych dając mieszkańcom możliwość swobodnego pozbywania się tego typu odpadów.

Zbieranie pozostałych odpadów.

Wśród pozostałych odpadów przeważać będą tworzywa sztuczne i szkło. Szczególnie dużo tych odpadów powstaje w wyniku porządkowania cmentarzy. Odpady te są w większości znacznie zanieczyszczone utrudniając ich recykling, co stwarza konieczność deponowania ich na składowiskach, w związku, z czym można je zbierać w sposób nieselektywny. W tym celu w miejscach stałego wytwarzania tych odpadów należy ustawić pojemniki o pojemności 240 l, których częstotliwość wypróżniania zależeć powinna od stopnia wypełnienia. W okresach porządków wiosennych i jesiennych, a w przypadku cmentarzy po świętach kościelnych należy zwrócić szczególną uwagę na przepełnianie się pojemników.

Miejsca o natężonym ruchu turystycznym.

Miejsca o natężonym ruchu turystycznym (parkingi, campingi, pola namiotowe, obiekty wypoczynkowe) proponuje się zaopatrzyć w worki o odpowiedniej kolorystyce i oznakowaniu do selektywnego zbierania: szkła kolorowego i białego oraz tworzyw sztucznych. Worki te można umieścić na oznakowanym stelażu. Dodatkowo, przy każdym zastawie powinien znajdować się pojemnik na odpady zmieszane.

5.1.2. Transport odpadów.

Na terenie gminy Ruda Maleniecka transportem odpadów komunalnych zajmuje się firma „Zielony Świat” w Stąporkowie. Dysponuje ona infrastrukturą z zakresu transportu i odbioru odpadów wystarczającą do obsługi dotychczasowego systemu gospodarki odpadami. Proponowane zmiany w zakresie zbierania odpadów nie wpłyną w sposób zasadniczy na zmianę systemu transportu. Jedynie w przypadku wprowadzenia selektywnego zbierania odpadów u „źródła” systemem workowym może pojawić się konieczność powiększenia taboru o samochody ciężarowe skrzyniowe umożliwiające swobodny załadunek worków z odpadami. Skrzynia pojazdu powinna być podzielona na boksy dostosowane do przewozu poszczególnych wysegregowanych przez mieszkańców rodzajów odpadów. Odpady powinny być odbierane od mieszkańców wg ściśle ustanowionego harmonogramu, a następnie przewożone do GPZON lub innych wyznaczonych punktów przeładunkowych, gdzie będą magazynowane w ilościach wskazanych przez odbiorcę lub przewożone bezpośrednio do odbiorców. Odpady, które są przeznaczone do deponowania na składowisku odpadów powinny być odwożone na wyznaczony obiekt po wypełnieniu kontenerów lub w przypadku zbierania systemem workowym, po wypełnieniu pojazdu odbierającego odpady.

Odpady niebezpieczne zbierane w GPZON powinny być odbierane i transportowane przez firmy posiadające specjalistyczne środki transportu, umożliwiające bezpieczny przewóz odpadów do miejsca ich odzysku lub unieszkodliwiania. Wykorzystywane środki transportu odpadów niebezpiecznych muszą spełniać wymogi konwencji ADR (umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych sporządzona w Genewie 30 września 1957r opracowana i wydana przez Europejski Komitet Transportu Wewnętrzny, ratyfikowana przez Polskę w 1975r.) oraz ustawy z dnia 28 października 2002r o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z 2002r). Zgodnie z wymienioną ustawą podmiot wykonujący przewóz towarów (odpadów) niebezpiecznych lub związany z tym przewozem załadunek lub rozładunek jest obowiązany prowadzić nadzór wewnętrzny nad tymi czynnościami i w tym celu wyznaczyć na swój koszt doradcę do spraw bezpieczeństwa w transporcie towarów niebezpiecznych.

Wszystkie samochody i naczepy wykorzystywane do transportu odpadów muszą posiadać aktualne badania techniczne i dopuszczenia Transportowego Dozoru Technicznego (w przypadku urządzeń do samozaładunku). Tabor samochodowy powinien być w bardzo dobrym stanie technicznym. Zatrudnieni kierowcy muszą posiadać aktualne uprawnienia szczególnie do przewozu ładunków materiałów niebezpiecznych.

5.1.3. System odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów pochodzących z terenu gminy Ruda Maleniecka powinno odbywać się w ramach funkcjonujących i planowanych na najbliższe lata instalacji do unieszkodliwiania i odzysku odpadów zlokalizowanych na terenie gminy, powiatu lub województwa.

Zgodnie z planem gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego składowisko odpadów komunalnych w Wyszynie Machorowskiej w gminie Ruda Maleniecka zostało przeznaczone do zabezpieczenia i docelowej likwidacji do 2009r bez możliwości rozbudowy. Ostateczna decyzja dotycząca zamknięcia tego składowiska należy do właściwych organów ochrony środowiska. Zakłada się, że składowisko odpadów komunalnych w Wyszynie Machorowskiej będzie kontynuowało eksploatację do 2009r. Odpady komunalne pochodzące z gminy Ruda Maleniecka przeznaczone do unieszkodliwiania poprzez składowanie powinny być kierowane na składowisko w Wyszynie Machorowskiej. W przypadku braku możliwości składowania odpadów na tym składowisku należy je kierować na składowiska znajdujące się w najbliższym sąsiedztwie gminy. Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” w województwie planowane jest utworzenie czterech rejonów gospodarowania odpadami (RGO) oraz Centralnego Ośrodka Gospodarowania Odpadami (COGO). W każdym rejonie oraz w COGO przewidziano budowę instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów z zapleczem technicznym do magazynowania i sortowania odpadów. Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego przewiduje budowę nowych składowisk odpadów komunalnych na lata 2006-2009.

Powiat konecki został zakwalifikowany do rejonu północnego obejmującego powiaty: konecki, skarżyski, stachowicki i ostrowiecki. W rejonie tym założono zorganizowanie 1 lub 2 Rejonowych Zakładów Gospodarowania Odpadami o łącznej mocy przerobowej około 60000 Mg/rok, które kompleksowo zagospodarowałyby odpady komunalne. W ramach kompleksowej gospodarki Zakład taki zajmowałby się:

- sortowaniem odpadów,
- odzyskiem odpadów nadających się do przetwórstwa,
- unieszkodliwianiem i produkcją paliw alternatywnych.

Centralny Ośrodek Gospodarki Odpadami (COGO).

Plan Gospodarki Odpadami dla województwa świętokrzyskiego zakłada budowę centralnego Ośrodka Gospodarki Odpadami (COGO). Dla inwestycji brane są pod uwagę tereny byłej Kopalni Siarki „Grzybów” na obszarze gminy Staszów (powiat Staszów) oraz gminy Tuczępy (powiat Busko Zdrój). Lokalizacja planowanego COGO stwarza dogodne warunki do prowadzenia scentralizowanego regionalnego systemu gospodarowania odpadami, z możliwością przyjmowania odpadów nie tylko z terenu gmin należących do EZGOK, ale również z całego województwa świętokrzyskiego i województw ościennych. W ramach COGO przewiduje się budowę instalacji do odzysku, instalacji do unieszkodliwiania oraz zespół składowisk w tym składowisko odpadów zawierających azbest wraz z rozbudowanym zapleczem.

Plany WPGO i PPGO zakładają budowę nowoczesnego składowiska odpadów komunalnych wchodzącego w skład Centralnego Ośrodka Gospodarki Odpadami. Istniejąca koncepcja Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi projektowanego w ramach COGO zakłada następujące elementy gospodarowania odpadami:

- gromadzenie selektywne odpadów zgodnie z przyjętym systemem zbierania odpadów,
- transport bezpośredni przystosowanymi samochodami do ZGOK w Rzędowie,
- transport bezpośredni „na telefon” wybranych rodzajów odpadów zgodnie z projektowanym systemem zbierania samochodami kontenerowymi do ZGOK,
- transport bezpośredni odpadów niebezpiecznych wyspecjalizowanymi samochodami do zakładu unieszkodliwiania przez podmiot do tego uprawniony.

Unieszkodliwianie odpadów realizowane będzie poprzez:

- sortowanie mechaniczne odpadów mieszanych na trzy frakcje:
 - podsitową (< 40 mm) kierowaną na składowisko balastu,
 - frakcję organiczną (40-100 mm) kierowaną do kompostowania,
 - nadsitową (>100 mm) kierowana do odzysku surowców wtórnych na linii sortowniczej,
- doczyszczanie surowców wtórnych na linii sortowniczej,
- kompostowanie frakcji organicznej na kompostowni,
- składowanie pozostałości na składowisku balastu,
- konfekcjonowanie i sprzedaż surowców wtórnych i kompostu.

Decydujące znaczenie w rejonie ma koncepcja budowy centralnego składowiska odpadów zawierających azbest na obszarze COGO. Planowane centralne składowisko stwarza dogodne warunki przyjmowania odpadów z całego województwa świętokrzyskiego oraz województw ościennych.

Plany WPGO i PPGO zakładają budowę instalacji do termicznego przekształcania odpadów na obszarze Centralnego Ośrodka Gospodarki Odpadami w ramach Zakładu Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów (ZOiUO). Tworzony Zakład Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów ma być przystosowany do przyjmowania odpadów z całego województwa świętokrzyskiego oraz województw ościennych.

W ramach ZOiUO planowana jest w pierwszej kolejności budowa instalacji plazmowego unieszkodliwiania odpadów. Technologia plazmowa stosowana może być w procesach przekształcania pozostałości po spalaniu odpadów (żużli i popiołów), odpadów zawierających azbest (zniszczenie włókien azbestowych), zużytych olejów zawierających PCB, pestycydów. Prowadzone są ponadto badania nad przekształceniem metodą plazmową odpadów niebezpiecznych takich jak odpady medyczne, mineralne odpady pochodzące z przemysłu, toksyczne gazy bojowe, odpady promieniotwórcze.

Instalacje do przekształcania odpadów ulegających biodegradacji.

Odpady ulegające biodegradacji wytwarzane w gminie Ruda Maleniecka pochodzą zarówno z sektora komunalnego jak i gospodarczego. Główny strumień odpadów ulegających biodegradacji w sektorze komunalnym stanowią odpady kuchenne, odpady z pielęgnacji zieleni, papier i tektura oraz częściowo tekstylia. Na terenie gminy Ruda Maleniecka nie planuje się budowy kompostowni dla odpadów ulegających biodegradacji z sektora komunalnego. Wśród mieszkańców należy promować system kompostowania przydomowego (kompostowniki) w szczególności na obszarach o luźnej zabudowie jednorodzinnej. Niezależnie od rozwoju systemu kompostowania odpadów ulegających biodegradacji w przydomowych kompostownikach konieczne będzie zorganizowanie selektywnego zbierania tego typu odpadów w gospodarstwach domowych, w których nie będzie prowadzone kompostowanie. Odbiór tych odpadów należał będzie do zadań gminy. Odpady te mogą być przewożone celem kompostowania do Centralnego Ośrodka Gospodarowania Odpadami.

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów z oczyszczalni ścieków.

Odpady takie jak skratki, piaskowniki oraz odpady z procesów uzdatniania wody powinny być w całości kierowane do unieszkodliwiania poprzez składowanie. Odpady tych grup powinny być składowane na składowisku w Wyszynie Machorowskiej do czasu zakończenia jego eksploatacji. Po zakończeniu eksploatacji tego składowiska odpady tych grup należy składować na składowisko na obszarze COGO lub na każdym innym składowisku, które spełnia wymogi ochrony środowiska.

Zgodnie z założeniami planów gospodarki odpadami wyższego szczebla w 2014 roku planuje się, że 26 % osadów ściekowych wykorzystana będzie do nawożenia i użyzniania gruntów bez wcześniejszego procesu kompostowania pod warunkiem spełnienia odpowiednich wymogów. Planuje się, że kompostowaniu w 2014r zostanie poddane 20 % wytwarzanych ustabilizowanych osadów ściekowych. Do nawożenia i użyzniania gruntów oraz w procesie kompostowania mogą być wykorzystywane jedynie ustabilizowane osady ściekowe.

Komunalne osady ściekowe powinny być stosowane (zgodnie z art. 43 Ustawy o odpadach z dnia 27.04.2001r z późn. zm.):

- w rolnictwie w celach uprawy wszystkich płodów rolnych wprowadzonych do obrotu handlowego włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz,
- do rekultywacji terenów w tym gruntów na cele rolne,
- do dostosowania gruntów do określonych potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu,
- do uprawy roślin niebezpiecznych do spożycia i do produkcji pasz.

Komunalne osady ściekowe mogą być stosowane, jeżeli są ustabilizowane oraz przygotowane odpowiednio do celu i sposobu ich stosowania w szczególności przez poddanie ich obróbce biologicznej, chemicznej, termicznej lub innemu procesowi, który obniża podatność komunalnego osadu ściekowego na zagniwanie i eliminuje zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzi.

Przed stosowaniem komunalne osady ściekowe oraz grunty, na których mają one być stosowane powinny być poddane badaniom przez wytwórcę komunalnych osadów ściekowych. Szczegółowe zasady gospodarowania komunalnymi osadami ściekowymi powinny być zgodne z artykułem 43 Ustawy o odpadach oraz wydanym na jego podstawie Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002r w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 134, poz. 1140).

Generalne kierunki zagospodarowania osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków powinny obejmować:

- wykorzystanie procesów biologicznych do zmian właściwości fizykochemicznych oraz zwiększenia przyswajalności związków mineralnych i organicznych głównie w procesie kompostowania,

- odwadnianie prowadzone metodami fizycznymi takimi jak suszenie lub dodawanie innych materiałów mineralnych lub organicznych. Odwodnione osady stosowane mogą być dla poprawienia właściwości fizykochemicznych gleb lub do rekultywacji obszarów,
- składowanie osadów ściekowych na składowiskach odpadów komunalnych lub termiczne ich przekształcanie.

Proces kompostowania prowadzi do zmian właściwości fizykochemicznych oraz zwiększenia przyswajalności związków mineralnych i organicznych jak również dla środowiska i zdrowia ludzi ze względu na jakość bakteriologiczną i helmitologiczną. Osady poddane procesowi kompostowania stanowią dobry materiał do upraw wszystkich płodów rolnych. Kompostowanie powinno być prowadzone w miarę możliwości na terenie oczyszczalni, a w przypadku braku takich możliwości na innym terenie spełniającym wymogi ochrony środowiska. Odpady z terenu gminy Ruda Maleniecka mogą być dostarczane do planowanej kompostowni na obszarze COGO.

Należy dążyć do maksymalnie dużego wykorzystania osadów ściekowych w celach rolniczych oraz rekultywacyjnych. O przydatności rolniczej osadów, a szczególnie do celów nawozowych decyduje w pierwszym rzędzie zawartość materii organicznej (osady ustabilizowane zawierają około 50 % substancji organicznej) oraz zawartość składników pokarmowych przede wszystkim azotu i fosforu. Przed wykorzystaniem w celach rolniczych wszystkie osady ściekowe powinny zostać poddane odpowiedniemu przygotowaniu (m.in. kompostowaniu) ze względu na wskaźniki sanitarne (skażenie bakteriologiczne i helmitologiczne). Osady ściekowe spełniające odpowiednie wymagania powinny być przekazywane bezpłatnie gospodarstwu rolnym w miarę zapotrzebowania. Osady te powinny być stosowane do nawożenia obszarów zieleni miejskiej oraz do celów rekultywacyjnych wyrobisk i terenów pogórnicznych. Znaczne zapotrzebowanie na tego rodzaju odpady występuje na terenach objętych pracami rekultywacyjnym w obszarze pogórnym. Osady ściekowe, które wykazują przekroczenie odpowiednich norm pod względem zawartości metali dla wykorzystania w celach rolniczych bądź rekultywacyjnych powinny być przeznaczone do termicznego przekształcania. Taka instalacja jest planowana na obszarze COGO. Popioły powstałe w wyniku termicznego przekształcania takich odpadów powinny być składowane w sposób bezpieczny.

Osady ściekowe, które ze względów sanitarnych czy też ekonomicznych lub braku zapotrzebowania na materiał nawozowy lub rekultywacyjny nie zostały zagospodarowane powinny być składowane na składowiskach odpadów komunalnych. Ustabilizowane osady ściekowe nie zagospodarowane powinny być składowane na składowisku w Wyszyńie Machorowskiej do czasu zakończenia jego eksploatacji. Po zakończeniu eksploatacji tego składowiska odpady tych grup należy składować na składowisku na obszarze COGO lub na każdym innym składowisku, które spełnia wymogi ochrony środowiska.

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów z sektora gospodarczego.

Odpady wytworzone w sektorze gospodarczym powinny być zagospodarowywane we własnym zakresie. Wybór formy unieszkodliwiania oraz odbiorcy należy do zadań przedsiębiorców, którzy ponoszą również koszty unieszkodliwiania. Przy wyborze metody unieszkodliwiania należy dążyć do minimalizacji ilości odpadów kierowanych na składowiska przy zwiększeniu udziału odzysku i recyklingu. Należy się kierować względami ekonomicznymi, ekologicznymi oraz uwzględnić osiągnięcia rozwoju najlepszych dostępnych technologii. Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.) przedsiębiorcy powinni realizować obowiązki posiadaczy odpadów zawarte w rozdziale 4 wymienionej ustawy. Zgodnie z art. 17, rozdział 4:

1. Wytwórca odpadów z zastrzeżeniem ust. 2 jest obowiązany do:
 - 1) uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie,
 - 2) przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości 0,1 Mg rocznie albo powyżej 5 Mg rocznie odpadów inne niż niebezpieczne.
2. Wytwórca odpadów jest obowiązany do uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów, które powstają w związku z eksploatacją instalacji, jeżeli wytwarza powyżej 1 Mg odpadów niebezpiecznych rocznie lub powyżej 5 tysięcy Mg odpadów innych niż niebezpieczne rocznie.
3. W pozwoleniu, o którym mowa w ust. 2, uwzględnia się wszystkie odpady wytwarzane przez danego wytwórcę w danym miejscu.
4. Wymóg uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, pozwolenia na wytwarzanie odpadów, a także przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami nie dotyczy wytwórcy odpadów prowadzącego instalację, na której prowadzenie wymagane jest pozwolenie zintegrowane, o którym mowa w przepisach o ochronie środowiska.
5. Przepisów w ust. 1-4 nie stosuje się do odpadów komunalnych.

Zatem zgodnie z obowiązującym prawem przedsiębiorcy powinni zawierać stosowne umowy z odbiorcami odpadów posiadającym odpowiednie zezwolenia i decyzje w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Odzyski i unieszkodliwianie pozostałych grup odpadów.

W gminie Ruda Maleniecka brak jest instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Nie planuje się również budowy takich instalacji. Wyselekcjonowane grupy odpadów należy zbierać zgodnie z zasadami podanymi w rozdziale 5.1.1. Odpady te powinny być gromadzone w GPZON, a następnie przekazywane specjalistycznym firmom posiadającym odpowiednie decyzje (instalacje do produkcji paliw alternatywnych, cementownie). Odpady te mogą być też bezpośrednio przekazywane do zakładów odzysku lub unieszkodliwiania przez pomioty gospodarcze.

Gmina powinna zawierać stosowne umowy z odbiorcami odpadów posiadającymi odpowiednie zezwolenia i decyzje w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

6. Działania zmierzające do poprawy gospodarowania odpadami niebezpiecznymi.

6.1. Sektor komunalny.

Zgodnie z przyjętym w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami wskaźnikami pozysku przewiduje się osiągnięcie następujących poziomów selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych:

- 15 % w 2006r,
- 50 % w 2010r,
- 57 % w 2011r.

Dla uzyskania w/w wskaźników niezbędne będzie utworzenie gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych, do których m.in. należą:

- przeterminowane leki,
- zużyte baterie i akumulatory,
- farby i lakiery oraz opakowania po nich,
- oleje i smary,
- opakowania oraz przeterminowane środki ochrony roślin.

6.2. Sektor gospodarczy.

W sektorze gospodarczym sytuacja w dziedzinie gospodarki odpadami niebezpiecznymi może ulec poprawie poprzez:

- dostosowanie się do wymagań przepisów i zdyscyplinowanie zasad postępowania z tego rodzaju odpadami,
- zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez wdrażanie tzw. „czystszej produkcji”,
- minimalizację ilości powstających odpadów.

Oprócz w/w zasad należy promować i rozpowszechniać modelowe programy zmniejszania ilości odpadów, wprowadzać odpowiednie bodźce finansowe zachęcające do wdrażania racjonalnych systemów postępowania z odpadami niebezpiecznymi.

6.3. Edukacja ekologiczna w gminie Ruda Maleniecka.

Wdrażanie planu gospodarki odpadami jest procesem społecznym. Dlatego jednym z podstawowych warunków realizacji planu gospodarki odpadami w gminie Ruda Maleniecka jest włączenie się do udziału w jego realizacji wszystkich mieszkańców. Wiąże się z tą potrzebą zmiany podejścia do środowiska, w którym człowiek przebywa, a co za tym idzie z wszechstronną edukacją ekologiczną. Program edukacji ekologicznej powinien wynikać z założeń Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej, zadań Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej, jak również założeń wynikających z „Wojewódzkiego planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” oraz „Powiatowego planu gospodarki odpadami dla powiatu koneckiego”. Wprowadzenie głównych założeń systemu gospodarki odpadami, a w szczególności selektywnego zbierania „u źródła” jest trudnym i złożonym procesem społecznym. Wynika to głównie z obawy społeczeństwa przed wprowadzeniem wszelkich nowości, których przydatność lub konieczność zastosowania nie zawsze jest zrozumiała. Dla wdrożenia nowoczesnej i racjonalnej gospodarki odpadami na terenie gminy Ruda Maleniecka kluczowe znaczenie ma odpowiednio prowadzona ciągła edukacja ekologiczna zachęcająca do segregacji odpadów u źródła ich powstania, odzysku surowców wtórnych i właściwego zagospodarowania odpadów.

Informacje o systemie gospodarki odpadami, miejscach gromadzenia odpadów i zbiórki surowców wtórnych, funkcjonującym na terenie gminy powinny docierać nie tylko do mieszkańców, ale również do osób przebywających czasowo bądź przejeżdżających przez teren gminy. Szczególnie ważne jest przyzwyczajanie mieszkańców do segregacji i usuwania odpadów ze swoich posesji w sposób określony w systemie a także ograniczenie ilości odpadów pojawiających się wzdłuż tras komunikacyjnych i likwidacja „dzikich wysypisk”. Kampania edukacyjna powinna zakładać pozyskanie przychylności mieszkańców i zainteresowanie ich problemem usuwania odpadów ze swoich nieruchomości. Podczas wprowadzania racjonalnej gospodarki odpadami w gminie Ruda Maleniecka istnieje szansa na pojawienie się nowych miejsc pracy dla ludzi zatrudnionych bezpośrednio przy zbieraniu i nadzorze zbierania odpadów. Dodatkowo wprowadzenie programów edukacyjnych może przyczynić się do wzrostu zatrudnienia związanego z przygotowaniem materiałów informacyjnych, ścieżek edukacyjnych, festynów ekologicznych, punktu informacyjnego itp.

Najsukuteczniejszym sposobem oddziaływania na wytwarzających odpady są zachęty ekonomiczne. Liczne doświadczenia krajów, w których wprowadzenie planów gospodarki odpadami oraz systemów selektywnego zbierania jest wysoko zaawansowane wskazuje, że jeżeli nie stosuje się dodatkowych ponawianych okresowo bodźców takich jak nagrody, konkursy, festyny to efektywność systemu spada.

Edukację ekologiczną najłatwiej prowadzić u dzieci i młodzieży podczas zajęć szkolnych czy też szkolnych kół zainteresowań. Skuteczne wdrożenie głównych założeń planu gospodarki odpadami wymaga jednak odpowiednie przygotowanie pracowników administracji państwowej oraz samorządowej, nauczycieli i animatorów, animatorów także pracowników firm zajmujących się zbieraniem i unieszkodliwianiem odpadów. Odpowiednio prowadzona edukacja ekologiczna powinna przygotowywać przedstawicieli tych grup m.in. do:

- informowania o zasadach funkcjonowania selektywnego zbierania odpadów,
- gromadzenia, opracowywania i przekazywania informacji o stanie środowiska i gospodarki odpadami na powierzonym obszarze,
- przygotowania materiałów edukacyjnych i informacyjnych.

Wiarygodność oraz umiejętności komunikacyjne osób zaangażowanych we wdrażanie programów edukacyjnych warunkują osiągnięcie pozytywnego nastawienia społeczności lokalnej do planowanej inwestycji z zakresu gospodarki odpadami.

Program edukacji ekologicznej.

Program edukacji ekologicznej zakłada, że:

- uczestnictwo w programie edukacyjnym ma charakter nieobowiązkowy,
- uczestnikami mogą być wszyscy mieszkańcy,
- informacja o programie jest ogólnodostępna,
- pożądane postawy proekologiczne będą nagradzane proporcjonalnie do włożonego wkładu w system segregacji,
- uczestnicy i realizatorzy programu będą stale informowani o przebiegu programu.

Główne cele programów edukacji ekologicznej to:

- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez popularyzację wiedzy o możliwościach zagospodarowania odpadów komunalnych, w szczególności surowców wtórnych i odpadów organicznych,
- wdrażanie nawyków segregacji odpadów na odpady możliwe do wykorzystania - „cenne” i pozostałe odpady,
- rozwijanie umiejętności selektywnego zbierania surowców wtórnych „wtórnych źródła” w gospodarstwach domowych.
- popularyzacja wiedzy o walorach przyrodniczych, kulturowych i historycznych terenów gminy z piętnowaniem postaw „zaśmiecania” otoczenia,
- kształtowanie poglądów i przekonań dotyczących ochrony przyrody i jej zasobów,
- zachęcanie do dbania o ład, porządek i czystość na terenie posesji.

Szeroki odbiór programu zapewni mu poparcie i realizację przez wszystkie szczeble administracji publicznej, szkolnictwo, organizacje pozarządowe itp.

Założone cele informacyjno-edukacyjne mogą być realizowane przez:

- 1) media - plakaty, ogłoszenia i artykuły prasowe, informacyjne przekazywane w czasie festynów i na zebraniach mieszkańców, ulotki i broszury informacyjne dostarczane do każdego gospodarstwa domowego, zeszyty szkolne, kalendarze, możliwość zwiedzania składowiska lub Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, informacja o programie w Internecie, badania ankietowe,

- 2) zachęty ekonomiczne:
 - wprowadzenie nagród za prawidłową segregację surowców wtórnych w gospodarstwach domowych i przekazanie wysegregowanych odpadów (makulatury, opakowań plastikowych typu PET, puszek aluminiowych, opakowań szklanych) w wyznaczone miejsca,
 - przekazanie sadzonek drzew lub krzewów (w pojemnikach) jako nagrody za segregację i oddane w wyznaczone do tego miejsce odpadów problemowych i niebezpiecznych pochodzenia komunalnego takich jak: baterie, akumulatory, świetlówki, lampy rtęciowe, puszki po farbach i lakierach, opakowania po aerozolah,
- 3) działania administracyjne polegające na upowszechnieniu edukacji ekologicznej i wzmożonych kontroli posesji przez upoważnione służby, w szczególności w zakresie właściwego gromadzenia odpadów,
- 4) punkt konsultacyjny, w którym można uzyskać bieżącą informację o wprowadzonych na terenie gminy zasadach programu zbierania surowców wtórnych, jak też edukacji ekologicznej w tym zakresie dostępnej literaturze na temat możliwości zagospodarowania odpadów, informacje o stosowanych rozwiązaniach w innych gminach oraz obowiązujących przepisach prawnych dotyczących odpadów (np. w bibliotece lub przy Urzędzie Gminy).

Podstawowe znaczenie ma edukacja najmłodszych, w tym prowadzenie konkursów ekologicznych wśród dzieci z przedszkoli i młodzieży szkolnej, których celem jest promocja właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, piętnowanie „dzikich wysypisk” oraz popularyzowanie wiedzy o walorach przyrodniczych, kulturowych i historycznych gminy.

Realizacja powyższych celów będzie możliwa przy założeniu, że większość mieszkańców gminy zostanie zainteresowana problemem odpadów. Nie jest to łatwe zadanie mając na uwadze znaczne rozproszenie mieszkańców w obrębie gminy. Łatwiejszy dostęp do informacji o wprowadzonym systemie gospodarowania odpadami mogą mieć dzieci i młodzież ucząca się.

Proponuje się, zatem:

1. Prowadzić edukację ekologiczną przede wszystkim w placówkach oświatowych, organizując konkursy na temat wiedzy o zagospodarowaniu odpadów, sposobów segregacji i odzysku surowców wtórnych itp.
2. Nagradzać segregację odpadów poprzez np.: przekazywanie drzewek i krzewów, zeszytów w zamian za określoną ilość wysegregowanych surowców wtórnych (makulatury, butelek typu PET, puszek aluminiowych, opakowań szklanych, itp.).
3. Utworzenie gminnych punktów konsultacyjnych koordynujących gospodarkę odpadami i przebieg edukacji ekologicznej.

7. Plan zamknięcia składowiska w Wyszynie Machorowskiej.

Zgodnie z decyzją Starostwa Powiatowego w Końskich z dnia 14 stycznia 2004r; Znak: RO 7630-5-2/02/04, składowisko w Wyszynie Machorowskiej musi być zamknięte w terminie do 31 grudnia 2009r.

I FAZA - Dostosowanie składowiska do wymagań cytowanej decyzji

- zabezpieczenie składowiska przed dostępem osób nieuprawnionych, zwierząt oraz nielegalnym składowaniem odpadów,
- opracowanie dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej warunki gruntowo-wodne wokół składowiska,
- wykonanie zewnętrznego systemu rowów opaskowych uniemożliwiających doływ wód powierzchniowych do składowiska,
- wykonanie drenażu umożliwiającego odprowadzenie ścieków do szczelnego zbiornika, z którego odcieki winny być wywożone do oczyszczalni ścieków,
- zabezpieczenie składowiska przed roznoszeniem odpadów przez zwierzęta i wiatr poprzez ugniatanie śmieci, przesypywanie ich wapnem hydratyzowanym i sukcesywne przykrywanie warstwą ziemi,
- niwelację wierzchołki,
- wybudowanie brodzika dezynfekcyjnego, w celu dezynfekowania kół pojazdów wyjeżdżających ze składowiska,
- ukształtowanie skarp składowiska w sposób zapewniający ich skuteczność, a także zabezpieczający przed erozją wodną i umożliwiający wprowadzenie roślinności,
- pokrycie czaszy składowiska warstwą izolacyjną gruntu dobrze przepuszczalnego (piasku grubego lub średniego o grubości około 20 cm) i wykonanie kominów umożliwiających stopniowe odgazowywanie składników.

Termin realizacji do 31 grudnia 2005r.

Szacunkowy koszt około 150 000 zł.

II FAZA - Rekultywacja składowiska.

- opracowanie projektu rekultywacji,
- prace agrotechniczne, przygotowujące glebę do wprowadzenia roślinności (przykrycie czaszy składowiska osadami nieprzepuszczalnymi, warstwą piaszczystą i humusem),
- zadrzewienia i zakrzewienia.

Termin realizacji 31 grudnia 2008r.

Szacunkowy koszt około 400 000 zł.

III FAZA - Monitoring zrekultywowanego składowiska.

- pielęgnacja zadrzewień i zakrzewień,
- wykonywanie badań jakości odcieków,
- opróżnianie zbiornika z odcieków po przekroczeniu dozwolonego poziomu ich retencjonowania w zbiorniku.

Termin realizacji 31 grudnia 2009r.

Koszt szacunkowy ~ 50 000 zł.

8. Źródła finansowania.

Realizacja przedsięwzięć z zakresu gospodarki odpadami wymaga zapewnienia źródeł ich finansowania.

Podstawowymi źródłami finansowania są:

- środki własne inwestorów,
 - środki pochodzące z dotacji i programów pomocowych krajowych: NFOŚ i GW, WFOŚ i GW oraz PFOŚ i GW.
- Źródłem finansowania w/w przedsięwzięć mogą być też kredyty z Banku Ochrony Środowiska z dopłatami do oprocentowania przez fundusze ochrony środowiska:

- kredyty komercyjne,
- kredyty konsorcjonalne,
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych w tym z:
 - Banku Światowego,
 - Europejskiego Banku odbudowy i rozwoju.

Zadaniem NFOŚ i GW jest wspieranie ponadregionalnych przedsięwzięć racjonalnych dla poprawy jakości środowiska. Zasadniczą rolą WFOŚ i GW jest finansowe wspieranie proekologicznych przedsięwzięć o zasięgu regionalnym. Wyżej wymienione fundusze udzielają pomocy w postaci dotacji i niskoprocentowych pożyczek, które mogą być w niektórych wypadkach umorzone nawet do 50 %.

PFOŚ i GW służy do dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych o lokalnym charakterze. Również na podobnych zasadach udziela dotacji lub pożyczek Fundacja „EKOFUNDUSZ”.

Priorytetowymi kierunkami pomocy finansowej w/w funduszu są:

- ochrona bioróżnorodności,
- gospodarka odpadami,
- rekultywacja gleb zanieczyszczonych,
- ograniczenie emisji gazów szklarniowych,
- eliminacja substancji niszczących warstwę ozonową.

Od 1 maja bieżącego roku możliwe jest korzystanie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Funduszu Spójności.

Ogólne ramy przedsięwzięć finansowanych z funduszy strukturalnych określa Narodowy Plan rozwoju na lata 2004-2007.

Priorytetem strategii Funduszu Spójności jest:

- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- racjonalizację gospodarki odpadami,
- rekultywację obszarów przemysłowych oraz;
- przedsięwzięcia dla leśnictwa i ochrony przyrody.

Podstawowym kryterium otrzymania środków finansowych z tego funduszu jest wartość przedsięwzięcia, która musi przekraczać 10 mln euro oraz jego przygotowanie dokumentacyjne. Wysokość dofinansowania może dochodzić nawet do 85 % całkowitych kosztów przedsięwzięcia. Z Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego wynika, że w najbliższych latach struktura finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska będzie następująca:

- środki własne inwestorów i kredyty bankowe ~ 23 %
- fundusze ochrony środowiska ~ 28 %
- fundusze UE ~ 47 %
- budżet państwa ~ 2 %.

Z powyższego zestawienia wynika, wszelkie przedsięwzięcia gminne winny być planowane ze znacznym wyprzedzeniem.

Szacunkowe koszty finansowania zadań z zakresu gospodarowania odpadami w gminie.

Szacunkowa analiza finansowa dla realizacji przedsięwzięć została przedstawiona w tabeli 20. Podane koszty mają za zadanie wspomagać procesy decyzyjne w ramach samorządowego monitorowania planu gospodarki odpadami dla gminy Ruda Maleniecka. Wprowadzenie zadania do realizacji przez gminę powinno być poprzedzone Uchwałą budżetową, której załącznikiem jest „Wieloletni plan inwestycyjny”. O pomoc finansową na realizację przedsięwzięć ujętych w „Planie gospodarki odpadami dla gminy Ruda Maleniecka, w szczególności programu unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest gmina powinna ubiegać się w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Powiatowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Gminnym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Realizacja zadań prowadzących do osiągnięcia celów przedstawionych w planie będzie możliwa poprzez pozyskiwanie środków finansowych przez gminę w różnych formach.

Koszty związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi (w szczególności zbieranie i transport) mogą być pokrywane ze środków pozyskiwanych również bezpośrednio od mieszkańców. Proponuje się dwa sposoby pozyskania środków:

- podpisywanie umów indywidualnych pomiędzy mieszkańcami, a firmami posiadającymi odpowiednie zezwolenia opłaty za zbieranie i transport pokrywane będą przez mieszkańców indywidualnie, pojemniki mogą zostać zakupione lub wypożyczone przez specjalistyczne firmy,
- „samoopodatkowanie mieszkańców gminy” na podstawie Uchwały Rady Gminy, koszty zbierania, transportu i unieszkodliwiania pokrywane będą z funduszy zgromadzonych przez gminę bezpośrednio od mieszkańców.

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, Departament Ochrony Środowiska, pismem z dnia 29 grudnia 2003r (OŚ.III.0724/2-5/03) udzielił informacji o możliwości pozyskania pomocy finansowej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na zadania z zakresu gospodarki odpadami realizowane w ramach „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”. W roku 2004 środki finansowe z WFOŚiGW przyznawane będą m.in. na zadania związane z tworzeniem Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) oraz przedsięwzięcia związane z usuwaniem odpadów niebezpiecznych w postaci wyrobów zawierających azbest. W piśmie skierowanym do Prezydentów, Burmistrzów oraz Wójtów z województwa świętokrzyskiego zostały przedstawione zasady pomocy WFOŚiGW dla finansowania zadań. Pomoc finansowa może być udzielana w formie pożyczki lub dotacji:

I - Pożyczka.

1. Pożyczka udzielana będzie powiatom, spółdzielniom mieszkaniowym oraz wspólnotom mieszkaniowym na usuwanie (demontaż i transport) i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych w postaci materiałów zawierających azbest z obiektów budowlanych. Nie może ona przekroczyć 80 % kosztów zadania dotyczących usług i robót budowlanych oraz nie może obejmować pokrycia opłaty za składowanie odpadów. Pożyczka na ten cel może być częściowo umorzona na wniosek pożyczkobiorcy po spełnieniu warunków:
 - gdy przedsięwzięcie zostało zakończone i osiągnęło efekt rzeczowy oraz ekologiczny w terminie i w sposób określony w umowie,
 - gdy spłacono 70 % wpłaconej pożyczki z oprocentowaniem.
2. Pożyczka udzielana gminom i ich związkom na zadania związane z tworzeniem Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) w tym zakup pojemników do selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych nie może przekroczyć 90 % zadania. Pożyczka na ten cel może być częściowo umorzona na zasadach wskazanych powyżej.

II - Dotacja.

1. dotacja na usuwanie (demontaż i transport) i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych w postaci materiałów zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej: ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, szkół publicznych w wysokości nie wyższej niż 40 % kosztów dotyczących usług i robót budowlanych, z tym, że środki WFOŚiGW nie mogą być przeznaczone na pokrycie opłaty za składowanie.

System gospodarowania odpadami dla gminy Ruda Maleniecka został opracowany jako system dwuwariantowy. Przedstawiono w nim różne możliwości zorganizowania zbierania, magazynowania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów na terenie gminy. Przyjęcie do realizacji jednego z zaproponowanych wariantów systemu gospodarowania odpadami będzie uzależnienie między innymi od możliwości finansowych gminy, od możliwości pozyskania najkorzystniejszych ofert od przedsiębiorców oraz organizacji zajmujących się gospodarowaniem odpadami oraz stopnia włączenia się mieszkańców w realizację zadań (w szczególności aktywnego uczestnictwa finansowego). W tabeli 24 zestawiono całkowite koszty gospodarowania odpadami komunalnymi, również w przeliczeniu na 1 mieszkańca rocznie. Koszty dotyczą całego okresu realizacji planu, czyli do końca roku 2014. Należy zaznaczyć, iż są to dane szacunkowe, które mogą zmieniać się w zależności od sytuacji rynkowej.

Szacowane koszty realizacji wariantu I-go uwzględniają:

- opracowanie i wdrożenie programu informacyjno-edukacyjnego społeczeństwa,
- obsługę systemu zbierania odpadów komunalnych (w tym transport),
- zakup zestawu pojemników na odpady „łatwo segregowalne” i odpady zmieszane na obszarach budownictwa jednorodzinnego,
- zakup pojemników typu „Igloo” na odpady segregowane w miejscach największego nasilenia ruchu mieszkańców (szkoły, przedszkola, ośrodek zdrowia, Urząd Gminy) oraz GPZON,
- zakup kontenerów typu KP - 7 (przy cmentarzach),
- budowa GPZON w wydzielonym miejscu wraz z organizacją sieci filii GPZON na terenie gminy Ruda Maleniecka,
- zakup pojemników na odpady niebezpieczne oraz pozostałe odpady magazynowane na obszarze GPZON,
- obsługa GPZON wraz z całym systemem zbierania odpadów niebezpiecznych wytworzonych w sektorze komunalnym,
- koszty unieszkodliwiania odpadów ulegających biodegradacji, odpadów opakowaniowych, odpadów niebezpiecznych wydzielonych w sektorze komunalnym, komunalnych osadów ściekowych oraz pozostałych odpadów komunalnych.

Szacowane koszty realizacji wariantu II-go uwzględniają:

- opracowanie i wdrożenie programu informacyjno-edukacyjnego społeczeństwa,
- obsługę systemu zbierania odpadów komunalnych,
- zakup zestawu worków (lub worków i pojemników) na odpady segregowane i odpady zmieszane na obszarach budownictwa jednorodzinnego,
- zakup pojemników typu „Igloo” na odpady segregowane w miejscach największego nasilenia ruchu mieszkańców (szkoły, przedszkola, ośrodek zdrowia, Urząd Gminy) oraz GPZON,
- zakup kontenerów typu KP - 7 (przy cmentarzach),
- budowa GPZON w wydzielonym miejscu wraz z organizacją sieci filii GPZON na terenie gminy Ruda Maleniecka,
- zakup pojemników na odpady niebezpieczne oraz pozostałe odpady magazynowane na obszarze GPZON,
- obsługa GPZON wraz z całym systemem zbierania odpadów niebezpiecznych wytworzonych w sektorze komunalnym,
- koszty unieszkodliwiania odpadów ulegających biodegradacji, odpadów opakowaniowych, odpadów niebezpiecznych wydzielonych w sektorze komunalnym, komunalnych osadów ściekowych oraz pozostałych odpadów komunalnych.

Tabela nr 20. Szacunkowe koszty realizacji wariantowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Ruda Maleniecka.

	Wariant I	Wariant II
Koszt całkowity w latach 2004-2014	1 017 629,8	1 012 324,4
Koszt roczny	96 917,1	96 411,8
Koszt w przeliczeniu na mieszkańca/rok	28,1	28,0

Szacowane łącznie koszty realizacji planu w sektorze komunalnym w całym okresie realizacji kształtują się na zmiennym poziomie w zależności od przyjętego wariantu. Należy wyraźnie podkreślić, iż koszty realizacji planu nie będą jednolite przez cały okres realizacji, czyli do roku 2014. Największe nakłady finansowe zostaną poniesione w pierwszych latach realizacji planu. Związane jest to przede wszystkim z koniecznością budowy

GPZON oraz zakupem pojemników wielokrotnego użytku. Znaczne nakłady inwestycyjne związane z koniecznością zakupu pojemników, zarówno dla gospodarstw indywidualnych jak i obiektów użyteczności publicznej w początkowym okresie realizacji Planu może być zmniejszona w sytuacji, gdy firma obsługująca gminę w zakresie odbioru odpadów posiada własne pojemniki, które może wypożyczyć mieszkańcom. Zmniejszeniu mogą ulec również koszty budowy GPZON w przypadku, gdy punkt ten zostanie zlokalizowany na obszarze gdzie istnieje już częściowo odpowiednia infrastruktura pozwalająca na bezpieczne prowadzenie gospodarowania odpadami. Do Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych powinny być przywożone odpady niebezpieczne pochodzące przede wszystkim od mieszkańców gminy (nieodpłatnie) oraz z sektora małych i średnich przedsiębiorstw (odpłatnie).

W tabeli nr 21 podane zostały szacunkowe łączne koszty realizacji wariantowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi dla gminy Ruda Maleniecka oraz koszty gospodarowania odpadami niebezpiecznymi do końca 2014r. W podanych kosztach nie zostały ujęte odpady zawierające azbest. Szacunkowe koszty zdejmowania pokrycia dachowego, pakowania i transportu oraz unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest zostały zestawione oddzielnie w tabeli nr 22 oraz 23 i obejmują lata 2004-2032.

Tabela nr 21. Szacunkowe koszty realizacji wariantowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Ruda Maleniecka łącznie z odpadami niebezpiecznymi (z wyjątkiem azbestu).

	Wariant I	Wariant II
Koszt całkowity w latach 2004-2014	1 941 141,6	1 935 836,2
Koszt roczny	184 870,6	184 365,4
Koszt w przeliczeniu na mieszkańca/rok	53,6	53,5

Łączne koszty gospodarowania odpadami z sektora komunalnego i niebezpiecznego mogą ulec zmniejszeniu w wyniku wprowadzania nowych technologii procesów unieszkodliwiania, rozwoju rynku surowców wtórnych, wchodzenia i rozszerzania działalności firm i organizacji zajmujących się odzyskiem i recyklingiem. Istnieje możliwość nawiązania współpracy z firmami lub organizacjami odbierającymi wybrane rodzaje odpadów bezpłatnie od wytwórców lub nawet za niewielką gratyfikacją finansową. Zmniejszenie kosztów gospodarowania odpadami zależeć będzie, zatem w znacznym stopniu od możliwości pozyskania najkorzystniejszych ofert.

Tabela nr 22. Szacunkowe koszty zdjęcia, pakowania, transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z budynków użyteczności publicznej - koszty łączne do 2032 roku.

	Łączna powierzchnia pokryć dachowych	Łączny koszt zdjęcia pokrycia azbestowego	Łączny koszt pakowania i transportu	Łączny koszt unieszkodliwiania	Całkowity koszt usunięcia azbestu
	m ²	zł	zł	zł	zł
Remizy OSP	680	4 080,0	2 992,0	2 992,0	10 064,0

Źródło na podstawie danych UG Ruda Maleniecka.

Tabela nr 23. Szacunkowe koszty zdjęcia, pakowania, transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z prywatnych posesji - koszty łączne do roku 2032.

Miejscowość	Łączna powierzchnia pokryć dachowych	Łączny koszt rozbioru pokrycia azbestowego	Łączny koszt pakowania i transportu	Łączny koszt unieszkodliwiania	Całkowity koszt usunięcia azbestu	Średni roczny koszt usuwania azbestu
	m ²	zł	zł	zł	zł	zł
Szkucin	11100	66 600	44 400	33 300	144 300	5153,6
Hucisko	5000	30 000	20 000	15 000	65 000	2321,4
Lipa	45000	270 000	180 000	135 000	585 000	20892,9
Młotkowice	13400	80 400	53 600	40 200	174 200	621,4
Cis	5300	31 800	21 200	15 900	68 900	2460,7
Cieklińsko	4900	29 400	19 600	14 700	63 700	2275,0
Dęba	13600	81 600	54 400	40 800	176 800	6314,3
Dęba Kolonia	8400	50 400	33 600	25 200	109 200	3900,0
Strzęboszów	5600	33 600	22 400	16 800	72 800	2600,0
Maleniec	11900	71 400	47 600	35 700	154 700	5525,0
Machory	4200	25 200	16 800	12 600	54 600	1950,0
Tama	3300	19 800	13 200	9900	42 900	1532,1
Koloniec	8000	48 000	32 000	24 000	104 000	3714,3

Wyszyna Fałkowska	6000	36 000	24 000	18 000	78 000	2785,7
Wyszyna Machorowska	5000	30 000	20 000	15 000	65 000	2321,4
Wyszyna Rudzka	3400	20 400	13 600	10 200	44 200	1578,5
Ruda Maleniecka	8100	48 600	32 400	24 300	105 300	3760,7
Koliszowy	1900	114 000	76 000	57 000	247 000	8821,4
Razem	151200	907 200	604 800	453 600	1 965 600	70 200,0

Uwaga!

Przyjęto następujące ceny za 1 m² powierzchni dachowej:

- rozbiórka pokrycia - 6 zł,
- pakowanie i transport - 4 zł,
- unieszkodliwianie - 3 zł,
- całkowity koszt usunięcia azbestu - 13 zł.

Priorytetowym przedsięwzięciem z zakresu gospodarowania odpadami w gminie Ruda Maleniecka jest rozbudowa zaplecza technicznego dla potrzeb segregacji, magazynowania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych tym w szczególności zorganizowanie i nadzorowanie działalności Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych w gminie Ruda Maleniecka

Koszty unieszkodliwiania odpadów wytwarzanych w sektorze gospodarczym będą ściśle uzależnione od przyjętej technologii produkcji i odzysku odpadów, sytuacji na rynku krajowym i światowym. Dążenie do minimalizacji kosztów związanych z gospodarowaniem odpadami w sektorze gospodarczym należy do przedsiębiorców.

Tabela nr 24. Koszt likwidacji „dzikich składowisk odpadów”.

Koszty likwidacji „dzikich wysypisk” na bieżąco	Cena jednostkowa [zł/rok]	2004-2007 (uwzględniono 6 m-cy 2004r) [zł]	2008-2014 [zł]	Przeliczenie na 1 mieszkańca/rok [zł]	Koszty łącznie [zł]
Gmina	12 000	42 000,0	84 000,0	2,54	126 000,0

Tabela nr 25. Koszty wdrażania Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Ruda Maleniecka w latach 2004-2014.

	Jednostka	Ilość	Cena jednostkowa	2004-2007 (uwzględniono 6 m-cy 2004r) [zł]	2008-2014 [zł]	Przeliczenie na 1 mieszkańca/rok [zł]	Koszty łącznie [zł]
w tym: Gmina Ruda Maleniecka - wariant I							
Wprowadzenie/ rozszerzenie edukacji ekologicznej	1 osoba	3446	0,60 zł/rok	7236,60	14 473,2	0,60	21 709,8
Budowa GPZON	1 punkt	1	150 000 zł	150 000,0	0,0	4,14	150 000,0
Obsługa systemu zbierania odpadów niebezpiecznych w tym obsługa GPZON	1 etat	1	3 000 zł/miesiąc	126 000,0	252 000,0	10,45	378 000,0
Obsługa systemu zbierania odpadów komunalnych	1 km/kurs 1 kurs/1 cykl 1 cykl/rok	60 6 26	3 zł/km	98 280,0	196 560,0	8,15	294 840,0
Zakup zestawów pojemników 110 l. do selektywnego zbierania odpadów	1 pojemnik	1193	120 zł/pojemnik	128 280,0	0,0	3,54	128 280,0
Zakup kontenerów typu KP7	1 szt.	6	1 800 zł/szt.	10 800,0	0,0	0,29	10 800,0
Zakup zestawów pojemników typu „Igloo” do selektywnego zbierania odpadów	1 szt.	20	850 zł/sz.	17 000,0	0,0	0,70	17 000,0
Zakup pojemników na odpady niebezpieczne oraz pozostałe pojemniki w GPZON	1 szt.	20	Cena w zależności od rodzaju pojemnika ~ 850 zł/szt.	17 000,0	0,0	0,70	17 000,0
Łącznie				554 596,6	463 033,2	42,19	1 017 629,8

	Jednostka	Ilość	Cena jednostkowa	2004-2007 (uwzględniono 6 m-cy 2004r) [zł]	2008-2014 [zł]	Przeliczenie na 1 mieszkańca/rok [zł]	Koszty łącznie [zł]
w tym: Gmina Ruda Maleniecka - wariant II							
Wprowadzenie/ rozszerzenie edukacji ekologicznej	1 osoba	3446	0,60 zł/rok	7236,60	14 473,2	0,60	21 709,8
Budowa GPZON	1 punkt	1	150 000 zł	150 000,0	0,0	4,14	150 000,0

Obsługa systemu zbierania odpadów niebezpiecznych w tym obsługa GPZON	1 etat	1	3 000 zł/miesiąc	126 000,0	252 000,0	10,45	378 000,0
Obsługa systemu zbierania odpadów komunalnych	1 km/kurs 1 kurs/1 cykl 1 cykl/rok	60 6 26	3 zł/km	98 280,0	196 560,0	8,15	294 840,0
Zakup worków na segregowane odpady	szt. worków/rok	3848 4	0,3 zł/worek	40 408,0	80 816,4	3,35	121 224,6
Zakup kontenerów typu KP7	1 szt.	6	1 800 zł/szt.	10 800,0	0,0	0,29	10 800,0
Zakup zestawów pojemników typu „Iglloo” do selektywnego zbierania odpadów	1 szt	22	850 zł/sz.	18 700,0	0,0	0,77	18 700,0
Zakup pojemników na odpady niebezpieczne oraz pozostałe pojemniki w GPZON	1 szt	20	Cena w zależności od rodzaju pojemnika ~850 zł/szt.	17 000,0	0,0	0,70	17 000,0
Łącznie				468 424,8	543 849,6	29,5	1 012 324,4

Tabela nr 26. Koszty wdrażania Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Ruda Maleniecka w latach 2004-2014.

Koszty gospodarowania odpadami komunalnymi w tym:	Jednostka	Ilość	Cena jednostkowa [zł]	2004-2007 (uwzględniono 6 m-cy 2004r) [zł]	2008-2014 [zł]	Przeliczenie na 1 mieszkańca/rok [zł]	Koszty łącznie [zł]
Odpadów ulegających biodegradacji	1 Mg	Ilości zmienne w zależności od prognoz	70	18 600,4	37 200,8	1,54	55 801,2
Odpadów opakowaniowych	1 Mg		20	4149,3	8298,6	0,34	12 447,9
Odpadów niebezpiecznych	1 Mg		200	2044,0	4088,0	0,17	6132,0
Osadów ściekowych	1 Mg		65	11 654,6	40 522,3	1,44	52 176,9
Pozostałych odpadów komunalnych	1 Mg		120	63 073,8	126 147,5	5,22	189 221,3
Łącznie				99 522,1	216 257,2	8,7	315 779,3

Tabela nr 27. Koszty wdrażania Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Ruda Maleniecka w latach 2004-2014.

Koszty gospodarowania odpadami niebezpiecznymi w tym:	Jednostka	Ilość	Cena jednostkowa [zł]	2004-2007 (uwzględniono 6 m-cy 2004r) [zł]	2008-2014 [zł]	Przeliczenie na 1 mieszkańca/rok [zł]	Koszty łącznie [zł]
Oleje odpadowe	1 Mg	Ilości zmienne w zależności od prognoz	100	1405,3	2810,5	0,12	4215,8
Opakowania po przeterminowanych środkach ochrony roślin	1 Mg		120	459,9	919,8	0,04	1379,7
Odpady medyczne i weterynaryjne	1 Mg		3500	894,9	1788,5	0,07	2682,3
Poubojowe	1 Mg		1000	23 506,0	47 012,0	1,95	70 518,0
Baterie akumulatory	1 Mg		120	2851,4	5702,8	0,24	8554,1
Wycofane z eksploatacji pojazdy	1 Mg		130	8735,5	17 471,1	0,72	26 206,6
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	1 Mg		1000	111 653,5	256 522,0	10,16	368 175,5
Łącznie				149 505,8	332 226,7	13,3	481 732,5

Tabela nr 28. Koszty wdrażania Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Ruda Maleniecka w latach 2004-2014

Łączne koszty gospodarki odpadami w gminie Ruda Maleniecka	Wszystkie odpady razem (bez azbestu)	Wszystkie odpady razem (bez azbestu) koszt roczny	Wszystkie odpady razem (bez azbestu) koszt roczny/mieszkańca
Gmina Ruda Maleniecka razem - wariant I	1 941 141,6	184 870,6	53,6
Gmina Ruda Maleniecka razem - wariant II	1 935 836,2	184 365,4	53,5

Z uwagi na symboliczne różnice w kosztach wdrażania planu gospodarki komunalnej pomiędzy proponowanymi wyżej wariantami zaleca się przyjąć do wdrażania praktyczniejszy w realizacji wariant I.

9. Określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko proponowanych w planie rozwiązań.

W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko na obszarze gminy Ruda Maleniecka niezbędne jest racjonalizowanie gospodarki odpadami.

W tym celu należy:

- rozwijać wdrożony w lipcu 2003r system selektywnej zbiórki odpadów,
- zorganizować gminny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych,

- zinwentaryzować i zlikwidować wszystkie tzw. „dzikie wysypiska śmieci”,
- zmodernizować i zrehabilitować składowisko odpadów komunalnych w Wyszynie Machorowskiej,
- zakończyć inwentaryzację obiektów budowlanych pokrytych falistymi płytami azbestowo-cementowymi,
- opracować i wdrożyć system ulg i możliwości dofinansowania dla właścicieli i użytkowników, którzy zgodnie z przepisami i ustaleniami zawartymi w niniejszym planie przystąpią do wymiany pokryć dachowych płytami azbestowo-cementowymi.

Realizacja przedstawionego powyżej w formie skrótowej planu gospodarki odpadami zagwarantuje poprawę stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz przyczyni się do zminimalizowania zagrożenia zdrowia mieszkańców włóknami azbestowymi.

Brak realizacji przedmiotowego planu bądź częściowa jego realizacja w konsekwencji spowoduje:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego groźnymi dla zdrowia włóknami azbestowymi.

10. Sposób monitoringu i oceny wdrażania planu.

Za realizację planu gospodarki odpadami na obszarze gminy odpowiada samorząd gminny, który jest zobowiązany do opracowania i wdrożenia systemu monitoringu, który składać się powinien z:

- systemu analiz sprawozdawczości i ocen przez organy rządowe oraz podmioty gospodarcze działające na obszarze gminy, uwzględniającego obligatoryjne terminy zawarte w aktach prawnych,
- wojewódzkiej bazy danych o odpadach,
- powiatowej bazy danych o odpadach,
- systemu nadzoru i kontroli.

System analiz i sprawozdawczości stosownie do ustaleń zawartych w art. 14 ustawy o odpadach, projekt planu gospodarki odpadami podlega zaopiniowaniu przez zarząd gminy, zarząd powiatu i zarząd województwa. Wójt gminy ma obowiązek składania, co 2 lata radzie gminy sprawozdania z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami.

Sprawozdanie powinno zawierać informacje o wykonaniu jakościowych i ilościowych zadań proponowanych do wykonania w planie gospodarki odpadami.

W sprawozdaniu mogą się znaleźć informacje dotyczące ewentualnych zmian w założeniach podstawowych, nowych wymogach prawnych powodujących konieczność weryfikacji planu.

Plan gospodarki odpadami aktualizowany powinien być nie rzadziej niż raz na 4 lata. Weryfikacji podlega cały plan w wyniku zmiany realizacji planu krótkoterminowego. Istotnym elementem aktualizacji planu będzie uściślenie bilansu wytwarzanych odpadów.

Do najważniejszych zadań w zakresie monitorowania gospodarki odpadami należą:

- kontrola przestrzegania przepisów z zakresu gospodarki odpadami,
- kontrola przestrzegania warunków zawartych w pozwoleniach i decyzjach z zakresu gospodarki odpadami,
- kontrola eksploatacji, instalacji i urządzeń gospodarki odpadami,
- kontrola dystrybucji odpadów.

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Plan gospodarki odpadami dla gminy Ruda Maleniecka zawiera:

- gospodarkę odpadami w sektorze komunalnym,
- gospodarkę odpadami w sektorze gospodarczym,
- gospodarkę odpadami niebezpiecznymi,
- działania zmierzające do poprawy stanu gospodarki odpadami.

Gmina Ruda Maleniecka znajduje się w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Zajmuje powierzchnię ~ 110 km², a liczba mieszkańców na koniec 2003r wynosiła 3558 osób. Gęstość zaludnienia wynosi ~ 36 osób na km².

Gmina charakteryzuje się atrakcyjnym krajobrazem leśno-wodnym.

Gmina zwodociągowania jest w około 90 %. Brak jest natomiast sieci kanalizacyjnej i gminnej oczyszczalni ścieków. Około 70 % budynków na obszarze gminy pokrytych jest falistymi płytami azbestowo-cementowymi.

W miejscowości Wyszyna Machorowska od 1989 istnieje składowisko odpadów komunalnych, w którym do końca 2003r zgromadzono 6917 m³ odpadów komunalnych.

Brak w szczególności uszczelnienia podłoża wyklucza możliwość dalszej bezpiecznej eksploatacji składowiska. Decyzją Starostwa Powiatu Koneckiego przedmiotowe składowisko zostało zamknięte. Do końca grudnia 2009r w/w obiekt winien być zmodernizowany i zrehabilitowany, ponieważ stanowi zagrożenie dla wód podziemnych, z których korzystają mieszkańcy gminy. Na obszarze gminy dość licznie występują tzw. „dzikie wysypiska śmieci”.

W świetle powyższych faktów konieczna jest radykalna zmiana gospodarki odpadami. W tym celu opracowany został plan gospodarki odpadami, który przewiduje:

- uporządkowanie gospodarki odpadami na obszarze gminy poprzez:
 - zorganizowanie gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych,
 - rozwój wdrożonej w 2003r selektywnej zbiórki odpadów,
 - zmodernizowanie i rekultywacja stanowiącego zagrożenie dla wód podziemnych składowiska w Wyszynie Machorowskiej,
 - zinwentaryzowanie i likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów”,
 - zinwentaryzowanie i wymiana pokryć budynków z falistych płyt azbestowo-cementowych,
 - zdyscyplinowanie podmiotów gospodarczych działających na obszarze gminy do przestrzegania zasad racjonalnej gospodarki odpadami.

12. Spis literatury i wykorzystanych materiałów.

1. Instytut ochrony środowiska - Dokumenty końcowe Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” Rio de Janeiro, 3-14 czerwca 1992r Szczyt Ziemi Warszawa 1993r,
2. Lester R. Brown - Na ratunek Ziemi Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne Warszawa 1994
3. Praca zbiorowa - Wkraczamy w Erę Ekologii Biblioteka Ery Ekologicznej Krosno 1995
4. Jadwiga Behrendt - Gospodarka odpadami na tle czystego środowiska dla Europy, EKO - PRESS 1998
5. Europejski Instytut Kształcenia Podyplomowego Politechnika Świętokrzyska - Planowanie, zarządzanie i ochrona środowiska, Kielce 1998,
6. Ryszard Paczuski - Prawo ochrony środowiska Unii Europejskiej w zarysie TNO i K Toruń 1999
7. Stanisław K. Wiąckowski Irena Wiąckowska - Globalne zagrożenia środowiska Kielce, 1999
8. Rzeczpospolita Polska Ministerstwo Środowiska - Jak i dlaczego chronić środowisko naturalne, Warszawa, listopad 1999
9. Elżbieta Baran, Stanisław Gryglewicz - PCB Odpad niebezpieczny w środowisku Wrocław 1997r.
10. Wytyczne postępowania - Polichlorowane bifenyle (PCB) w urządzeniach i odpadach Ministerstwo Gospodarki 1999.
11. Praca zbiorowa - Poradnik gospodarowania odpadami, 1999.
12. Praca zbiorowa - Strategia rozwoju gminy Ruda Maleniecka, 1999
13. Informator - Zagraniczne środki pomocowe dla samorządów w zakresie rozwoju obszarów wiejskich Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 1999.
14. Maria Ciepielewska - Fundusze strukturalne w Unii Europejskiej, Warszawa 2000.
15. Genowefa Gradowska - Europejskie prawo środowiska Wydawnictwo Prawnicze PWN, Warszawa 2001
16. Informator - Wykaz unikalnych metod unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych w oparciu o ustawodawstwo Polski i Unii Europejskiej, EKOSERVICE - EKOCHEM Łódź.
17. Informator - Wykaz unikalnych instalacji do recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i produkcyjnych niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne zarejestrowanych w Urzędzie Patentowym przez EKOCHEM EKOSERVICE Łódź
18. Inspekcja Ochrony Środowiska - Podstawowe problemy środowiska w Polsce, Raport wskaźnikowy Warszawa, listopad 2000,

19. J. Kondracki - Geografia regionalna Polski Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000
20. S. Wiąckowski - Przyrodnicze podstawy inżynierii środowiska, Kielce 2000,
21. S. Kozłowski - Ekorozwój, Wyzwania XXI wieku Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000
22. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego - Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego, Kielce 2000,
23. Praca zbiorowa - Strategia rozwoju Powiatu Koneckiego, ŚBRR 2000,
24. Geosfera - Towarzystwo Badania Przemian Środowiska - Przemiany środowiska naturalnego a ekorozwój Kraków 2001,
25. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego - Program operacyjny rozwoju regionalnego województwa świętokrzyskiego 2001-2002 Kielce 2001,
26. Inspekcja Ochrony Środowiska WIOŚ Kielce - Strona internetowa: www.kielce.pios.gov.pl „Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w roku 2002”,
27. Praca zbiorowa - Plan gospodarki odpadami dla woj. świętokrzyskiego, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Erozią PAN 2003
28. Praca zbiorowa - Podstawowe informacje ze spisów powszechnych. Gmina wiejska Ruda Maleniecka, Urząd Statystyczny w Kielcach 2002,
29. Wytyczne - Krajowy plan gospodarki odpadami. MP Nr 11 Z 28.02.2003.
30. Informator - Zasady postępowania z wyrobami zawierającymi azbest. Instytut Gospodarki Odpadami w Katowicach 2002
31. Praca zbiorowa - Poradnik powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, Warszawa 2002,
32. Praca zbiorowa - Plan gospodarki odpadami dla Powiatu Koneckiego Przedsiębiorstwo geologiczne w Kielcach 2003,
33. Praca zbiorowa - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ruda Maleniecka, Kielce 2003

Wydawca: Wojewoda Świętokrzyski

Redakcja: Wydział Prawny i Nadzoru
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 0 (prefix) 41 3421673, e-mail: org07@kielce.uw.gov.pl

Skład, druk i rozpowszechnianie: Zakład Obsługi
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach,
25-516 Kielce, Al. IX Wieków Kielc 3
tel. 0 (prefix) 41 3421807, 3421249

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego wynosi 2.900,00 zł.
Nr konta Bank Przemysłowo-Handlowy PBK S.A. O/Kielce, Nr 25 10600076-0000320000163506
Dziennik w Internecie – <http://www.kielce.uw.gov.pl/dziennik.htm>

Zbiory Dzienników Urzędowych wraz ze skorowidzami wyłożone są do powszechnego wglądu w siedzibie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Kielcach, Al. IX Wieków Kielc 3, pok. 210 w godzinach pracy Urzędu

Tłoczono z polecenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 3 kwietnia 2006r.